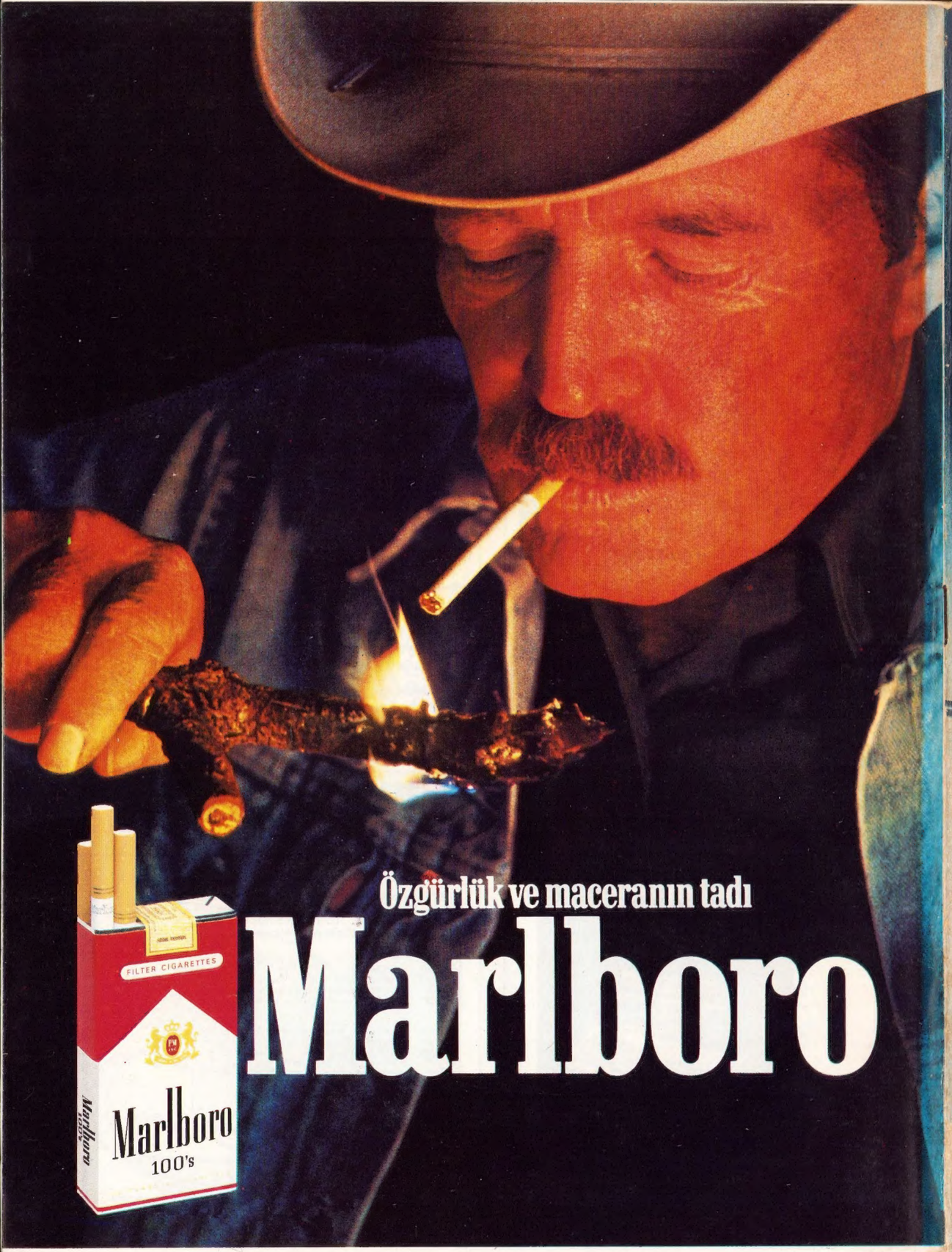

1979 YILI İCRA PL.467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR.

29 KASIM 1987 YIL: 5 SAYI:47 700 TL. (KDV dahil)

nokta

Kaçan Liderler: "PKK ÇÖKÜYOR"

ÖLÜM HAKKI

Hukukçular, doktorlar ve aydınlar tartışıyor

Kanserliler, felçliler, sakat çocuklar öldürülmeli mi?

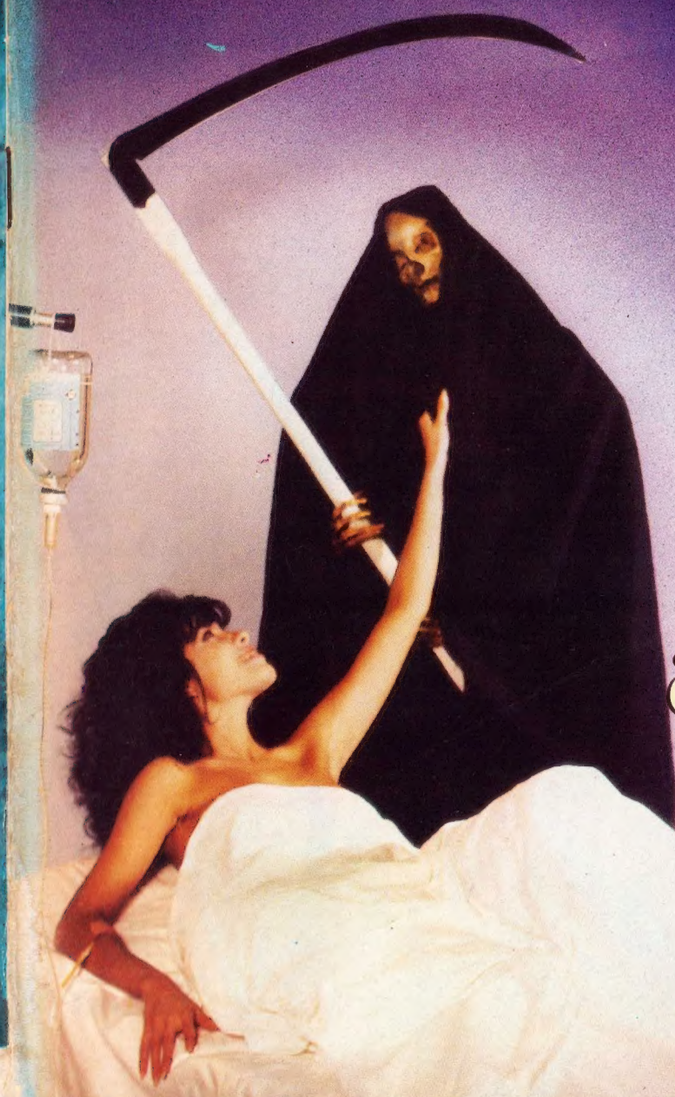

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE

PKK çöküyor 12
İran güncesi 15
Bir transseksüel evlenmesi 20
Söyleşi / Mihri Belli 22
Mikroplu enjektörler 28
Yehova Şahitleri 32
Bilgisayarla "hapçı" kontrolü 34
Bursa basını 37
Ümmetçi ülkücüler 38

DÜNYA

Yeltsin olayı 44
Ölecek çocukları sevindirenler 49
Gazeteciyi kim öldürdü? 52

EKONOMİ

Paris ve İstanbul'da konut 60

KAPAK

"Ölüm hakkı" tartışılıyor 68

TOPLUM

Türkiye'yi yönetenler 76
AIDS ve çocukların soruları 79
Psikiyatristler kendilerini inceledi 80

KÜLTÜR—SANAT

Söyleşi / Zuhal Olcay 82
Devlet Tiyatrosu Almanya'da 84
Türkçe'de imla kargaşası 86
Söyleşi / Mehmet Altan 88

İZLENİMLER

Wolfgang İstanbul'da 89

SPOR

Türkiye'de buz hokeyi 92

DİĞER BÖLÜMLER

Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Panorama / Türkiye 42
Panorama / Dünya 58
Günlerin Getirdiği 66
Mektuplar 94
Bulmaca 95
Test 96
Kutu Kutu 98

Bu hayat kimin?

Ölüm hakkı kime ait? Bitkisel hayat, kanserin son safhası, anomali doğumlar ve benzeri vakalarda hastaya bu hak verilebilir mi? Doktorlar, aydınlar hasta yakınları ötanaziyi tartıştılar farklı yorumlar getirdiler.

(Sayfa 68)

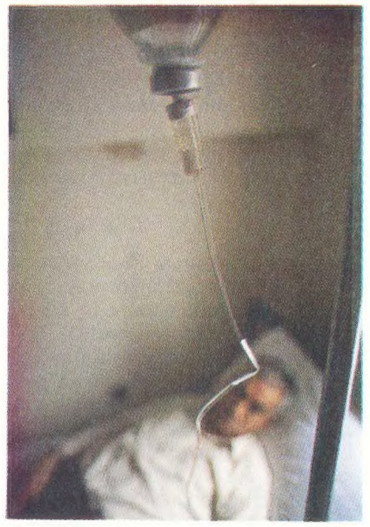

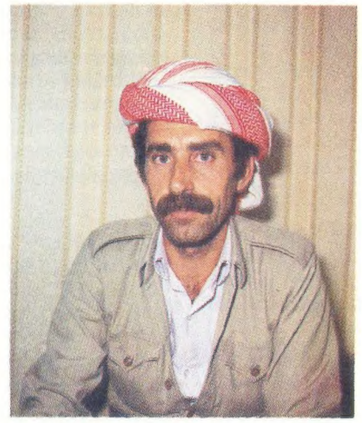

"PKK çöküyor"

PKK üst yöneticilerinin bir bölümü, örgütlerinden kaçarak Irak ve İran'a sığındılar. Eski yöneticiler, PKK'nın çökmeye başladığını söylüyorlar.

(Sayfa 12)

Bir "eski tüfek"ten...

İngiltere'de yaşayan TEP Genel Başkanı Mihri Belli, **Nokta**'ya TKP'nin değişimini, sosyalist ülkelerdeki gelişmeleri değerlendirdi, Yunan İç Savaşı anılarını anlattı...

(Sayfa 22)

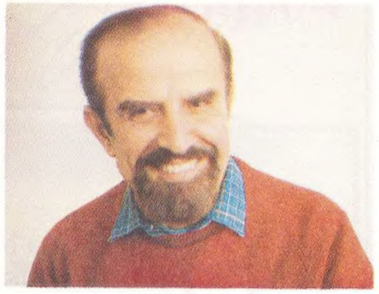

Zuhal Olcay anlatıyor

Sinemadaki çıkışından sonra, son günlerde TV dizilerinde de ön plana yükselen Zuhal Olcay, "Bir Amerikalı yönetmenle çalışmak için figüran olmaya bile razıyım" diyor.

(Sayfa 82)

Türkiye'yi kimler yönetiyor?

Nokta'nın gazeteciler, politikacılar, işadamları ve bilimadamlarından oluşan jürisi, Türkiye'yi yönetenlerin listesini belirledi.

(Sayfa 76)

"Yazmak aslında geleceği görmektir."

Paul Valéry

Dünü yarına bağlayan yazıdır... İnsan yazıyla belirler geleceğini... Ve yazıyla kâğıda geçer insanlığın dünü, bugünü, yarını...

Yazı kalemle biçimlenir ve kalemle ulaşır geleceğe... İnsan yazısıyla meydan okur zamana ve kalemiyle. Taş üzerinde, kil üzerinde, kâğıt üzerinde... İnsan yazısıyla ulaşır çağdaşlığa... Yazı kalemle çıkar yola

...ve "insan" yazıyla başlar

Scrikss

Scrikss Tükenmezkalem 3000

ATT

NOKTA'DAN

"Askerler dış kapının önünde tek sıra dizilmişler. Demir parmaklıkların arkasından onları izliyorum. Askerler elleri tetikte bekliyorlar. Ve gestapo suratlı astsubay dört askerle birlikte bulunduğum nezarethaneye doğru koşarak yaklaşıyor. Aklım ve duygularım karmakarışık.. Neye uğradığımı şaşırıyorum. Gözlerim bağlanıyor. Artık dört kişinin arasındayım... Tamam diyorum... Kurşuna dizecekler beni..."

Yaşamla ölüm arasındaki bıçak sırtı gibi ince bir çizgiyi ve İran zindanlarındaki korku dolu bekleyişini böyle anlatıyor arkadaşımız Mahmut Övür.Mahmut'un ilgi ile okuyacağınız İran güncesinin yanı sıra önemli bir haberi ve bomba gibi bir söyleşisi de yer alıyor bu hafta **Nokta**'nın sayfalarında. Uzun yıllar Apo ile birlikte çalışan ve PKK'nın Merkez Komitesi üyeliğini yapan Hacı Abdülkerim Semavi,PKK'nın iç yüzünü ve "çalışma" arkadaşı Apo'yu anlatıyor. Çocukların ve kadınların katledilmesine karşı çıktığı için gözden düşen ve kaçmak zorunda kalan Semavi'nin öyküsünü ilgiyle değil, dehşetle okuyacaksınız... Ayrıca Mahmut'un İran'da yaptığı diğer önemli röportajları önümüzdeki haftalar içinde yayınlayacağız...

★ ★ ★

Bu hafta gerçekten "olgun ve dolgun" bir **Nokta** dergisini elinizde tuttuğunuzu söylemek biraz öğünmek gibi olacak ama olsun... Ne yapalım gerçek bu... Kapak niteliğindeki birkaç konuyu bir arada içeriyor dergimiz... Bunlardan biri de Emin Tanrıyar'ın bir "eski tüfek" ile yaptığı özel söyleşi...

Bugün 72 yaşında olmasına rağmen sol hareket içinde hâlâ aktif bir rolü olan Mihri Belli çok uzun bir aradan sonra ilk kez **Nokta**'dan Türkiye'ye seslendi. Emin, bu söyleşiyi Haydar Kutlu ile Nihat Sargın'ın yurda dönüşlerinden önce, hatta bu dönüş hiç hesapta yokken yapmıştı. Aradan geçen bu küçük zaman dilimi bu söyleşiyi daha da ilginç kılıyor. Ayrıca Mihri Belli'nin Yunan İç Savaşı'nda çarpıştığı günleri anlatan anılarını içeren kitabından bazı bölümleri Türk basınında ilk kez yayınlıyoruz...

★ ★ ★

Türkiye'yi kimler yönetiyor?.. Bu sorunun yanıtını bundan iki yıl önce aramış ve çıkarttığımız sonucu kapak konusu olarak işlemiştik. İki yıl sonra Türkiye'yi yönetenleri tekrar saptamak fikri Ankara büromuzdaki arkadaşlarımız Ruşen Çakır ve Can Karakaş'tan geldi. İki yıl içinde Türkiye'yi yönetenler ne ölçüde değişmişti? Bu, ayrıca Türkiye'deki değişimin de bir göstergesi olacaktı. Ruşen ve Can, yaptıkları anketle bu değişimi saptadılar. Evet... Türkiye sivilleşmeye doğru gidiyordu. Ama iki yıl sonra, Türkiye'yi yönetenlerin arasına yüksek yargı organlarından sadece YSK Başkanı Muharrem Elçin girebilmişti... O da ellinci sırada... Sadece bu sonuç bile "hukuk kavramı" açısından ilginç değil mi?

★ ★ ★

Ve kapak yazımız... "Ölmek hakkı" üzerine burada fazla bir şey yazmak istemiyorum... Okuyunca göreceksiniz... Türkiye'de ilk kez tartışmaya açılan bu konu zaten yeterince tüyler ürpertici...

Daha "pembe haberlerle" dolu bir **Nokta**'da buluşmak özlemiyle...

Arda Uskan

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları A.Ş. ve Süreli Yayınlar A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
Ercan Arıklı

YAYIN KURULU BAŞKANI
Dr. Adil Özkol

YAYIN KURULU Duygu Asena, Korhan Atay, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Deniz İnsel, Dr. Salih Memecan, Mustafa Özyürek, Emin Tanrıyar, Hıncal Uluç, Arda Uskan, Hilmi Yavuz, Erdal Yavuz

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Arda Uskan

GENEL YAYIN YÖNETMEN YARDIMCISI
Gülay Göktürk

ANKARA TEMSİLCİSİ
Aycan Giritlioğlu

GÖRSEL YÖNETMEN
Salih Memecan

SORUMLU HABER MÜDÜRÜ
Emin Tanrıyar

İSTİHBARAT ŞEFLERİ Korhan Atay (İstanbul), Erdal Kılıçoğlu (Ankara)

DIŞ HABERLER Aydın Demirer, Viki İzrail

EKONOMİ Nilgün Uysal

TOPLUM Levent Tayla

KÜLTÜR Haşmet Babaoğlu

SANAT Sungu Çapan

HABER ARAŞTIRMA BÖLÜMÜ Hümeyra Özalp, Eren Külahlı

YAYIN DANIŞMANI Engin Ardıç

REDAKSİYON Alper Görmüş

TEKNİK SEKRETER Tahsin Armağan

BÜROLAR İSTANBUL: Hakan Akçaoğlu, Ayşe Baştürk, Ali Boratav, Şaziye Karlıklı, Gülçin Tahiroğlu, Leyla Olça, Mahmut Övür, Serhat Öztürk, Mehmet Yalçın

Ankara: Gül Büyükbeşe, Can Karakaş, Ayşe Sazak, Nuray Şirin, Ruşen Çakır

İzmir: Ahmet Kökçü

Yurt dışı: ALMANYA: Yağmur Atsız, İSVEÇ: Abdullah Görgün, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis, KIBRIS: Serdar Saydam

RESİM ARAŞTIRMA Nejat Ceyhan, Elif Erim

FOTOĞRAFLAR Adem Altan, Deniz Doğan, Erzade Ertem, Batuhan Kıran, Ümit Kırdil, Süleyman Tel, Mehmet Tel

TEKNİK ŞEFLER Ahmet Aksel(Düzelti), Yurdakul Işıtman (Renk Ayrımı), Serpil Köse (Dizgi), Fazıl Mecit (Pikaj-Montaj), Yalçın Salur (Kamera), Savaş Kayar (Fotoğraf Laboratuvarı)

KATKIDA BULUNANLAR Pertev Atasoy, Hakkı Deveci, Reha Erdoğan, Şahin Erkoçak, Ayca Gülsov, Sefa Kaplan, Mahmut Kurtoğlu, Hüseyin Şimşek,Hızır Tüzel, Emre Ulaş, Kamil Yavuz, UBA

Adres Gelişim Yayınları, Levent - İstanbul
Tel: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510

REKLAM Kadriye Filiz, Bülent Öner

REKLAM İÇİN TELEFON 169 66 80

ANKARA BÜROSU Atatürk Bulvarı, 85/12, Kızılay - Ankara Tel: 133 07 40 (3 Hat)
TELEX: 42008

İZMİR BÜROSU Şehit Nevres Bulvarı Sedir Ap. No. 5/5 Alsancak-İzmir Tel: 21 27 58—22 37 80

SATIŞ BÜROLARI İstanbul Klod Farer Cad. Oğuz İşhanı No: 25 Cağaloğlu
Ankara Konur Sok. 7/4 Kızılay

BASILDIĞI YER GE-PA Basım Sanayi ve Ticaret A.Ş.

DAĞITIM Hürriyet Holding A.Ş.

GELİŞİM

BAŞKAN YARDIMCISI / Finansman Ümit Umar, **BAŞKAN YARDIMCISI / İdare-Reklam** Deniz İnsel, **HALKLA İLİŞKİLER VE ARAŞTIRMA MÜDÜRÜ** Fatoş Erbil, **SATIŞ MÜDÜRÜ** Yıldırını Ünverdi, **TEKNİK MÜDÜR** Güman Birincioğlu, **DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜRÜ** Ayşe Karabece

KİTAP

12 EYLÜL ADALETİ, Uğur Mumcu, Tekin Yayınevi, İstanbul 1987, 141 sayfa.

12 Eylül'ün Ankara Sıkıyönetim Savcısı Nurettin Soyer, o çalkantılı dönemde tanık olduğu olayları ve karşılaştığı baskıları, gazeteci-yazar Uğur Mumcu'ya anlatıyor bu kitapta. MHP davası nasıl açıldı? MHP genel merkezi kimin emriyle arandı? Ecevit'in tutuklanması için baskı yapan general kimdi? vs. vs. Binlerce kişinin acıları ve gözyaşları üstüne oluşmuş olağanüstü bir dönemin adalet anlayışını sergileyen Uğur Mumcu'nun bu son çalışması, çok yakın tarihimizden ibret verici kesitler sunuyor. Gün ışığına çıkmamış belgeleriyle hem de. Cumhuriyet'te özet olarak tefrika edilmiş **12 Eylül Adaleti**'ni, özgürlük, demokrasi ve barış savaşımında yaşamını yitirmiş büyük hukukçu Orhan Apaydın'ın anısına adamış Mumcu.

Yüzyılın romantiğinin ardından

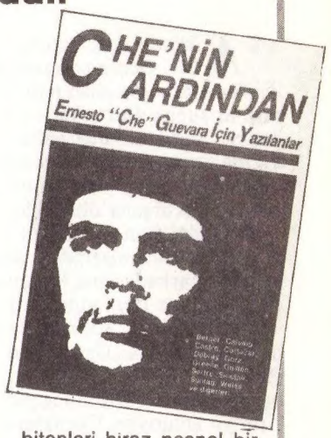

CHE'NİN ARDINDAN, J. Berger, I. Calvino, F. Castro, J. Cortazar, R. Debray, A. Gorz, G. Greene, N. Guillen, J.P. Sartre, S. Sontag, P. Weiss vd 'den çevirenler Güzin Özkan, Şahin Beygu, Kıyı Yayınları, Kasım 1987, 95 sayfa.

Yüzyılımızın belki de en büyük "romantiği", Arjantin asıllı Kübalı siyaset ve eylem adamı Ernesto Che Guevara, Kıyı Yayınları'nca basılmış bu elimizdeki kitabın kapağını süsleyen, 1968'lerde devrimci düşüncenin simgesi olmuş ünlü portresiyle kim bilir kaç kuşağı etkilemiştir? Bu "güzel" insanın 1965'te Küba'yı, her türlü dünya nimetini ve masa başı rahatlığını terk edip "iki-üç ve daha nice Vietnam'lar yaratmak" mesajıyla gittiği Güney Amerika ülkelerinden Bolivya'da, Ant Dağlarında, 8 Ekim 1967'de CIA ve Amerikan yardakçıları tarafından öldürülüşünün üstünden tam 20 yıl geçti. Devrimci arkadaşlarının taktığı, "Hey, sen ahbab!" anlamına gelen adıyla, Che'nin ardından yazılanları, çoğu, ilk kez Türk okuruna sunulan fotoğraflarla bezeli olarak bir araya getiren bu kitapçık, son günlerin en ilginç yayınlarından biri. Onun ardından yazanlardan Graham Greene'nin deyişiyle "ölümü, Marksizm'e yakınlık duymayanlara bile keder ve düş kırıklığı veren, varlığı giderek büyük güçlerin iş ve çıkar ilişkilerine teslim olan bir dünyada, kahramanlığı, şövalyeliği ve serüveni temsil eden" Che'ye azıcık sempati duyanların, bırakın Marksist devrimci olmayı dünyada olup bitenleri biraz nesnel bir biçimde merak edenlerin bile edinmesi gereken bir kitap "Ernesto Che Guevara İçin Yazılanlar." Çünkü Che, bugün yeryüzündeki tüm devrimci mücadelenin "insaniliğine" ilişkin, hâlâ en temiz ve en yalın imge.

YOLDAN GEÇEN ÖYKÜLER, Nazlı Eray'ın öyküleri, Can Yayınları, İstanbul 1987, 203 sayfa.

Nazlı Eray'ın fantastik dünyasına tutkun okuyucular müjde. İşte size Lotto milyarderi; garson hidayet Münir; boş evlere girip girip yaşamın anlamını yakalamaya çalışan hırsız Recep; Hint fakiri Dilip; nasıl "Amerikalı gibi" para harcandığını öğreten gece kursları...

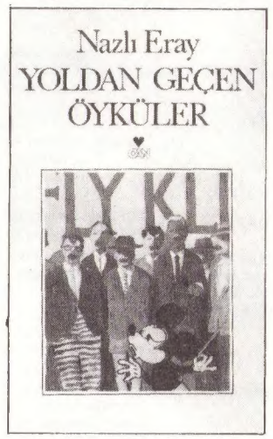

Hele o "İzmir" öyküsü, karşısındaki müşteri garsona "bir Adana" deyince aklı İzmir'e takılmış öykü kahramanının "bir İzmir" ısmarlayıverişi ve sonrası... İnce bir alay ve aklın baskısına karşı inatçı bir direniş. Nazlı Eray'ın öykülerini sevenler bu kitabını da keyifle okuyacaklardır mutlaka.

ASKERİ YARGIDA ÇİFTE STANDART, derleyen Av. Ahmet Atak, Belge Yayınları, İstanbul, Kasım 1987, 70 sayfa.

12 Eylül yargılamalarının, bir bütün olarak bağımsız ve tarafsız yargı ilkelerinden uzak bir görünüm arz ettiği biliniyor. Belge Yayınları yeni başlattığı Hukuki Belgeler Dizisi'nin bu ilk kitabında, işkence olgusu, yargılamalara dönemin baskın siyasal eğilimlerinin yansıması, ceza evi yönetimlerince tecritte tutma, dövme, coplama, vb. baskı yöntemlerine gidilmesi vb. olumsuz koşullar altında oluşturulan yargı kararlarının, adli hatadan arınmış ve tarafsız olamayacağı noktasından yola çıkarak yakın siyasal tarihimizin önemli yargılamalarına ilişkin belgelerini gün ışığına çıkarıyor. Devrimci Yol dava dilekçelerinin yer aldığı bu kitap, sıkıyönetim mahkemelerinin görevlerine son verilerek siyasal davaların sivil yargı organlarına gönderilmesi konusundaki tartışmaya ışık tutabilecek, yararlı olabilecek bir çabanın ürünü.

En çok satan kitaplar

1. **Ziverbey Köşkü,** İlhan Selçuk, Çağdaş Yayınları (1)
2. **Kadının Adı Yok,** Duygu Asena, Afa Yayınları (2)
3. **Sıfır Noktasındaki Kadın,** Neval El Seddavi, Metis Yayınları (3)
4. **Dubliniler,** James Joyce, İletişim Yayınları (4)
5. **Önce İnsanım Sonra Gazeteci,** Emin Çölaşan, Tekin Yayınları (5)
6. **Müebbet Türküsü,** Nevzat Çelik, Alan Yayıncılık (8)
7. **Koku,** Patrick Süskind, Can Yayınları (6)
8. **Sırça Fanus,** Sylvia Plath, Can Yayınları (7)
9. **Kendine Ait Bir Oda,** Virginia Woolf, Afa Yayınları (9)
10. **40 Haramiler,** Mustafa Sönmez, Gözlem Yayıncılık (-)
11. **Kalimerhaba,** Celal Başlangıç, Boyut Yayınevi (14)
12. **Hoşçakal Umut,** Ayla Kutlu, Bilgi Yayınevi (11)
13. **Bir Senaryo Yazmak,** Michel Chion, Afa Yayınları (12)
14. **Askeri Yargıda Çifte Standart,** Av. Ahmet Atak, Belge Yayınları (-)
15. **Bodrum Sürgünleri,** Hikmet Çetinkaya, Boyut Yayınları (-)

Bu listenin oluşturulmasında bilgilerine başvurduğumuz kitabevleri: İstanbul'da **Akademi, Acar, Deniz, Gençlik** ve **Nezih,** Ankara'da **Bilgi, Dost, Galeri Arkadaş, Gün, İlhan-İlhan, Dönüşüm** ve **İmge,** İzmir'de **Dost, İleri** ve **Yavuz,** Antalya'da **Akdeniz.** (Parantez içindeki sayılar, kitabın bir hafta öncesinin sıralamasındaki yerini belirtmektedir.)

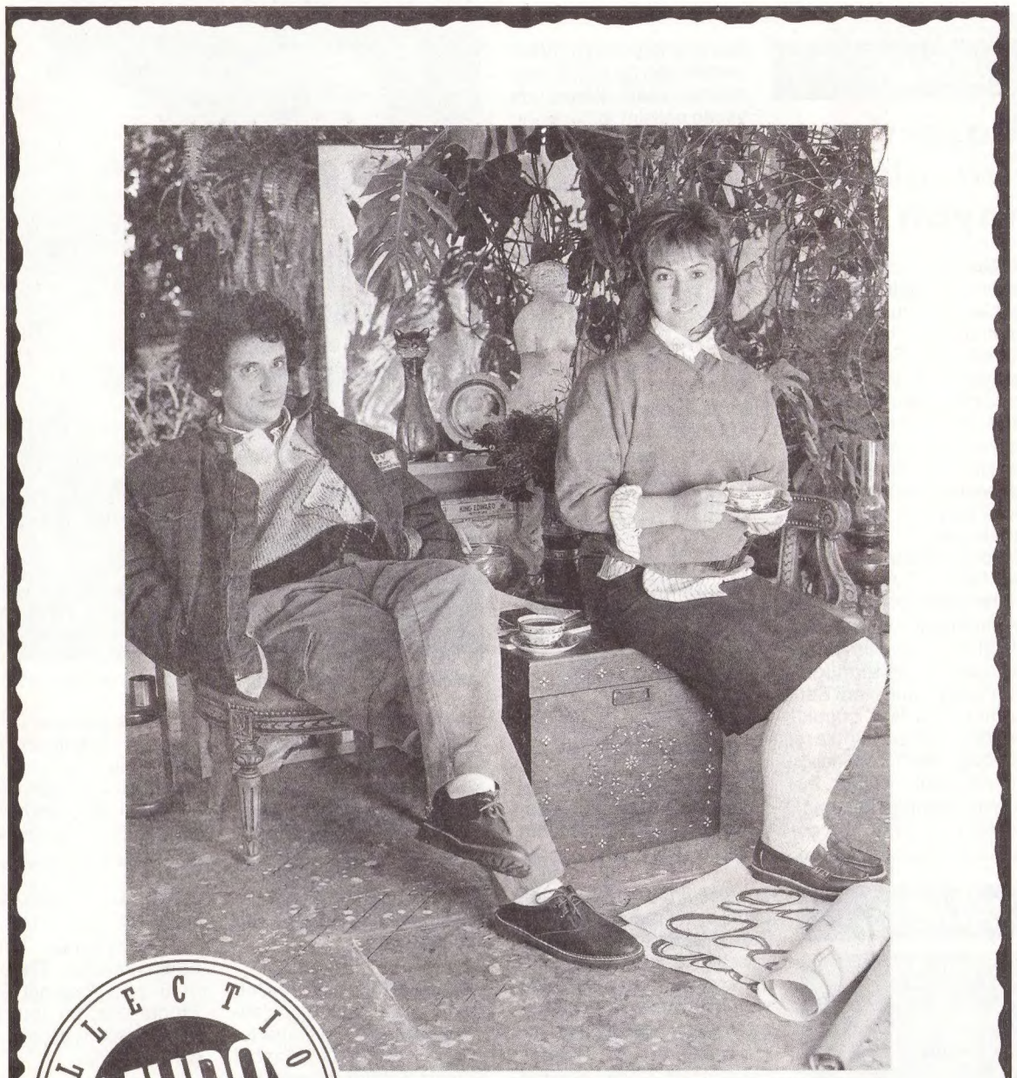

COLLECTION MUDO 1981

Ressam Bedri Baykam atölyesinde asistanı Nazan Akyüz ile birlikte. Sergiye iki gün kala bütün ayrıntıları konuşmak zorundalar.

Pamuk poplin çizgili gömlek, Polo yaka yün örgü, Jakarlı triko, Gabardin pantalon, Yün çorap, Hakiki deri lastik tabanlı ayakkabı. *Mudo Collection.*

Yakası işli pamuk poplin bluz, Polo yaka lambswool triko, Flanel etek, Yün külotlu çorap, Hakiki deri kemer, Hakiki deri lastik taban ayakkabı. *Mudo Collection.*

SİNEMA

Mozart'ın fırtınalı hayatı

AMADEUS. Sinema salonlarına yeniden dönüşün gözlendiği bu mevsimin sevindirici bir başka sürprizi de, Milos Forman'ın izleyiciye çok şeyler verecek başyapıtı **Amadeus.** Bu hafta İstanbul sinemalarında gösterilmeye başlanan ve sinema tarihinde bir besteci üstüne yapılmış belki de en iyi müzik filmi nitelemesini gerçekten hakeden **Amadeus,** Peter Shaffer'ın Salieri/Mozart çatışmasını konu edinen oyunundan uyarlanmış. 18. yüzyılın Avusturya/Macaristan İmparatorluğu'nun saray müzisyeni Salieri'nin "harika çocuk" besteci Mozart'a karşı duyduğu derin kıskançlığını, müziğinin çağlar boyunca insanlığa kalacağı, "arsız ve fırlama" bir çocuk ama katıksız bir müzik dehası olan bu büyük bestecinin eseri karşısında vecde gelişini, giderek bir çeşit tanrıya karşı isyan olarak Mozart'ı zehirlemeye bile yönelişini anlatan **Amadeus,** eşine az rastlanır bir "çağ filmi" özelliklerini taşıyor aynı zamanda. Mozart müziğinin öykünün içine ustalıkla sindirildiği film, yönetmenin deyişiyle "klasik müzik dünyasında geçen bir gerilim filmi" boyutlarına ulaşıyor. Salieri'de Murray Abraham, Mozart'ta Tom Hulce'nin oyunları, Miroslav Ondricek'in görüntüleri, müziği ve Forman'ın özenli ve incelikli anlatımıyla son derece etkileyici bir seyirliğe dönüşen **Amadeus** gibi görkemli bir filmi her zaman izleyemezsiniz. Bütün sinemaseverlerin mutlaka görmesi gereken bu Milos Forman başyapıtını kaçırmayın. (Ayrıca 89. sayfadaki 'İzlenimler'e bakınız)

GRAMOFON AVRAT. Sabahattin Ali'nin ünlü eserinden Yusuf Kurçenli'nin sinemaya uyarladığı **Gramofon Avrat** gösteriliyor. 1987'de Antalya'da en iyi kadın oyuncu Altın Portakal'ını kazanan Türkân Şoray'ın başarıyla yeniden sinemaya dönüşünü belgeleyen **Gramofon Avrat,** Yusuf Kurçenli'nin özenli anlatımıyla yeni mevsimin ilginç yerli filmlerinden biri olmaya aday.

Milos Forman'ın Amadeus'unda Tom Hulce ve Cynthia Nixon

TİYATRO

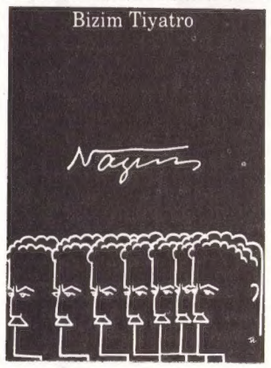

Bizim Tiyatro'nun yeni oyunu "Nâzım"

BİZİM TİYATRO, Nâzım Hikmet'in şiirlerinden kaynaklanan, tarihsel süreci içinde ulusal bağımsızlık savaşımızla birlikte diğer ülkelerdeki anti-emperyalist savaşımlara da değinen ve faşizmin çeşitli yenilgilerini konu edinen **Nâzım** adlı oyunla yeni mevsimi açıyor. Zafer Diper'in kurgulayıp yönettiği, Şükran Kurdakul'un yazınsal danışmanlığını yaptığı oyunda, mahpushane yaşamı, tepkileri, direnci, aşkları, umudu ve inancıyla bizzat Nâzım Hikmet de yer alıyor. **Nâzım,** 20 Kasım'dan itibaren Ankara'da, Ankara Sanat Tiyatrosu'nda sahneleniyor.

IONESCO'nun ünlü oyunu **Ders,** Jean-Paul Micouleau'nun yönetimiyle cumartesi saat 16.00'da İstanbul Fransız Kültür Merkezi salonunda sahneleniyor. Micouleau'nun mizanseniyle Uluslararası Okinawa Tiyatro Festivali'nde birincilik ödülü kazanan **Ders** için, ünlü yeni romancı Robert Pinget "Hiç bu denli başarılı yorumunu izlememiştim" diye yazmıştı.

Ionesco'nun "Ders"ini Jean Paul Micouleau yönetiyor

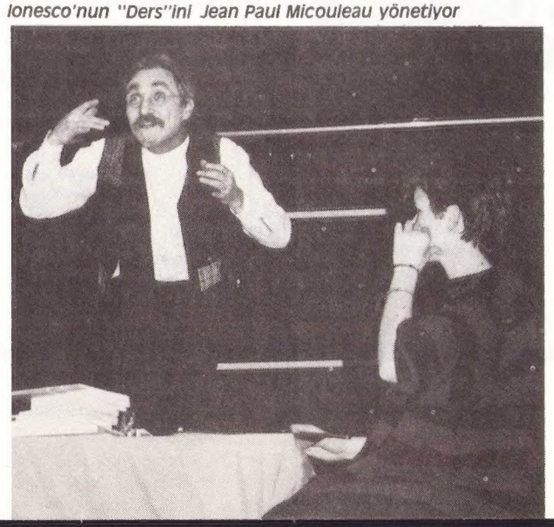

KASET

MELİH CEVDET ANDAY'ın kendi şiirlerini kendi sesinden okuduğu **Tanıdık Dünya** adlı kaset yayınlandı. Daha önce Can Yücel, Arif Damar ve Oktay Rifat'ın şiir-müzik kasetlerini de çıkaran **Yeni Dünya** tarafından yayınlanan **Tanıdık Dünya**'da şairin, "Anı", "Telgrafhane", "Dursun Bebeğe Ninni", "Teknenin Ölümü", "Troya Önünde Atlar" ve "Karacaoğlan'ın Bir Şiiri Üzerine Çeşitlemeler" gibi sevilen şiirleri yer alıyor. **Tanıdık Dünya**'nın ara müziklerini Tarık Öcal yaptı.

22 KASIM Pazar

TV1

10.01 Voltron
10.30 Pazar Sineması "Sihirli Flüt" ➡
12.10 Pazar Konseri
13.00 Dönüşü Olmayan Yol-6
13.45 Haberler
14.15 Spor Magazin
16.30 TV'de Sinema "Hepsi Güldüler" ➡
18.20 Haberler
18.30 Stüdyo Pazar
20.00 Haberler
21.00 İşte Beyoğlu-2
21.50 Askerler-7
22.50 Spor
23.50 Haber Dosyası

TV2

14.00 Haberler
14.10 İşte Pazar
17.00 Dizi Film "Bitmeyen Görev"-7
17.45 "Hayvanlar Âlemi"-7
18.30 TV'de Sinema "Sahilde" ➡
20.00 Sazlarla Başbaşa
20.15 Dizi Film "Bizim Ev"-7
21.00 Spor
21.30 Haberler
22.12 Orhan Boran'la Pazar Geceleri
23.45 Haberler

23 Pazartesi

TV1

07.01 Günaydın Türkiye
09.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Sağlık
17.30 He-Man
18.00 Çalışma Dünyası
18.40 Türk Halk Müziği Bir Solist "Mete Çelenk"
19.00 Palmer Kasabası-8
20.00 Haberler
21.00 Kaynanalar-3
22.05 Sanat Gecesi
23.05 Buddenbrook Ailesi-7
24.00 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Bizim Sınıf"
19.35 Bizim Sazımız Bizim Sözümüz
20.00 Klasik Müzik
20.15 Pazartesi Oyunları "Eski Toprak"
21.00 Doğu'nun Elhamra'sı-2
21.30 Haberler
22.12 Kayıp İmparatorluklar-7
23.45 Haberler

24 Salı

TV1

07.01 Günaydın Türkiye
09.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Rüzgâr Gülü
17.50 Hanımlar Sizin İçin
19.40 Seçim Konuşmaları
20.00 Haberler
21.00 Belgesel
21.40 Naklen Yayın "Ajax-Porto"
00.25 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Besteciler ve Yorumcular
19.35 Müzik
19.40 Seçim Konuşmaları
19.50 Sazlarla Başbaşa
20.05 Müzik
20.15 Merak Ettikleriniz
20.45 Haftanın Dizisi "Teksas Efsanesi"-2
21.30 Haberler
22.12 Caz
23.00 İki Arkadaş
23.45 Haberler

25 Çarşamba

TV1

07.01 Günaydın Türkiye
09.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Ne Nedir Nasıldır
17.30 Az Gittik Uz Gittik
18.05 Akşamın Getirdikleri
19.40 Seçim Konuşmaları
20.00 Haberler
21.00 Annemin Ricasıyla-1

22.00 Müzik-87 "Nilüfer"
22.55 Quincy-3
23.45 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Dünden Bugüne Musikimiz
19.35 Müzik
19.40 Seçim Konuşmaları
19.50 Müzik
20.00 Medeniyet "Mutluluğun Peşinde"-8
20.45 Perihan Abla
21.30 Haberler
22.12 Dünya Sinemalarından "Kırda Bir Pazar" ➡
23.58 Haberler

26 Perşembe

TV1

07.01 Günaydın Türkiye
09.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Unutulan Hikâye-4
17.40 Walt Disney'in Harika Dünyası
18.30 Tele Tombala
19.10 İnanç Dünyası
19.35 Seçim Konuşmaları
20.00 Haberler
21.00 Gecenin Öteki Yüzü-1 ➡
22.05 Otuzların Dünyası-7
22.40 Kamera Arkası
23.40 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Bir Varmış Bir Yokmuş"
19.35 Seçim Konuşmaları
19.50 Gençlerle Birlikte
20.10 Sanat Magazin
20.40 "Haftanın Dizisi "Teksas Efsanesi"-3
21.30 Haberler
22.12 Hafta Arası
23.45 Haberler

27 cuma

TV1

07.01 Günaydın Türkiye
09.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Yaşadıkça
19.05 Seçim Konuşmaları
20.00 Haberler
21.00 Tepedekiler-8
22.00 Laf Lafı Açar
23.00 Mavi Ay-8
23.50 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.05 Seçim Konuşmaları
19.50 Küçük Konser
20.15 Sihirbaz Blacke-8
21.00 İslam ve Toplum
21.30 Haberler
22.12 TV'de Sinema "İskoçya Kraliçesi Mari" ➡
00.20 Haberler

28 cumartesi

TV1

10.01 Cumartesiden Cumartesiye
13.00 Cumartesi Onüç
14.00 Haberler
14.05 Cumartesi Onüç
14.30 İngilizce Öğrenelim
15.10 Müzik
15.25 Başka Bir Dünya-3
16.10 Yeni Besteler
16.30 Seçim Konuşmaları
17.55 TV'de Sinema "Kayboldu Ve Bulundu" ➡
20.00 Haberler
21.00 Kuruntu Ailesi
21.50 Konser "Ziya Taşkent"
22.45 TV'de Türk Sineması "Oteldeki Cinayet" ➡
23.55 Tele-Pop
00.45 Haber Dosyası

TV2

16.30 Seçim Konuşmaları
17.50 Bilim Dünyasından
18.30 Müzik
19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Baker Caddesi Çocukları"-8
19.35 Spor
20.00 Gençlerden Gençliğe
20.20 Türk Hafif Müziği Solo Programı
20.45 Haftanın Dizisi "Teksas Efsanesi"-4
21.30 Haberler
22.12 Operet "Çingene Baron"
23.45 Haberler

TELEVİZYON

TV1 SİHİRLİ FLÜT ((Pufustuff). Arkadaşının yaptığı kötü bir şaka sonucunda okul orkestrasından kovulan, sihirli bir flüt sahibi bir çocuğun öyküsü. Pazar sabahlarının daha çok küçük seyircilere yönelik alışılmış filmlerinin bir yenisi daha. Hollings Worth Morse'un yönettiği Jack Wild ile Billie Hayes'in başrollerini paylaştığı bu masal filmi, ancak çocukların ilgisini çekebilecek bayat bir fantezi. ABD yapımı, 90 dakika.

22 Kasım Pazar

TV1 HEPSİ GÜLDÜLER (They All Laughed). Sinema yazarlığından yönetmenliğe geçen Peter Bogdanovich, sinemaseverlerin geçmiş yıllardaki "Son Gösteri", "Aşka Vakit Yok", "Sihirli Kutu" ve "Paper Moon" gibi filmleriyle yakından tanıdığı "nostaljik" ve "entelektüel" bir sinemacı. Ülkemizde daha önce gösterilmemiş olan **Hepsi Güldüler,** yönetmenin film eleştirmenliğinden tutkun olduğu ve iyi bildiği klasik Amerikan polisiye film türünü, çağdaş ve yarı mizahi soluklarla yenilemeye çalıştığı keyifli bir film. Bir dedektiflik bürosunda çalışan üç dedektif-

Peter Bogdanovich'in filminde Audrey Hepburn ile Ben Gazzara var

ten Charles, kocasının isteği üzerine izlediği Dolores'e âşık olur ancak Dolores'in bir sevgilisi vardır. Bu arada diğer dedektif Johnny de iş gereği bir çocukluk aşkını takip etmek zorunda kalır... Audrey Hepburn, Ben Gazzara, John Ritter, Colleen Camp, Patti Hansen ile o dönem Bogdanovich'in birlikte yaşadığı, sonradan Bob Fosse'un Star 80'de yaşamını konu ettiği Playboy kızı Dorothy Stratten'in rol aldığı bu film, eleştirmenlerce pek beğenilmemesine karşın ekranda kuşkusuz bu haftanın ilginç filmlerinden biri. Yedinci sanatla derinlemesine ilgilenen seyircinin, tat alarak izleyeceği **sevimli bir film Hepsi Güldüler.** 1982 ABD yapımı, 115 dakika.

22 Kasım Pazar

"Sahilde"nin oyuncuları Perry King ile Loni Anderson'u TV dizilerinden tanıyoruz

TV2 **SAHİLDE** (Stranded). İki rakip reklam şirketinde çalışan ve aynı müşterilerin peşinde koşan iki reklamcı, balonlu bir reklam kampanyası sonucunda kazayla ıssız bir adaya düşerlerse ve Robinson'vari bir hayat sürerlerse neler olur? Rod Daniel'in yönettiği, hareketli bir serüven filminden bol şamatalı bir güldürüye gidip gelen bu TV filmi, sinemada tutmuş "Indiana Jones" formülüyle Amerikan yapımı TV dizisi klişelerini beceriyle harmanlayıp ekrana getiriyor. Bir buçuk saat boyunca **seyirciye hoşça vakit geçirtmekten** öteye bir iddia taşımayan oldukça yeni bu TV filminin oyuncuları Perry King, Loni Anderson ve William Hickey. 1986 ABD yapımı, 90 dakika.

22 Kasım Pazar

Okan Uysaler'in film olarak çekilip TV dizisine dönüştürülen "Gecenin Öteki Yüzü"nde Zuhal Olcay başrolde

TV1 **AJAX-PORTO.** Daha önce programlanan Otto Preminger'in **Felaket Yolu** adlı gösterişli savaş filminin yerine son anda heyecanlı bir futbol finali ekrana geliyor. Geçen yılın Avrupa Şampiyon Kulüpler birincisi **Porto** ile Kupa Galipleri şampiyonu **Ajax** Amsterdam'dan naklen verilecek olan bu futbol karşılaşmasında kozlarını paylaşıyorlar. Avrupa'nın süper kupasını seyretmek isteyen futbolseverler ekran başına.

24 Kasım Salı

TV1 **GECENİN ÖTEKİ YÜZÜ.** Ankara TV'si yapımı bu yeni dizi, daha önce bazı eserleri filme çekilen bir Füruzan uyarlaması. Varlıklı ve soylu ailesinin karşı çıkmasına karşın sevdiği adamla mutlu bir evlilik kuran ancak kocasının beklenmedik ölümüyle, bu ölümü kabullenemeyen ve yapayalnız kalan genç bir kadının öyküsünü aktaran dizide Zuhal Olcay, Haluk Bilginer, Müşfik Kenter, Haluk Kurdoğlu, Tomris Oğuzalp, Mete Sezer, Nüvit Özdoğru ve Ferda Ferdağ başlıca rolleri paylaşıyorlar. Müziğini Durul Gence'nin kameramanlığını Colin Mounier'nin, çevre düzenini Gülsün Karamustafa'nın yaptığı, 4 hafta sürecek Gecenin Öteki Yüzü'nün yönetmeniyse "Sönmüş Ocak" ve "Parmak Damgası"yla dikkati çekmiş Okan Uysaler.

26 Kasım Perşembe

Şiir gibi bir film

TV2 **KIRDA BİR PAZAR** (Un Dimanche à la Campagne). Son aylarda ekrana gelen filmlerin en güzellerinden biri ve TV'de kuşkusuz haftanın olayı **Kırda Bir Pazar.** Eleştirmenlikten yetişen ve günümüz Fransız sinemasının en önemli adlarından olan Bertrand Tavernier'nin Pierre Bost'un "Mösyö Admiral Yakında Ölecek" adlı romanından sinemaya uyarladığı bu özenilmiş bezenilmiş, yalın film, aynı zamanda Sabine Azema denilen olağanüstü oyuncuyu da geniş seyirci yığınlarına tanıtacak. İster istemez büyük Jean Renoir'ın unutulmaz klasiğini çağrıştıran **Kırda Bir Pazar,** nerdeyse hayatın nabzının attığı, hüzünlü, şiirsel ve yoğun bir duygular seli. Bahçeli evinde, resimleri ve yalnızlığıyla iyice yaşlanmış ressam bir babayla (Louis Ducreux) bir pazar günü karısı ve iki çocuğuyla birlikte onu ziyarete çıkagelen çıkarcı ve hesaplı oğluyla (Michel Aumont), görünürdeki onca coşkusunun, uçarılığının altında mutsuzluğunu saklayarak sevgili babasına arada bir uğrayan cıvıl cıvıl, güzeller güzeli kızı Irene'nin (Sabine Azema) ilişkilerini son derece duyarlı ve yalın bir biçimde izlenimci resimleri andıran görüntüler eşliğinde anlatıyor Tavernier. 1984'te Cannes'da Tavernier'ye en iyi yönetmen ödülünü kazandıran bu film, yönetmeni için çok şeyler ifade eden "bazı plastik ve duygusal arayışların" bileşkesi. Herkese öğütlenebilecek türden, herkesin kendinden bir şeyler bulabileceği bu sıcacık ve sade filmi sakın kaçırmayın. Bu yıl Sinema Günleri'nde de gösterilen **Kırda Bir Pazar,** çarşamba gecenizi ışıtacak ve ısıtacak. **Mutlaka izleyin,** pişman olmayacaksınız. 1984 Fransız yapımı, 94 dakika.

25 Kasım Çarşamba

Ekranda haftanın filmi "Kırda Bir Pazar"dan bir sahne ve filmin başarılı yıldızı Sabine Azema

İskoç Kraliçesi Mary Stuart rolündeki Vanessa Redgrave

Kocası ölünce İskoçya'ya geri dönen Mary'ye karşı birtakım entrikalara girişen Kraliçe Elizabeth sonunda Mary Stuart'ı öldürtecek ama kendi çocuğu olmadığı için tahtın yasal varisliği yine de Mary'nin oğluna kalacaktır... **İskoçya Kraliçesi Mary,** tarihsel filmlerden hoşlananların ağzına bir parmak bal çalabilir. Ve Vanessa Redgrave, Glenda Jackson, Trevor Howard, Patrick McGoohan, Nigel Davenport gibi hayli zengin oyuncu kadrosu sayesinde rahatlıkla seyredilebilir. 1971 İngiliz yapımı, 128 dakika.

27 Kasım Cuma

TV1 **KAYBOLDU VE BULUNDU** (Lost and Found). Kahramanlarımız karısını kaybetmiş Amerikalı bir öğretmenle kocasından boşanmış bir İngiliz kadını. Peşpeşe gelen kazalar zinciri içinde önce düşman, sonra arkadaş, sevgili ve ardından da karı-koca oluyorlar. Bu arada psikolojik bunalımlar ve birbirini kaybedip bulmalar sürüp gidecektir... İlk kez 1973'te "A Touch of Class" adlı başarılı güldürüde bir araya gelen George Segal ile Glenda Jackson yine uyumlu bir çift oluşturuyorlar. Ne var ki yığınla benzerini seyrettiğimiz bir konuyu bir kez daha karşımıza getiren **Kayboldu ve Bulundu**'nun dramdan komediye dönüşen sıradan romantik bir komedi boyutlarını aştığını söylemek çok zor. Melvin Frank'ın yönettiği filmin diğer oyuncuları Maureen Stapleton, Paul Sorvino ve Hollis McLaven. Fazla çekiciliği olmayan, **tekdüze bir film.** 1979 ABD yapımı, 112 dakika.

28 Kasım Cumartesi

TV1 **OTELDEKİ CİNAYET.** Daha önce temmuz ayında programa alınıp yayınlanmayan özenti bir yerli film ekranda. **Oteldeki Cinayet,** 1970'lerde senaryo yazarı ve yönetmen olarak sinemaya başlayan ama giderek iyice ticari sinemanın çarklarına gömülen Aykut Düz'ün, son dönemde çoğalan video filmleri modasına uyarak Zuhal Olcay ve Yılmaz Zafer'le çektiği oldukça yeni bu yerli film, genellikle çeşitli yabancı filmlerin bize adapte edildiği video filmleri akımının ekrana yansıyacak bu yeni örneğinden **fazla bir şey beklemeyin.** Türk filmi, 75 dakika.

28 Kasım Cumartesi

George Segal-Glenda Jackson çifti "Yastık Kavgası"ndan sonra yine bir aradalar

APO'CULARIN İÇYÜZÜ / MERKEZ KOMİTESİ ÜYELERİ ANLATIYOR

"PKK çöküyor"

Çoğunluğu üst düzey yöneticilerinden oluşan 100 dolayında PKK'lı, örgütten kaçarak Irak ve İran'daki Kürt köylerine sığındı.

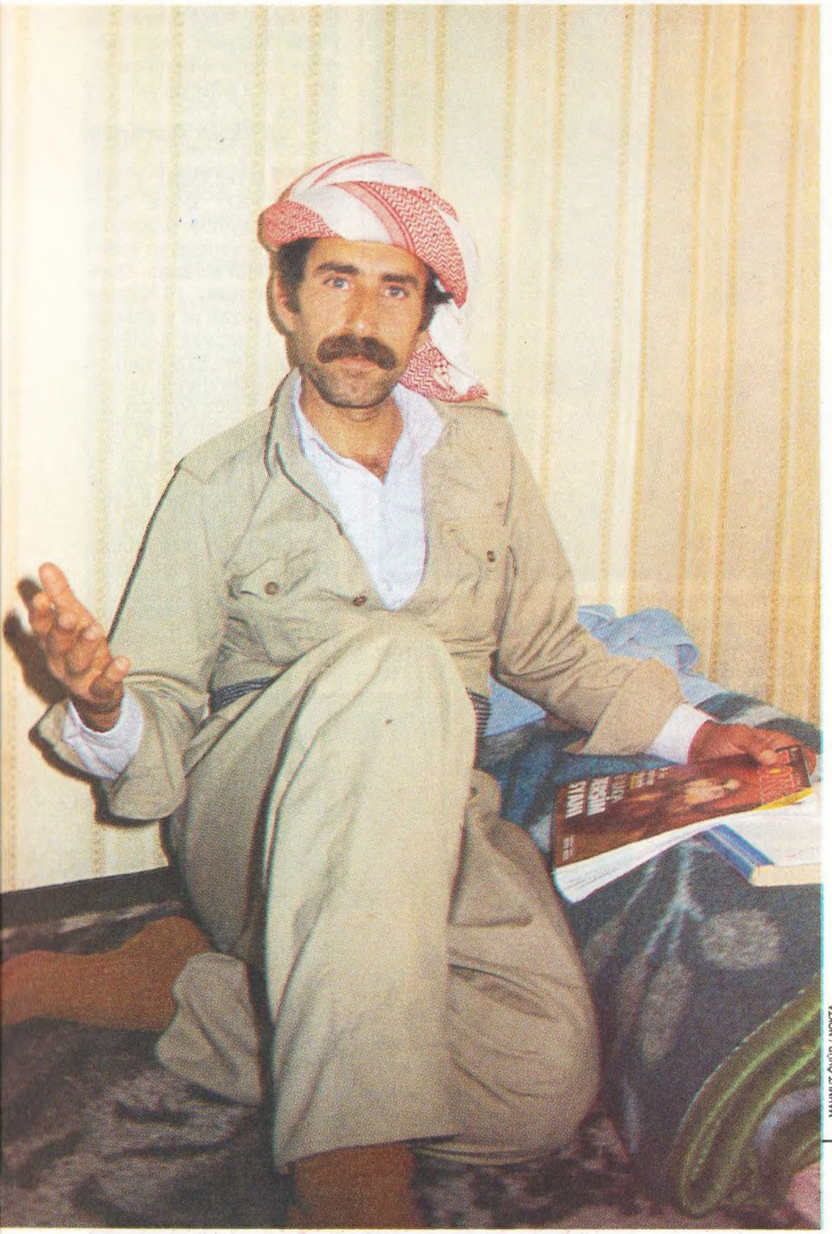

MAHMUT ÖVÜR / NOKTA

PKK eski yöneticilerinden Semavi, örgütün çözülmeye başladığını belirtiyor

"PKK'dan kaçmalar bu hızla devam ederse çok sürmeden bu hareket dağılır."

PKK'nın eski askeri sorumlusu Nebez, kendisiyle Irak dağlarında görüşen **Nokta** *muhabirine bunları söylerken bir hayli heyecanlıydı. PKK'dan kaçışının üzerinden bir yıla aşkın bir zaman geçmesine karşın yine de korkuyor, fazla konuşmak istemiyordu. Aynı durumda olan, İran ve Irak'taki Kürt partilerine ya da Kürt köylerine sığınan 100 dolayında PKK'lının varlığını öğrenen* **Nokta** *muhabiri onlara ulaşmak için yöreye gitmişti. Ancak ulaşmayı başardığı insanların bir bölümü öldürülecekleri korkusuyla konuşmaya yanaşmayacaklardı.*

Bu ölüm korkusuna rağmen **Nokta** *muhabirinin üst düzeyde görev yapmış birçok PKK militanı, gerçeğin ortaya çıkması için konuşmayı göze alacak ve örgüt hakkında önemli açıklamalarda bulunacaklardı.*

PKK Merkez Komite üyesi Şehmus kod adlı Şahismail Al, birlikte kaçtığı Zeynep kod adlı Besey İtmeç'le önce Kürt partilerine sığınmaya çalışmış ancak Kürt partileri kabul etmeyince çareyi İran istihbaratına sığınmakta bulmuştu. Tuncelili olduğunu söyleyen Şahismail Al, kaçışı konusunda şunları anlatıyordu. "Partide ideolojik ayrılıklarımız vardı. Bazı sorunların çözülmesi inancıyla bugüne kadar bekledim. Ancak süreç içerisinde onların şüphelerini çektim. Bu aşamadan sonra onların arasında kalmam giderek zorlaşıyordu. Ayrıca parti içerisinde demokrasinin olmayışı, eleştiri-özeleştirinin olmayışı bizi bu ayrılık noktasına getirdi. Birçok eylemi tasvip etmiyorduk. Bu durumda kaçmaktan başka çaremiz yoktu."

Öcalan: "Karşı çıkanlara yaşama hakkı tanımıyor"

Bugüne kadar birçok alanda fiili olarak görev yaptığını söyleyen Şahismail Al, "Parti içi ölüm olaylarına neden karşı çıkmıyordunuz?" biçimindeki bir soruya, şöyle yanıt veriyordu." Nasıl karşı çıkacaktık? Partide demokratik bir yapı olmadığı için, yalnız ölüm olaylarına değil, hiçbir şeye karşı çıkamıyorduk. Zaten hiç kimse birbirine güvenmiyor."

Partiye inanarak girdiğini ve ideolojik ayrılığı olmadığını söyleyen Besey İtmeç ise, 11 yıllık parti yaşamını şöyle özetliyordu: "Şimdi nedenini söyleyemeyeceğim özel bir olaydan dolayı bana kuşkuyla bakmaya başladılar. Bu olaydan sonra tam üç yıl, partiye kendimi kabul ettirmek için canla başla çalıştım. Ama onlar bana hep kuşkuyla baktılar. Beni 6 ay Irak'ta bir köye bırakıp gidiyorlardı. Dil bilmiyordum, kimseyi tanımıyordum. Buna rağmen çalışmalarımı sürdürdüm. Daha sonra partinin yazı işlerine aldılar beni. Fakat bana güvensizlikleri devam ettiği için, daktilo yazarken bile başımda nöbetçi bekliyordu. Sonunda dayanamadım, kaçmak zorunda kaldım. Şu halime bakın, beni gören tanıyamaz. Korkunç bir durumdayım." Kendisine yöneltilen "PKK'nın son durumu nedir?" sorusuna "Fazla konuşmak istemiyorum. Kaçmam onlara en büyük darbedir" diyecek ve bir daha da konuşmak istemeyecekti...

Salah kod adını kullanan bir diğer PKK'lı ise Irak'ın, Behdinan bölgesindeki köylere çok sayıda PKK'lının aileleri ile birlikte sığındığını, bir kısım PKK'lının ise sosyalist partiden ayrılan Kadir Aziz'in yanında olduğunu söyleyerek, şöyle diyordu: "Kaçmak zorundayım. Çünkü yapılanlara dayanmak mümkün değildi. Türkiye'de kampımız olmadığı için bütün yükümüzü sırtımızda taşıyorduk. 25-50 kiloluk yük. Kolay değil taşımak. Saatlerce yürüyoruz. Böyle bir yürüyüşte bir peşmerge yorulduğu için gözümüzün önünde kurşuna dizildi. İşte bizim gerçeğimiz bu. Başka ne anlatayım sana. Neden olarak da yakalanabilir ve sığınakların yerini gösterebilir denildi. Bu partinin başında Apo olduğu sürece hiçbir şey yapılamaz."

PKK'dan kaçanların ortak kanısı, kaçışların durmayacağı ve giderek artacağı yolundaydı. Ancak bu, PKK'nın bir anda çöküp dağılıvereceği anlamına da gelmemeliydi. Çünkü Abdullah Öcalan'ın inatçılığı konusunda hepsi hemfikirdi. Korkulan, çöküş kaygısıyla kanlı eylemlerin daha da fütursuz bir biçime dönüşmesiydi.

PKK'nın içyüzünü, sıradan insanları olduğu kadar kendi "yoldaş"larını da hedef alan kanla yoğrulmuş yapısını en iyi bilenlerden biri de Hacı Abdülkerim Semavi'ydi.

Uzun yıllar üst düzey yönetici olarak çalışan Apo'yla omuz omuza merkez komitesi üyeliği yapan ancak daha sonra parti içindeki öldürme olaylarına, çocukların ve kadınların katledilmesine karşı çıktığı için gözden düşen ve 1987 yılında kaçarak Irak Kürt partilerine sığınan Hacı Abdülkerim Semavi, **Nokta** *muhabirinin sorularını yanıtladı.*

Nokta: Üç aydır Irak Kürt partilerinin yanında yaşıyorsunuz, PKK'dan neden kaçtığınızı anlatır mısınız?

Semavi: Silahların gölgesinde yapılan 86 kongresinden sonra birçok şey daha net bir biçimde açığa çıktı. Ondan önce de rahatsızlıklarım vardı benim. 1984 yılında Uludere'de çocuk ve kadınların öldürülmesi üzerine Apo'ya çıkmış, bu eylemin yanlış olduğunu, halktan tepki aldığımızı söylemiştim. O da "öyleyse üstlenmeyin" demişti. Bunun üzerine Uludere katliamı örgütün Serxwabun dergisinde, "Vahşet" diye verilmişti. Ancak Türkiye'dekiler bu eylemi üstlenince, Apo da onlara katıldı. Zamanla bu tür eylemler artınca benim huzursuzluğum da arttı. Partinin ideolojik ve politik olarak yanlışlık içerisinde olduğunu düşünmeye başladım. 86 kongresinden sonra ise arkadaşlara artık yorulduğumu, parti dostu olarak kalmak istediğimi söyledim. Bunun üzerine 3 MK üyesi benimle konuşmaya geldiler. Sorunumu onlara anlattım, dinlemediler beni. MK'ye yeni giren genç biri bana bağırarak "Ne demek bunlar, gerçek maksadını anlat" diyordu. Cevap vermedim, veremezdim de... Daha sonra MK üyesi Şehmus arkadaş 3 saat benimle konuştu. Ne dediğini anlamadım, ne kal ne de git dedi. Sonradan anladım ki o da kaçmayı düşünüyormuş. Şimdi kaçtığını da öğrendim. Ben de kaçtım. Gördüğünüz gibi saklanmaya çalışıyorum.

Nokta: Son yıllarda birçok üst düzey arkadaşınız, partiniz tarafından öldürüldü. Bunlara karşı çıkmıyor muydunuz?

Semavi: Ölmek istiyorsan çıkabilirsin tabii. Aksi mümkün değil. Zaten kimse kimseye güvenmiyor. Aynı şeyleri hissetseniz bile söyleyemezsiniz. Söylediğiniz şey ne olursa olsun, o yukarıya rapor etmeden sen etmelisin ki kurtulasın. Yoksa ya ajan olursun, ya da hain.

Uzun zaman bunlar düzelir diye bekledim. Zaten yumuşak karakterli biriyim. O sert ilişkileri her zaman yumuşatmaya çalıştım. Mesela nişanlı iki genç vardı, diğer peşmergelerden farklı davranamazlardı. Ben bunların durumunu görünce üzülüyor, fırsat buldukça onları biraraya getirmeye çalışıyordum. Tabii bu davranışım hoş karşılanmıyor, oportünizm olarak niteleniyordu. Süreç içerisinde birçok şeyi

tasvip etmemeye başlamıştım. Ama hiçbir şeyi açık açık dile getirmedim. Bu durum onların gözünden kaçmıyordu. Bu nedenle tam üç kez özeleştiri verdim. Bu özeleştirilerde hep kendimize küfrediyorduk. Okuldan Kemalizm'i, ailemizden küçük burjuva hastalığını, çevremizden ise oportünizmi aldığımızı söyleyerek özeleştiri yapıyorduk. Aynı şey herkes için geçerliydi. Apo'nun karısı Kesire bile üç kez özeleştiri verdi. Apo'nun yanında put gibi duruyordu. Şimdi ise tutukludur.

Nokta: Abdullah Öcalan'la yakın ilişkileriniz oldu mu? Nasıl biriydi?

Semavi: Önceleri kendini hiç belli etmezdi. Sıradan bir insan gibi davranırdı. 6 ay Lübnan'da aynı

Kesire: Şimdi tutuklu

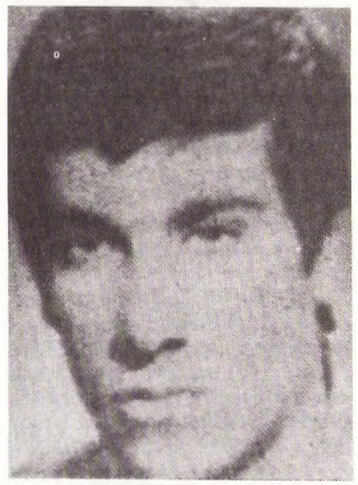

Cemil Bayık: Peşmergelerin korkulu rüyası...

odada kaldık. Gerçek yüzünü daha iyi tanımaya başladım. Hele 80'den sonra tamamen değişti. Kimse onun önünde rahat değildi. El kol hareketi yapamazdı. Her şeye bağırıp çağırıyordu. Korkudan titriyorduk. Bu nedenle MK toplantılarına kimse rahat gidemezdi. Herkes azarlanacak diye çok korkardı. Baki Karer olsun, Kesire olsun toplantılara gittiğimizde, bana "Önce sen konuş" derlerdi. Azarlanmaktan bıkmışlardı.

Nokta: Bu durumu kendi aranızda konuşmuyor muydunuz?

Semavi: Kim konuşacak, zaten herkes birbirinden korkuyor.

Nokta: Peki parti kendi üyesi birçok insanı neden öldürtsün, neden böyle bir şeye başvursun?

Semavi: Parti ayakta kalışını sürekli disiplin ve korkuyla sağlıyor, özellikle yeni gelenler, olanlardan haberli değillerdir. Aksi takdirde bir kaç kişi dışında kimseyi bulamazsınız o partide. Ben de birçok ölüm ve işkence olayına tanık oldum. Bir insan gözden düştü mü, artık ölümü yakın demektir. Bir gün peşmergelerden biri hata yapmıştı. Onun cezasını vermek için, gözü kör bir arkadaşı görevlendirdiler. O da rasgele vurarak, çocuğu öldürdü. Sonra da hayretle "Aaa, öldü" dedi. İnsan yaşamı böylesine önemsizdi...

Nokta: Bunları yapanlar kim? Kendi arkadaşlarına böyle bir şeyi nasıl yapıyorlar?

Semavi: Adam mı yok? Bu işler için birçok kasap var. Zaten kim öldürürüm, keserim diyorsa o yukarı yükseliyor. Cemil Bayık, Ahmet Kesip tam bu işlerin adamları. Bu ikisi bir bölgeye geldiklerinde herkes korkudan titremeye başlıyordu. "Acaba hangimizi götürecekler?" diye... Mutlaka birilerini götürürler ve kimse bir şey diyemezdi.

Nokta: Bunlar yapılırken siz de onlarla birlikteydiniz. Suçluluk duyuyor musunuz?

Semavi: Duymaz olur muyuz? Hepimizin bu olanlarda suçu var. Ama artık iş işten geçmiş. Şu anda bile bu olanları tasvip etmeyen çok sayıda insan var. Ama kaçamıyorlar. Şu anda korkmasam, güvencem olsa hareketi çökertirim. Çoğumuz ne yapacağımızı bilmiyoruz. Devlete de teslim olmak istemiyoruz.

Nokta: Şu anda kaçmış olanların sayısı nedir, biliyor musunuz?

Semavi: Ben üç aydır kaçak yaşıyorum. Irak Kürt partilerinin yanında 17-18 kişi olduğunu biliyorum. Ama partilerin kabul etmedikleri daha çoktur. Onlar da kendilerini tanıyan köylülere sığınmışlar.

Nokta: Suriye'nin PKK'yı kullandığı, koz olarak tuttuğu söyleniyor. Siz ne düşünüyorsunuz bu konuda?

Semavi: Vallahi kimin eline fırsat geçse kullanmaya çalışıyor. Bence önemli olan yaptıklarıdır. PKK'nın 80 öncesi yaptıkları da ortadadır. O zaman da Suriye mi vardı?

Nokta: Üç aydır kaçak yaşadığınızı söylüyorsunuz. Öldürülmekten korkuyor musunuz?

Semavi: Korkmak ne kelime, çıldıracağım neredeyse... İlk bir ay inanın uyuyamadım. Gölgemden bile korkuyordum. Her ses duyuşumda her kıpırtı da "İşte geldiler" diye korkudan titriyordum. Aslında ölmekten falan korktuğum yok, ama yine de korkuyorum işte... Çok şey var anlatılacak, ama kafam hiç rahat değil. Konuşurken bile birçok şeyi unutuyorum. Bir örgüt desteklese beni gider birçok insanı kurtarırım. Ama yok böyle bir örgüt.

Nokta: Geriye dönüp baktığınızda partinin durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Semavi: Ben parti demiyorum. En kötü partide bile, kendi ölçüleri içinde demokratik bir işleyiş olur. Ama bu partide hiçbir şey yok. Bu parti olsa olsa Mafya türü bir örgüt olur. Çünkü kim ne zaman yetkilidir, kim ne zaman görevden alınır bilinmez. Her şeyi Apo bilir, o okuldan etkilenmemiştir, o ailesinden etkilenmemiştir, o çevresinden etkilenmemiş, çelik disiplinli bir proleterdir (!)

Nokta: Bu kadar insanın kaçmasından sonra PKK için çöküş sürecini yaşıyor diyebilir miyiz?

Semavi: Evet, bir anlamda çöküyor diyebilirim. Ancak şu da var; Apo'nun bu işten vazgeçmesi mümkün değil. Ülkeden kadro bulması giderek zorlaşıyor. Son bir yıldır Kars ve Ağrı'dan büyük kadro gelmişti. Şimdi oralardan da gelmiyor. Tek kaynak Avrupa'daki Kürtler artık. Bir de küçük çocuklar var, 10-12 yaşında. Özel olarak Lübnan'da eğitiliyorlar. Bunlar gelişmeleri bilmediği için bu iş bir müddet daha devam eder.

Mahmut ÖVÜR

MAHMUT ÖVÜR'ÜN İRAN GÜNCESİ

"Kurşuna dizecekler beni!.."

Nokta muhabiri başta Mesut Barzani ve Celal Talabani olmak üzere kimi Kürt liderleriyle ve PKK'dan ayrılanlarla görüşmek amacıyla 10 Eylül günü İran'a gitmişti. Ne var ki, bu **61** günlük serüven 19 günü can güvenliği endişesiyle Türk Konsolosluğu'nda 11 günü de işkence tehdidi altında zindanda geçen bir dehşet öyküsüne dönüştü.

10 EYLÜL Gürbulak gümrük kapısından İran tarafına geçiyor ve Urumiye'ye doğru yola çıkıyorum.

11 EYLÜL Urumiye beni şaşırtıyor. Sınır şehri olmasına karşın, savaşın izine rastlayamıyorum. Herkes işinde gücünde, caddeler insanla dolu...

12 EYLÜL Kahvaltıdan hemen sonra Kürdistan Demokratik Halk Partisi Sekreteri Sami Abdurrahman'ı arıyorum. Çok geçmeden partinin bürosunda buluşuyor ve söyleşileri yapmak için girişimlere başlıyoruz. Bu arada izin konusunu gündeme getiriyorum. Aynı partinin yetkilileri hem yazılı hem de sözlü olarak ilgili makamlara başvurup gerekli izni alıyorlar. Her şey iyi başlıyor.

14 EYLÜL Öğleden sonra IKDP'nin Urumiye sorumlusu Şevket'le ardından da Talabani'nin sorumlusu Kâk Diler'le görüşüyoruz.

15 EYLÜL Irak Kürdistanı'na doğru yola çıkıyoruz. Sınırı geçtikten sonra yeni açılan yolu izliyoruz. Yol bitiyor, yürümeye başlıyoruz. Önce IKDP'nin kampına uğruyoruz. Kamp çok kalabalık. Peşmergeler aileleri ile birlikte yaşıyorlar. Bu kampın yanıbaşında da pastarların Humeyni'nin askerleri kampı var.

Yarım saat sonra yeni bir kampa, Halk Partisi'nin kampına geliyoruz. Peşmergeler bizim geldiğimizi öğrenince, nöbetçiler hariç etrafımızı sarıyorlar. Geceyi orada geçiriyoruz. Peşmergelerin anlattıklarını ilgiyle dinliyorum. Gorbaçov'un glasnost politikasından rock müziğine, cinsel yaşamdan edebiyata kadar birçok konuda konuşuyoruz. Yaklaşık 3 gün Erbil'in 80 kilometre yakınında fotoğraf çekerek geziyorum.

18 EYLÜL Yine Urumiye'deyim. Bugün beklemediğim bir olayla karşılaşıyorum. PKK'dan kaçanlar

Behruz, Cihat ve Ben.. Pasaportumu almaya giderken sevinçliyim. Tutuklanacağımı nereden bilebilirdim!

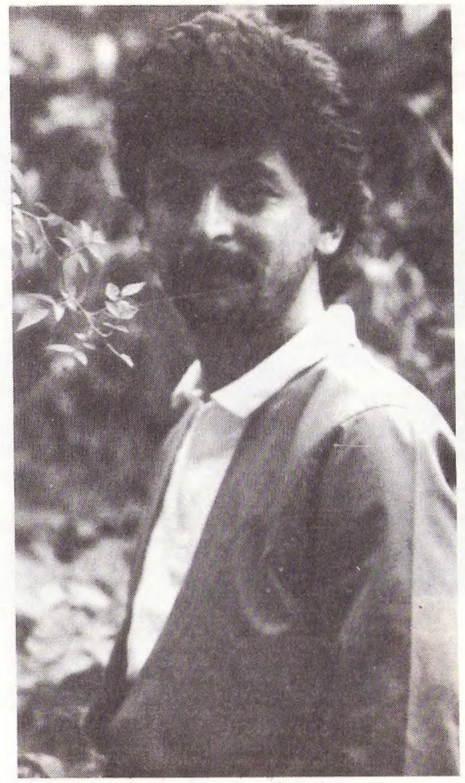

Nokta muhabiri Mahmut Övür İran serüvenini yazdı

Merkez Komite üyesi Şahismail Al ve Besey İtmeç. Kürt partilerine sığınmak için haber göndermişler. Ancak hiçbiri kabul etmiyor. Onlarla ilişki kuranları izlemeye başlıyorum. Üçüncü gün onları bir evde buluyorum. Ancak araya bu kez İran istihbaratı da giriyor. Fazla konuşamıyorum. Ve bu iki kişi zorunlu olarak İran istihbaratına sığınıyorlar.

25 EYLÜL Akşama doğru otele döndüğümde, odamın Komite tarafından basıldığını öğreniyorum. Bütün filmlerimi ve kasetlerimi alıp gitmişler. Ertesi gün filmlerimi geri almak için Komite'ye gidiyorum.

Beni, Mehdi isimli genç bir Komite üyesi karşılıyor. İlk kez sorgulanıyorum. Türkiye'nin siyasal yapısından, PKK'nın bölgelerdeki gücüne kadar birçok soruyla karşılaşıyorum. 9 saat süren sorgulamadan sonra serbest bırakılıyorum. Hiçbir şeyimi geri vermiyorlar.

27 EYLÜL Celal Talabani'nin adamlarını görmek için Sakız'a gidiyorum. Sakız çoğunlukla Kürtlerin yaşadığı ve geri kalmış bir şehir.

FOTOĞRAFLAR: MAHMUT ÖVÜR / NOKTA

Irak dağlarında peşmergeler: Savaş ve Yaşam iç içe...

Urumiye'de tanık olduğum bir şeyle orada da karşılaşıyorum. Halkın çoğu İbrahim Tatlıses hayranı. İki gün sonra geri dönüyorum.

5 EKİM İstihbarat'tan Ağayı Taki beni aramış. Öğleden sonra Halk Partisi'nin bürosunda buluşuyoruz. Bir saat yine sorgulanıyorum. Filmlerimi geri veriyor. Veriyor ama hepsi de yakılmış... Ağayı Taki, 48 saat içerisinde ülkeyi terk etmem gerektiğini söyleyerek şöyle diyor: "Şimdi pasaportunu bize vereceksin, yarın saat 8'de pasaportun elinde olacak ve o saatten itibaren 48 saat içinde ülkeyi terk edeceksin.

7 EKİM Artık pasaportsuzum. Şehrin içinde fazla dolaşmamaya çalışıyorum. Arasıra kahveci Eli Amca'nın semaver çayını içmeye, arasıra da İstanbul'a telefon etmeye çıkıyorum.

10 EKİM Pasaportu alamadığım için konsolosluğa başvurmak zorunda kalıyorum. Pasaportumun neden alındığını, neler yaptığımı kısaca anlatıyorum. Akşam yemeğine kalmamı söylüyorlar.

Yukarı, yemek salonuna çıkıyoruz. Yemek masası çok güzel hazırlanmış, soğuk mezeler, ızgara köfte ve İran'da olabileceği düşünülemeyecek bir şey: Aslan sütü... Masaya oturuyoruz. Teypten Ruhi Su'nun o gür sesi yükseliyor. Şaşırıyorum. "İstersen Zülfü'de var" diyorlar. Aklımdan "uygarca" sorguya çekileceğim geçiyor. Masanın tek konusu Kürt sorunu: Kadehler kalktıkça, farklı suçlamalarla karşılaşıyorum. Müthiş huzursuz oluyorum. Gazeteci olarak haber peşinde olduğumu söylüyorum, ama aldığım cevap daha çok şaşırtıyor beni. "Evet" diye söze giriyor masadan biri, "Ne geliyorsa memleketin başına bu entelektüeller yüzünden geliyor..."

Tartışmaya fazla katılmak istemiyorum. Ama biri bırakıp diğeri başlıyor: "Bu devlet onlara ne yapmamıştır ki, okul yapmış, yol yapmış, her şeyleri var. Ama adamlar aptal kardeşim. Okumuyorlar, bir de kalkıp ben Kürdüm diyor, Kürtçe konuşacağım diyor. Ben ana dilim Kürtçe diyen adamın anasını..."

29 EKİM Sabahın erken saatleri... İranlı yetkililer gelip pasaportumu alabileceğimi, bildiriyorlar. Türk Konsolosluğu'nun İranlı tercümanı Behruz, Konsolosluk Şoförü Cihat ve ben, hemen arabaya atlayarak Urumiye Jandarma Hudut Komutanlığı'na gidiyoruz. Nihayet Türkiye'ye döneceğim diye sevinçliyim. Aynı gün Devlet Bakanı Kâzım Oksay pasaportum için girişimde bulunuyor ve olumlu yanıt alıyordu. Yazık ki, yanıt doğru çıkmayacaktı...

Ölüm yolculuğu başlıyor. Kimliğimi kapıda bırakıp, içeri giriyorum. İri yarı gestapo suratlı bir astsubay beni karşılıyor. Küçük bir odada beklememi söylüyor. Beş dakika sonra, yanında iki askerle birlikte geri dönüyor. Etrafa bir göz attıktan sonra askılıkta asılı parkalardan birini alarak benim sırtıma atıyor. Buna bir anlam veremiyorum "Neler oluyor, ne yapıyorsunuz?" diye soruyorum. Gestapo suratlı "Üşürsün" diyor. Hayır demeye kalmadan üçü birlikte beni parkaya sararak hızla karşı binaya geçiriyorlar. O kısa sürede, dışarıda beni bekleyenlerin duyması için bağırıyorum, ama sonuç değişmiyor.

Artık demir parmaklıklı nezarethanenin içindeyim. Üzerimdeki her şeyi, kemer dahil alıyorlar. Ve demir kapıyı üzerime kilitleyerek hızla uzaklaşıyorlar. Yapayalnız kalıyorum. Pasaportunu vereceğiz diye çağırmışlar ve hiçbir şey söylemeden tutuklamışlardı beni. Aklım almıyordu bunu. Üstelik bugün 29 Ekim Cumhuriyet bayramı, akşama konsoloslukta kutlama var. Bütün devlet erkânı orada olacak. Bu nedenle "beni alıkoyamazlar" diyorum, ama "ya alıkoyarlarsa!"

Kurşuna diziliyorum. Dışarıdan gelen gürültüyle, karşımda yataklarına uzanan, sohbet eden askerler kurşun gibi fırlayıp silahlarına yöneliyorlar. Silahını kapan dışarı çıkıyor. Askerler dış kapının önüne tek sıra dizilmişler. Demir parmaklıkların arasından onları izliyorum. Askerler elleri tetikte bekliyorlar. Ve tanıdık gestapo suratlı astsubay, dört askerle birlikte bulunduğum nezarethaneye doğru koşarak yaklaşıyor... Aklım ve duygularım karmakarışık. Neye uğradığımı şaşırıyorum. Bütün yaşamım bir film şeridi gibi gözlerimin önünden geçiyor. Gözlerim bağlanıyor. Artık 4 kişinin arasındayım. "Tamam" diyorum, "kurşuna dizecekler beni!"

Askerlerin önünden koşarcasına geçiyoruz. Kurşuna dizilmeyi atlatınca, biraz olsun rahatlıyorum, ama koşuşturma devam ediyor. Yaklaşık 100 metre sonra hangar gibi bir yere girdiğimizi anlıyorum. "Evet" diyorum, "Burası daha uygun, adamlar deli değil ya, şehrin göbeğinde beni kurşuna dizsinler. Şimdi burada sessiz sedasız bu işi halledecekler." Demir bir platforma çıkartıp, kolumu bırakıyorlar. Arkama geçip ellerimi bağlayacak

GRANDE AMORE...ERKEK KOKUSU

AFTER SHAVE • ATOMISEUR • BODY SPRAY

DOLU DOLU.

TUTKU İLE

YAŞAYANLARIN

KOKUSU:

GRANDE

AMORE

AFTER SHAVE

DEODORANT

hunca
KOZMETİK SANAYİ A.Ş.

BAHÇEKÖY • SARIYER • İSTANBUL • TEL: 126 10 83 (6 HAT) • TLX: 27 556 CER TR • TELEFAX: 126 10 82

ve kurşuna dizecekler. Ölümle yaşamın birbirine en yakın olduğu anı yaşıyorum. Oğlum, eşim ve annem geliyor aklıma... Ve bir ömrü bir dakikaya sığdırıyorum. Fakat bir dakikanın sonunda yine hızlı bir biçimde orayı terk ediyoruz. Bu süre içerisinde kimi zaman bağırarak, kimi zaman sessizce "Neler olduğunu, ne yapmak istediklerini" soruyorum, ama hiçbiri cevap vermiyor.

Askeri bir cipe bindiriliyorum, gözlerim hâlâ bağlı. Biri sürekli boynumdan bastırarak, gözlerim bağlı olduğu halde etrafı görmemi engelliyor yahut görünmemi istemiyor. Çok geçmeden bir yere teslim ediliyorum.

Biri koluma girerek daha aydınlık bir yere götürüyor, orada artık dayanamıyor, gözlerimi açıyorum. Beni götüren bağırarak üzerime çullanıyor. Adamın yüzünü görüyorum. "Bir daha yaparsan kötü olur" diye tehdit ediyor beni. Akşama kadar bir kum torbasının üzerinde oturtuyorlar. Sonra biri gelip yine koluma girerek, tam 11 gün geçireceğim hücreye atıyor.

Hücrenin demir kapısı yüzüme kapandıktan bir dakika sonra gözlerimdeki bağı açabiliyorum. Ölmediğime inanamıyorum. Hücrede bile olsa ışığı görmek, küçücük pencereden gökyüzüne bakmak umut veriyor bana...

30 EKİM İlk gün heyecan ve endişe ile ne yapacaklarını bekliyorum. Kulağım kapıda, en ufak bir kıpırtıyı bile can kulağı ile izliyorum. Ayak sesleri yaklaştıkça, kalbim hızlanıyor. Heyecanla götürüleceğim anı bekliyorum. İki gün böyle geçiyor. Yemekleri yiyemiyorum. Yalnız ekmek ve su... İlk gün yanımda 10 sigaram var, 9 tanesini o gün bitiriyorum. Bir sigaram kalıyor. Tam 6 gün bu sigarayı yaktıramıyorum. 7 gün sabahları verdikleri bir parça peynir veya bir parça yağ dışında hiçbir şey yiyemiyorum.

1 KASIM Hücreden alınıp götürülüyorum ve sorgu başlıyor.

Sorgucu, "Nasılsın Mahmut kardeş" diye başlıyor ve İran'a neden geldiğimi, kimlerle görüştüğümü, neler yaptığımı birbiri ardına sıralıyor. Neden geldiğimi, neler yaptığımı ve kimlerle görüştüğümü kısaca anlatıyorum. Sorgucu ikna olmuyor, kurulmuş saat gibi dönüp dönüp aynı soruları yeniden soruyor. İlk sorgu bir saat sürüyor. Öğleden sonra yine sorguya çıkarılıyorum. Artık her gün iki kez periyodik olarak sorguya çıkarılıyorum. Sonra tekrar hücreye...

3 KASIM Hücrede 5. günüm ve sorgucu yine karşımda. Bu kez farklı sorularla karşılaşıyor ve artık "casusluk"la suçlanıyorum: Ardından ceza ve işkence tehditleri de başladı. Ve ben her gece yeniden geriye dönecek, yaşadıklarımı bir bir gözden geçirecektim.

4 KASIM Hücredeki 7. günümde ilk kez havalandırmaya çıkıyorum. Gökyüzü ne kadar güzel... Çok sürmüyor ama, tekrar hücre. saat 10'a doğru, hücreden çıkarılıyorum. Ben sorgu beklerken, farklı bir teklifle karşılaşıyorum. "Dışarı çıkıp gezdireceğiz seni" diyorlar. Bir şey demiyorum, ama yine de korkuyorum. Arabaya binerken sorgucunun sesini duyuyorum: "Sakın ha... bir şey yapmaya kalkma" diye uyarıyor beni.

Bulunduğumuz yeri terk edince gözlerimi açıyorlar. Urumiye'nin "Merkez" denilen meydanına gidiyoruz. O gün Amerika Büyükelçiliği'nin üniversiteli öğrenciler tarafından işgal edilişinin yıl dönümü kutlanıyor. Yanımda istihbarattan iki kişi var. Uzun uzun İran'ı anlatıyorlar bana. Meydan giderek doluyor. "Merg berg Amerika" sloganı sık sık atılıyor. ABD bayrağı ve Reagan'ın kuklası yakılınca kitleler çılgınlaşıyor. 600 bin nüfuslu bir şehir için toplanan kalabalık çok az. Bugün kokakola ve bol bol sigara içiyorum. Üç saat sonra geri dönüyoruz. "Niye götürdünüz?" diye soruyorum. Yanıt: "Sıkılmayasın diye." Yeniden hücreye dönüyorum, çok moralim bozuluyor. Hele akşam yeniden işkence tehditleri ile karşılaşınca, günün hiçbir anlamı kalmıyor.

9 KASIM **Devrim Mahkemesi'ne çıkıyorum.** 11. günümde de aynen sorguya götürülür gibi alınıyor, doğru Devrim Mahkemesi'ne çıkarılıyorum. Kısa bir sorgulamadan sonra tanıkların dinlenmesi için bir gün sonraya gün veriliyor. Özgürlüğe doğru bir adım atmıştım, ama henüz hiçbir şey kesin değildi. Nasıl bir yargılama olacağını, serbest bırakılıp bırakılamayacağımı yine bilmiyordum. Bir gün sonra Halk Partisi'nin Urumiye sorumlusu ile birlikte yine mahkemedeydik. Sıkıntılı geçen iki saatten sonra pasaportum elimdeydi... Ertesi gün Türk Konsolosu Taylan İzmirli ile birlikte Türkiye'ye doğru yola çıkıyor ve Sero sınır kapısından geçerek Türkiye topraklarına ayak basıyordum. Artık yeniden yaşamaya başlamıştım...

Ve nihayet Türkiye topraklarına ayak basıyorum. Başkonsolos Taylan İzmirli sınıra kadar beni getiriyor. Polislerle birlikte hatıra fotoğrafı çektiriyoruz

DEĞİRMENİN SUYU

ACER 1100. Mega-bütçe gerektirmeyen mega-güçlü mini-bilgisayar.

16MHZ'lik 80386 mikroişleyici gücüyle donatılmış ACER 1100, 80386'lı sistemlerin en hızlısıdır — en hızlı bilgisayardan %10 daha hızlı. Üstelik standart bir AT fiyatına.

Bunu kendi işinizin özel gereksinmeleri ışığında değerlendirin. Bakın görün, envanter, bordro gibi işleri nasıl IBM'le yapabildiğinizden daha çabuk bitireceksiniz.

Bugünde Burda, Yarında

Bu daha yalnız başlangıç. ACER 1100, 6 milyar dolar değerindeki mevcut proğramı AT'ye göre % 300'e kadar daha hızlı işleyerek günümüzün bilgi işlemciliği sınırlarını zorlamaktadır. Ayrıca, ACER 1100 gelecek için bir yatırımdır — bu bilgisayar geleceğin 32-bit'lik ileri programlarını bugünün AT'lerine göre %1000'e kadar daha hızlı işleyecektir.

32-bit'lik yapısı, özgün «interleaved» belleği ve güçlü genişleme kapasitesiyle ACER 1100 sizi geleceğin süratine eriştirir.

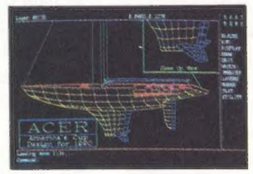

1100 hem güçlü hemde ekonomik bir CAD/CAM iş istasyonudur.

Sayıların Gücü

Ama burada bitmiyor. Yüksek işlem gücü arayanlar, ACER 1100'nin geniş depolama kapasitesi ve yıldırım hızındaki işlem süratini malî uygulamalar/ spreadsheet, bilgisayar destekli tasarım/üretim/ mühendislik (CAD/ CAM/CAE), yazılım hazırlama, hatta yapay zeka (AI) uygulamaları için vazgeçilmez bulacaklardır.

Bu arada, bilgisayar ağları için «server» olarak kullanılabileceğini de hatırlatalım.

Hesap-yoğun uygulamalarda başarı bu bilgisayarda saklıdır.

Başarı Başarıyı Üretir

Araştırma ve geliştirmeye olan inancımız ve yatırımlarımız daha üstün ve ekonomik bilgisayarlar üretmemize olanak sağlamaktadır. Şimdiden 32-bit standartı için diğer markaların izleyecekleri bir emsal yaratan ACER 1100 mini-bilgisayarımız gibi.

Her ne kadar başarılarımızla iftihar ediyorsakda, kazandığımız şöhretle kanaat getirmek amacında değiliz. Eğer şu ana kadarki başarı

Ev bilgisayarlarından süper-mikrolara Multitech PC ailesiyle tanışın.

çizgimiz bir ölçüyse, yakın gelecekte adımızdan daha çok bahsedileceği açıktır.

Ayrıca, dünya çapındaki dağıtım ağımız yoluyla, nerede olursanız olunuz, satış sonrası servisini garanti ediyoruz. Gelin, yatırımınızı ACER 1100'a yapın. Şimdi bir 286 fiyatına yapacağınız yatırımın hasatını ilerde yüklüce alacaksınız.

BURADAN GELİR

Teknik Özellikler

ACER 1100B Ana mikroişlem ünitesi 80386. 4,77/6/8/12/16MHz değiştirilebilir. 80387matematik komikroişleyicisi için hazır yuva. 32-bit'lik 8 boş genişleme slot'u. 16-bit AT uyumlu, 8-bit PC uyumlu. RAM 1MB, maksimum sistem 16MB. 1FDD, 1,2MB. Microsoft® MS-DOS® 3,2. GW-BASIC® 3,2. **ACER 1100E** 1100B artı 1WDD, 40MB, 28ms.

Microsoft MS-DOS ve GW-BASIC Microsoft Corporation'nın tescilli markasıdır. IBM ve PC-AT International Business Machines Incorporated'nin tescilli markasıdır.

Dağıtıcılar (Türkiye):
Enka Pazarlama İhracat İthalat A.Ş. Prof. Nurettin Mazhar Oktel Sokak, No. 2-4 Şişli IST İstanbul. Tel: 1313400*. Tlx: (0607) 26604 ITHA TR. Fax: 147 83 35.
*Santral.

Acer
A New Word For Value

Transseksüeller de evlenir... Mihriban Tatar kocası Hayri Zeyrekgündüz'le

BİR TRANSSEKSÜELİN EVLİLİĞİ

"Evlendik ama, önemi yok"

On üç yıldır kavgasız, gürültüsüz bir beraberliği sürdüren Mihriban-Hayri çifti, devletin transseksüellere uyguladığı "çifte standartlı" tutumu açığa çıkarmak için evlenme kararı aldılar. Çifte göre, evliliğin kendileri için başka bir anlamı yok.

Televizyonun ünlü "Kronik Bunalım" programının Mihriban Tatar'ını hatırladınız mı? Hani, programın hazırlayıcısı ve sunucusu Ertürk Yöndem'in ısrarla "Mutlu değilsiniz, değil mi?" diye sorduğu ama, hep de "hayır, tam tersine çok mutluyum, halimden ve kendimden çok memnunum" cevabını aldığı "Transseksüel ve Radikal Parti Eşcinseller Grubu Ankara sözcüsü" Mihriban Tatar. İşte o Mihriban evlendi. Artık soyadı resmen Zeyrekgündüz. Ama ne o, ne de kocası Hayri Zeyrekgündüz, gazetelere "Evlendik, mutluyuz" gibi ilanlar vermeyi düşünmüyorlardı. Evlilik onlar için çok anlamlı bir girişim değildi çünkü. Onlar tam 13 yıldır beraberce mutlu bir hayat sürmüşlerdi ve evliliğin bu mutluluğu azaltma ya da çoğaltma yönünde bir etki yapacağına inanmıyorlardı. İşte Mihriban Tatar'ın evliliğe ilişkin düşünceleri: "İnsanların, Hayri ile evli olmamamdan dolayı sorun çıkarttıklarını hissediyordum. Yüzüme bir şey söylemiyorlardı ama, arkamdan konuştuklarını hissediyordum. Ama şimdi Hayri ile nikâhlı olunca böyle bir şey yapacaklarını sanmıyorum. Bunun dışında hiçbir faydası olduğuna inanmıyorum. Devletin nikâhına ihtiyacım yok benim. Hayri'yi ben on üç sene değil, yüz on üç sene de sevebilirim."

Hayri Zeyrekgündüz de aynı şekilde düşünüyordu evlilik konusunda: "İki reşit insan kendileri karar verdikten sonra kâğıt üzerinde evli olsalar da, evli olmasalar da aynı. Nikâhla, olay resmileşmiş oluyor. Başka bir anlamı yok."

Riyakârlığa isyan. Evlilik için böyle düşünen iki insan, tam 13 yıl sonra neden evlilik kararı almıştı peki? Yeni evli çifte göre, amaç devletin çifte standartlı tutumunu açığa çıkartmaktı. Gerçekten de ortaya çıkan manzara, devlet açısından oldukça garipti. Ama manzarayı bütün açıklığı ve acıklılığıyla görebilmek için yıllar öncesine, Mihriban'ın Hayri'yle tanıştığı ve ameliyat olmaya karar verdiği günlere dönmek gerekiyordu. "Hayri ile tanıştığımız ilk zamanlardı," diye anlatmaya başlıyordu Mihriban, "Artık travesti olarak yaşayamayacağımı düşündüm ve doktora başvurarak ameliyat oldum. 1976 yılının sonları falandı yani. Ameliyat olduktan sonra mahkemeye baş vurarak cinsiyet ve isim tashihi yaptırdım. 1980 öncesinde çeşitli gazinolarda çalıştım. 1980'den sonra Bülent Ersoy'la ilgili yasakla beraber ben de yasaklılar arasına girdim. Yedi senedir de hiçbir yerde çalışamıyorum."

İşte Mihriban, kendisini sahnede erkek, nikâh masasında kadın olarak kabul eden garip anlayışı ortaya çıkarmak için, evlenmeye karar vermişti Hayri Zeyrekgündüz'le. "Biz, yüz on üç sene daha nikâhsız olarak yaşayabilirdik," diye feryat ediyordu genç kadın, "ancak, devletin çifte standartlı tutumunu göstermek için bu nikâha başvurduk. Çalışmak istediğimde erkek oluyorum, evlenmemde ise hiçbir sakınca görülmüyor ve kadın olarak nikâhım kıyılıyor. Bu, çifte standart değil de nedir?"

Peki, Mihriban Tatar, evlendikten sonra çoğu kadınlarımızın yaptığı gibi "evinin kadını" olacak, çalışmayı bir daha hiç düşünmeyecek miydi? Bu soruya kesinlikle "hayır" cevabı veriyordu genç kadın. Tam tersine, çalışma izni almak için yeni girişimlerde bulunuyor ve bir dava açmaya hazırlanıyordu. Zaten tam bu günlerde kadın hüviyetine sahip transseksüellere çalışma izni verileceğine dair yeni haberler de almıştı. Burada akla gelebilecek bir başka soru, Hayri Zeyrekgündüz'ün yasalardaki hakkını kullanarak, karısının çalışmasına izin verip vermeyeceğiydi. Genç adam gülerek cevaplıyordu bu soruyu: "Benim açımdan problem yaratmaz. Toplum açısından sorun olsa dahi, benim açımdan bir sorun olmaz."

Hayri Zeyrekgündüz'ün toplumun yargılayan eğilimlerine karşı gösterdiği direniş, yalnızca karısının bu şekilde çalışmasına hiç tereddüt etmeden "evet" demesiyle sınırlı değildi. "Uzun yıllar içinde sayısız zorlukla karşılaştık" diyor, şöyle sürdürüyordu Hayri Zeyrekgündüz: "Şimdiye kadar bana hep, 'Hayri, sen bu insanla nasıl beraber oluyorsun?' diye sorulmuştur hep. Gençmişim, yakışıklıymışım, param varmış, normal bir kadınla evlenebilirmişim. Ama hiç düşünmüyorlar, bu adam neden bu insanla birlikte? Onu neden seçiyor? Düşünmüyorlar ki, biz beraber olmaya karar verdiğimizde ben 16, Mihriban da 17 yaşındaydı ve tam 13 yıldır hastalıkta, sağlıkta, iyi günde, kötü günde hep beraber olmuşuz. Böyle bir beraberlik yargılanabilir mi artık?"

"Çevre" sorunları. Mihriban Tatar'ın Radikal Parti'yle bilinen ilişkileri düşünülüp, sözü edilen "çevre"nin ekolojik anlamında kullanıldığı sanılmasın. Bu çevre başka çevre. Bu çevre hepimizi saran, malum "çevre": İnsanlar ve insan ilişkileri. Az çekmemişlerdi Mihriban ve Hayri çifti de bu çevreden. Kendi deyişleriyle "Zoru sevmişler ve başarmışlardı." Hayri Zeyrekgündüz, bu zor yıllar boyunca başından geçen yüzlerce olaydan birini şöyle anlatıyordu: "On iki yıl önce Mihriban'la birlikte oturuyorduk. Apartman sahibi bir gün beni evlerine davet etti. Adamın, yaşıtım olan iki de kızı vardı ve müthiş yeni zengindi. Oturduk. 'Sen bu insanla nasıl yaşıyorsun?' dedi, 'Gençsin, cahilsin, iyi düşünemiyorsun. Bu insanla evlenip çocuk sahibi olamazsın.'

Az sonra da teklif geldi: 'Bırak bunu, kızlarımdan biriyle evlendireyim seni.' Ben, tabii kesinlikle böyle bir şey olamayacağını söyledim kendisine. Adamla geçenlerde karşılaştık. Apartmanın altında dükkânları var. Bana kundura hediye etmek istedi. Saygı duydu bana. Bunca yıl sonra bile Mihriban'la beraber olduğumu duyunca da çok şaşırdı. Tabii çevreden çok, zaman zaman da aşırı tepkiler aldık.

Ama mücadelemizle bugüne kadar getirdik."

Mihriban Tatar yeni soyadıyla Mihriban Zeyrekgündüz, mutlu gününde dostlarıyla birlikteydi

SÖYLEŞİ / MİHRİ BELLİ

"Böyle bir TKP vitrin süsüdür"

"Bugün yaşamakta olduğum İngiltere'de, kocam Sarafis ve kendim adına Türk demokratlarıyla dayanışma durumundayım. İç savaşta Yunanistan Demokratik Ordusu'nda Yunanlı olmayan biricik savaşçıyı bu yolla tanıdım."

Yunan İç Savaşı'ndan yalnızca 10 yıl önce yaşanan İspanya'daki benzerine dünyanın bütün ülkelerinden, hem de tugaylar halinde insanların katıldığını hatırlatıp, bu bilginin "garipliğini" öne sürecekler için hemen hatırlatalım: Bu sözler birinci elden bir tanıklığa dayanıyor. Sahibi, Yunan Halk Kurtuluş Ordusu ELAS'ın başkomutanı General Stefanos Sarafis'in eşi Marion Sarafis. Gariplik bu kadarla kalmıyor ama. "Yunan İç Savaşı'na katılmış Yunanlı olmayan bu biricik kişi", en olmayacak gibi görünen bir ülkeden, Türkiye'den gitmişti Yunanistan'a. O zamanlar henüz 31 yaşında olan bu genç, sonraki yıllarda Türk sol hareketi içinde çok önemli bir yer tutacak olan Mihri Belli'ydi ve bu onun ilk enternasyonalist eylemi değildi.

1915'te Silivri'de doğan Mihri Belli, ilk politik eylemlerini iktisat tahsili yapmaya gittiği Amerika'da, 1936-1940 yılları arasında gerçekleştirdi. ABD'de kaldığı yıllar boyunca gençlik ve işçi hareketlerine katılan Belli, bir yıl kadar da ülkenin güneyinde, Mississipi eyaletinde zenci yarıcılar arasında çalıştı. Mihri Belli, 1938 Yazı'nda iki Amerikalı arkadaşıyla birlikte İspanya İç Savaşı'na katılmak üzere New York'a gidip Abraham Lincoln tugayına gönüllü yazıldıysa da, bu girişimi sonuçsuz kaldı. Tugay bir süre sonra terhis edildi ve İspanya İç Savaşı'na katılmak nasip olmadı Belli'ye.

Mihri Belli: "Bugünkü durumuyla 'TKP', bir ikinci Ecevit partisi işlevini yerine getirmeye aday"

Mihri Belli, "tabur komutanı" olarak yer aldığı Yunan İç Savaşı'nın sona ermesinden sonra Türkiye'ye geldi. Sonraki yıllar tutuklamalar ve yurt dışına kaçışlarla geçti. O, bir anlamda, 19. yüzyıl devrimcilerinin sürekli olarak yaşadığı "sınır kuşluğu"nu bir yüzyıl sonra Türkiye'de yaşamıştı.

Bugün 72 yaşında olmasına rağmen, sol hareketin hâlâ aktif bir önderi olan Mihri Belli, son dönemde sol içinde tartışılan bazı konularla ilgili olarak Nokta*'nın sorularını yanıtladı.*

Not: Bu söyleşi, geçen Ekim ayında, Behice Boran sağ iken ve Haydar Kutlu ile Nihat Sargın'ın yurda dönüşü söz konusu değilken yapılmıştır.

Nokta: En sıcak konudan başlayalım isterseniz: TKP'nin yeni kimliği ve hedefleri. Biliyorsunuz, artık TKP yok, TBKP var. Nasıl karşılıyorsunuz bu gelişmeyi?

Belli: İlk önce şu iyice anlaşılmalıdır: Biz, TKP'ye karşı olamayız. TKP'nin, yani Mustafa Suphi'lerin, Şefik Hüsnü'lerin, Reşat Fuat'ların partisinin geleneğini temsil edenler, yalnızca en çetin sınavlarda devrimci onuruna gölge düşürmeyenler olabilir, Baştımar'lar, Bilen'ler değil. Bugünkü Leipzig mülteci grubu hiç değil. Onların örgütü tırnak içinde "TKP"dir. Bu grup bize 60'lı yıllarda dışardan dayatılmıştır. Biz bu dayatmayı reddettik ve olanlar oldu. Bu dayatmanın Türk soluna büyük zararı olmuştur. Bugün SSCB'de Brejnev döneminin hataları eleştiriliyor, yozlaşmış bürokrasi kovuklarının temizlenmesi gündemdedir. Leipzig mülteci grubunun oluşturduğu kovuğun durumu ile de ilgileneceklerini umalım.

TBKP'nin birlik çağrısında söylenenler inandırıcı değildir. Bu örgüt, uzun yıllar arkasını bir burjuva partisine dayayıp, solundaki örgütlerin altını oymaya çalışmıştır. Kadroları böyle bir formasyondan geçmiştir. Baştakilerin, aldıkları telkin sonucu birlik isteklerinde samimi olduklarını varsaysak bile, bu kadrolarla o istek yerine getirilemez.

"Türkiye'de Devrim, Karşı-devrim" konuşmasından çıkarken, SBF 1968 (kasketli)

Üstelik, Marksist solda birlik, temel ilkelerden taviz vermeyen bir platform çevresinde düşünülebilir ancak. "TKP" ise, bugün legalite uğruna (NATO'yu kabullenmek dahil) her tavizi vermeye hazırdır. Besbelli ki, bizim siyasi çizgimiz "TKP"ninki ile bağdaşmaz. Alanlarımız ayrıdır. Bugünkü durumu ile "TKP", bir ikinci Ecevit partisi işlevini yerine getirmeye namzettir.

Nokta: Hazır konu açılmışken, üstelik de en tipiklerinin üzerinde konuşurken, Türk solunda mülteci sorunu hakkında da bir şeyler söyler misiniz?

Belli: Batı kapitalizminin tüketim toplumlarına sığınmak zorunda kalan sömürülen ülke devrimcilerinin oralarda türlü yozlaştırıcı etkilere uğramaları doğal bir şey. Bu ülkelerdeki devrimcilerin devrimci özlerini korumak için özel bir çaba harcamaları gerektiği bir gerçek. Ama şu da bir gerçek ki, sosyalist ülkelere sığınanların da mülteci havasına girerek devrim savaşçısı niteliklerinden çok şey yitirdikleri oluyor. Ve hele su başları, o nitelikleri çok önceden yitirmiş kişiler tarafından tutuluyorsa, bunların arasında sağlam devrimci bir hava yaratmaları olanaksızlaşıyor.

Elbette ki devrimci mecbur kaldığında yurt dışına da çıkabilir ve bir süre mücadeleyi yurt dışından yürütmek zorunda kalabilir. Ama o, orada diken üstünde oturan adamın durumundadır. Bir bakıma bunalım içindedir. Sığındığı ülkenin güvenliği ve rahatı ona batar. Çiğnediği lokma ağzında büyür. Kokladığı özgür hava ona sıkıntı vermeye başlar. An gelir, kapitalizmin zindanlarındaki geçmiş günleri hasretle anmaya başlar.

Ama mutluluğu mültecilikte bulan kişi devrim savaşçısından bambaşka bir tiptir. Bu mülteci tipi Türkiye solunun başbelalarından biridir. Bu tipleri barındırmanın sosyalist ülkeye hayrı olmadığı artık anlaşılmış olsa gerek. Sahneden çıkarılmaları anti-Sovyet propagandanın bir kaynağını kurutacak, devrimci harekete hizmet olacaktır. Böyle bir grubun bize dayatılması ise, her şeyden önce proleter enternasyonalizmine ters düşer.

Nokta: Türkiye'nin demokrasi sorunu içinde her zaman en ön sıralarda yer alan sosyalist ve komünist partilerin kurulması, biliyorsunuz, hiç görülmedik ölçülerde güncel şu günlerde. Önerilen partiler gerçekten kurulursa Türkiye'de demokrasinin bu açıdan bir gediğini kapadığı söylenebilir mi?

Belli: Bugün Türkiye'de siyasi partiler var, sol yayın var, kendine sosyal-demokrat diyen partiler var, yakında sosyalist ya da komünist olduğunu söyleyen partiler de olabilir. Ama, topluma egemen güçlerce dayatılan tabular da var. Ordu sorununda olduğu gibi, Kürt sorununda olduğu gibi... Bu tabular yürürlükte kaldığı sürece Türkiye'de demokrasi şekli, güdük kalmaya mahkûmdur. Bu tabulara boyun eğmek ve ardından demokratlık taslamak çelişkidir, halkı aldatmaktır.

Söz konusu tabulara boyun eğerek politika yapmaya çalışan bir sosyalist parti, yahut da bununla kalmayıp "NATO içinde ulusal politika güdeceğini" söyleyen bir komünist partisi, kurulu sömürü düzeninin vitrinini süsleyen mostralık bir parti olmaya mahkûmdur. 1970'ler demokrasisinin yeniden

Mihri Belli- 1941... Bulgar sınırında bir askerlik hatırası

tezgâhlanmasına ve böyle bir "demokrasinin" vitrinini süslemeye biz yokuz. Eğer aramızda anlaşıp bir legal parti olarak ortaya çıkacak olursak, şimşekleri üzerimize çekme pahasına tabulara meydan okuyacağız.

Evet, yolumuz uzundur, çetindir. Kuşkusuz bu yol aşılacaktır. Ama yığınları gerçekdışı propagandalarla avutarak değil, sorunların üzerine yürekle yürüyerek, gerçekleri dile getirmekten korkmayarak...

Nokta: Biliyorsunuz son yıllarda sosyalist ülkelerde bir şeyler olmaya başladı. Bu bir şeyler kâh Sovyetler Birliği'nde olduğu gibi Stalin'in sert bir şekilde eleştirilmesi, kâh da Polonya'da olduğu gibi halk kitlelerinin partiye karşı ayaklanması biçiminde ortaya çıkıyor. Nasıl yorumluyorsunuz bu gelişmeleri?

Belli: "Destalinizasyon" denen olgu, bizde ilginç biçimlere bürünmüştür. SBKP 20. Kongresi toplandığında TKP Merkez Komitesi hemen hemen tümüyle hapisteydi. Kongre zabıtlarını kısa zamanda elde edebildik ve çevirdik. Şahıs putlaştırmaya karşı çıkan, parti içi demokrasi, sosyalist legalite ile bağdaşmayan tutum ve davranışları eleştiren, teori ve genel olarak kültür alanında yaratıcılığın gereğini vurgulayan Merkez Komitesi raporu birçok yanlarıyla bizim de özlemlerimizi yansıtıyordu. Ancak destalinizasyon zamanla tersine bir şahıs putlaştırmaya dönüştü. Düne kadar Stalin tanrı idi, ona tapmak zorunluluğu vardı, şimdi ise şeytan ilan ediliyor ve taşlanıyor. Destalinizasyonun bu mecraya sürüklenmesinin devrimci işçi hareketlerine çok zararlı olduğu bir gerçektir.

Polonya'nın durumuna kısaca değinelim. Polonya, sosyalist kampın bir bütün olarak karşılaştığı sorunların vahim bir hal alarak dışa vurduğu bir ülke sayılmak gerekir.

Yıl 1946. İstanbul sokaklarında

Bu ülkede, Birleşik İşçi Partisi denilen siyasi örgüt otuz küsur yıl, görünüşe göre, sosyalizmi kurdu durdu. Ve otuz yıl sonra ağzı laf yapan bir Katolik ajitatör, elinde istavroz, işçi sınıfını peşinden sürüklüyor ve Marksizm-Leninizm'e sahip çıkan bir partinin iktidarda olduğu bir ülkede (gerçekte bu parti, zamanla bir imtiyazlı bürokratlar kulübü durumuna düşerek yığınlar üzerinde tüm etkinliğini yitirdiği için) ordu yönetime el koyuyor.

Hele şükür, bürokratlar kulübü dışında kalabilen partililer çıktı da çıkmazdan kurtulma yolunda ilerlemeler kaydedildi.

Emin TANRIYAR

Yunan İç Savaşı'ndan

"Beş Nisan 1947 sabahı Yunanistan dağlarına ayak bastım."

Mihri Belli, Yunanistan İç Savaşı'na bir tabur komutanı olarak katıldığı 2.5 yıllık süreyi anlattığı "Rigas'ın Dediği" adlı kitabına bu cümleyle başlıyor. 1984 yılında yurt dışında yayınlanan kitap, ertesi yıl ikinci baskısını yapmış. "Rigas'ın Dediği", Belli'nin 12 Eylül'den sonra yazdığı yurt dışında yayınlanan dört kitaptan biri.Öteki kitapları daha çok Türkiye'nin toplum yapısını ve Türk solunun durumunu ele alıyor. Belli, yıllar sonra anılarını neden kitaplaştırdığını da şu cümleyle özetliyor sunuş yazısında: "Ben bu kitapta o insanlardan tanıdığım bazılarını, birbirinden çok farklı insanları dilim döndüğünce anlatacağım. Öyle ki, kitabın son sayfasını çeviren okur, onlara gıpta etsin, 'Ne mutlu onlara, keşke ben de saflarında olabilseydim' diyebilsin."

İşte Mihri Belli'nin Yunan İç Savaşı anılarından birkaç pasaj.

Sovyetler Birliği ve Halk Demokrasileri elbetteki Yunan devriminden yana idiler. Ama bu yana oluş, genel niteliğiyle manevi destekten ibaret kaldı. Maddi yardım çok sınırlıydı.

Örneğin, ne denli zor durumda kalırsa kalsın, bir birliğin halk demokrasileri topraklarına sığınmaya kalkışması yasaktı. Bu yasağı çiğneyen, provokatör durumuna düşebilirdi. Halk demokrasileri uzun süre yalnızca ağır yaralıları kabul etmekle yetindiler. Gebe kadınları bile kabul etmiyorlardı. Dağ koşullarında doğum yapmak tehlikeli olacağından, evlenmek yasaktı. Ve bu yasak, ELAS zamanından beri, yıllardan beri sürmekteydi. Bu, en bilinçli, en yiğit bir devrimci kuşağın zürriyetten yoksun kılınması demekti. Sonlara doğru olanaklar doğdu ve evlenme izni çıktı. Yunan dağlarında çeteciliğin beline sahip olma kuralı uygulanmıştır.

Thrakis'in soğuklukla hiç arası yok. Geceyarısı ayak uçlarına basa basa komşu kulübelerin önündeki odunları kendi kulübesine taşıyor. Ertesi sabah karşılaşıyoruz, başkaları da var. "Thrakis, bu gece ayak seslerini duydum" diyorum, hiç gülmeden. İki kolunu havaya kaldırarak haykırıyor: "Yalan. Vallahi yalan. İftira." Ben gene gülmeden başımı sallıyorum. O, "Yahu, 400 yıl bu heriflerin boyunduruğu altında çekmediğimiz kalmadı" diyor, "sonunda kurtuluş savaşı verdik, kurtulduk. Ama gene denk getirip adamlarını bu dağ başına bizi ezmeye gönderdiler. Anadolu Savaşı'nda canımıza okudukları yetmedi, gene bu Türk'ü yolladılar içimize canımıza okusun diye." Ardından başlıyor bağıra bağıra marş söylemeye: "Kovacağız Türkleri taa Kızıl Elma'ya kadar." Bu, Yunan ordusu Anadolu içlerine sarktığı zamanlar yaygın olan Megalo İdea'cıların marşı.

Ben, "Thrakis, o marşı söyleyenlerin sonu ne oldu biliyorsun!" diyorum ve başlıyorum ben de marş söylemeye: "İzmir'in dağlarında çiçekler açar. Bozulmuş Yunanlı yel gibi kaçar..."

Ancak enternasyonalizmi sindirmiş yoldaşlar böyle şakalaşabilir.

Evine konuk olduğumuz köylü kadın bize yemek de çıkardı. Oğlu Demokratik Ordu'da subaymış. Takım komutanlığı yapıyormuş. Ana bu yüzden gurur duyuyordu. Subay oğlundan söz ederken gözleri parlıyordu.

Bu öykünün sonu hazin. Köylü kadının oğlunun bazı davranışları bir süre sonra kuşku uyandırıyor. Sorguya çekiliyor, her şeyi inkâr ediyor. Ancak aleyhine kuvvetli kanıtlar vardır. Ayrıntılarını hatırlamıyorum. Kendisini konuşturmak için sertleşiyorlar, sonuç alamıyorlar. O sırada bizim ırgat Mustafa bir görevle emniyet örgütünün bulunduğu yerden geçmektedir. Soruşturmayı izliyor. Mustafa, "Ben bunu konuştururum" diyor, alıp götürüyor. Beş-on dakika sonra geliyorlar. "Her şeyi anlattı. Faşistlerden aldığı altınların yerini bile söyledi" diyor Mustafa. Gidilip altınlar gömülü olduğu yerden çıkarılıyor.

Evet, o ajanı konuşturan Mustafa oldu. Kaplumbağalara acıyan aynı Mustafa. Köye hayrat çeşme yaptıran ırgat Mustafa.

İç Savaş'ın anıları yalnızca ölen insanlar, bombalanan köy ve kasabalar, yakılan ormanlardan kaynaklanmıyor.

Öğleden az sonra yaralanmıştım. Kısa molalarla o gün bütün öğleden sonra ve bütün gece yol katettik. Bir an geliyor, halsizlikten eşek üzerinde duramıyorum. Beni sedye ile taşıyorlar. Gün ağardığında Bulgar sınırına varıyoruz. Bulgar askerleri bizi karşılıyor. Sedyenin taşınmasına yardım ediyorlar. Yunan dağlarına ayak basalı üç ay olmuştu. Şimdi bir kez daha sınır geçiyoruz, ters doğrultuda.

★★★

(**Nokta'nın notu.** Mete Tuncay, Belli'nin Bulgaristan'da kaldığı günlerde yaşadığı bir şaşkınlığı, yıllar sonra SBF'de verdiği derslerden birinde şöyle anlatmıştı: "Mihri Belli biraz iyileşip çevrede dolaşmaya başladıktan sonra kentte bir papaz okulu olduğunu görür. 'Papaz okulunu hâlâ kapatmadınız mı?' diye Bulgarlara sorar. Bulgarların cevabı şöyledir: 'Biz Kemalist değiliz yoldaş, biz komünistiz'...")

"...İyi bir elbiseyi kumaşıyla hissedersiniz.
Temasla hissedersiniz. Dokunursunuz kumaşa.
Kararı parmak uçlarınız verir... Kumaş,
iyi bir elbisenin habercisidir!"

Altınyıldız

"İyi bir elbisenin sırrı kumaşında gizlidir."

FOTOĞRAFLAR ERZADE ERTEM / NOKTA

Nokta muhabirlerinin baskınına İstanbul Sağlık Müdürlüğü yetkilileri de katılınca kapılar ardına kadar açıldı

SAĞLIK / EN ÖNEMLİ ANTİ-AIDS TEDBİR

Plastik enjektörlere dikkat!

AIDS paniğinden sonra bakanlığın talimatına uygun olarak kullanılmaya başlanan "bir defalık" plastik enjektörlerin bir bölümü steril değil. Bakanlık, **Nokta**'nın uyarısı üzerine harekete geçti.

Nokta Dış Haberler Servisi'nden Viki İzrail, haftalardır süren baş ağrılarının yarattığı endişelerden kurtulmak için bir nöroloğa gitmeye karar verdiğinde günlerden cumaydı. O gün dergiyi terk ettiğinde yalnızca başı ağrıyordu, başkaca hiçbir şikâyeti yoktu. Viki İzrail, pazartesi sabahı dergiye döndüğünde ise yeni bir dert sarmıştı başına... Hiç kıpırdatamadığı sağ kolunun iç kısmında boydan boya bir damar çıkmış, kol bütünüyle kızarmıştı. Durumun oldukça ciddi olduğu daha ilk bakışta belli oluyordu. Sonra **Nokta** muhabiri başına gelenleri anlatmaya başladı...

Cuma günü gittiği nörolog, teşhis için kan sayımını gerekli görmüş, Viki'yi bir laboratuvara göndermişti. İşte ne olduysa damardan alınan o kandan sonra olmuş, kol hızla şişip kızarmaya başlamıştı. Viki'nin yeni endişesi şuydu: Evet, AIDS paniğinden sonra bakanlığın talimatına uygun olarak ona da bir defa kullanılıp atılan plastik enjektör uygulanmıştı ama, bu enjektörün mikroplu olma ihtimali yok muydu?

Plastik enjektörler ve başkaları. Aslında üzerinde kuşku bulutları dolaşan plastik enjektörler bu alanda yalnız değildi. **Nokta** istihbaratının dosyalarından birinde birikmiş olan bir dizi şurup da "zanlılar" listesinde yer alıyordu. Sonunda, bütün bir listenin mikrobiyolojik yönden analizinin yaptırılmasına karar verildi.

"Şırınganın ise..." Noter huzurunda eczanelerden toplanan şurup ve şırıngalar 23 Ekim 1987 günü İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nin ilgili bölümüne gönderilmiş, 13 Kasım 1987'de de sonuçlar alınmıştı. Fakültenin Mikrobiyoloji Bölümü'nden verilen 104-87 numaralı rapor şu cümlelerle sona eriyordu: "Gönderilen şurup ve steril şırıngaların USP'de bildirilen esaslara göre mikrobiyolojik kontrolü yapılmış, şurupların mikrobiyolojik bakımdan uygun olduğu; Tıp Set'e ait steril şırıngalardan 2cc'lik steril şırınganın steril, 5cc'lik steril şırınganın ise steril olmadığı saptanmıştır."

Fabrikanın dışı felaket...

Raporda adı geçen Tıp Set firması, Türkiye'nin toplam 150 milyon adet olan steril şırınga ihtiyacının 66 milyonunu üretiyor, kalanı da ithal ediliyordu. Tıp Set, şu anda Türkiye'de steril plastik şırınga üreten tek firmaydı. Sağlık Vakfı Genel Müdürü Ayhan Açıkalın'ın verdiği bilgilere göre, halen kuruluş aşamasında olan firmalar da vardı. Ayrıca Sağlık Vakfı da şu sıralarda 100 milyon adet kapasiteli yeni bir fabrika kurmak için girişimlerde bulunmaktaydı.

İhmal varsa, nerede? Ortada steril olmayan şırıngalar dolaştığına göre, bir ihmalin bulunduğu da besbelliydi. Peki, nerede ve hangi aşamada doğmuş olabilirdi bu ihmal? Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetler Genel Müdürü Dr. Ender Aydıner'e göre, bu sorunun birkaç ihtimalli bir cevabı vardı. Her şeyden önce, ithal edilen hammadde de bir sorun olabilirdi ama, bu uzak bir ihtimaldi. Çünkü, bu aşamada Hıfzıssıhha Enstitüsü, gelen hammaddeyi mutlaka kontrol ederdi. Başka bir ihtimal, firmanın "A'yı yapacağım deyip, B'yi üretmesi" olabilirdi ki, Tıp Set olayında böyle bir durumun varlığına hükmedebilmek için daha araştırma yapmak gerekirdi. "Ama, sebep ne olursa olsun" diyordu Dr. Aydıner, "üzerinde sterildir ibaresi olan bir şey steril değilse, onun kanuni yaptırımı zaten uygulanır. Bu, halkın sağlığıyla direkt olarak oynamak demektir."

... içi ise son derece modern görünümde

Gazeteci-sağlıkçı baskını. Dr. Aydıner'in gösterdiği hassasiyetin ne kadar samimi olduğu kısa bir süre sonra anlaşılacak, çıkarttığı bir tamimle, İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'ne bağlı dört kişilik bir ekibin **Nokta** muhabirleriyle birlikte Tıp Set'in Kasımpaşa'daki fabrikasına baskın yapmasına izin verilmesini sağlayacaktı. Aslında aynı günün sabahı **Nokta** muhabirleri yalnız başlarına fabrikaya gidip ellerindeki raporu fabrika sahibi Tori Kastro'ya gösterip içerde inceleme yapmak istemişler, ama kendilerine bu izin verilmemişti. "Steril değildiler" çünkü. Peki, işçiler gibi steril elbise giyerek içeri girmek mümkün olamaz mıydı? "Hayır, olamaz"dı. **Nokta** muhabiri olduğunu öne süren kişilerin rakip bir firma tarafından gönderilmediği nereden belliydi? En sonunda firma sahibi muhabir kartlarını da yeterince güvenilir bulmamış, kartlar, **Nokta** muhabirlerini "rakip firmanın adamları" olma töhmetinden kurtaramamıştı. Neden sonra firma sahibi biraz yumuşayıp fabrikanın içini olmasa bile kalite kontrol bölümünü görmeye izin çıkarıyordu ama, **Nokta** muhabirlerinin istediği bu değildi.

Öğleden sonra ise altı kişilik bir ekip gidecekti bu kez baskına. Şimdi ekipte, iki gazetecinin yanı sıra İstanbul Sağlık Müdür Muavini Ayhan Tütek ve üç arkadaşı da vardı. Bu kez kapıları ardına kadar açılmıştı fabrikanın. Bulunduğu çevre ve dış görünüş olarak tam bir felaket olan binanın iç kısmı inanılmayacak kadar temizdi. Herkes, her yer ve her şey tertemizdi burada. Ama mikrop gözle görülen bir şey değildi ve bu ortamda bile steril olmayan enjektörler üretilebilirdi. Sağlık ekibi başkanı Tütek'in dikkatini en fazla çeken nokta, sterilizasyon işleminin paketleme ve kutulama yapıldıktan sonra gerçekleştirilmesiydi. Bu yöntemle yapılan sterilizasyon ne kadar sağlıklı olabilirdi? Ayrıca dünya standartları böyle miydi? Fabrikanın Sorumlu Müdürü Önder Değertaş şu cevabı veriyordu bu sorulara: "Dünya standartları değişik olabilir. Ama sanırım, kutuyla yapan ülkeler de vardır. Ama tek olarak yapan ülkeler var mı, bilmiyorum."

Önder Değertaş

Değertaş'ın üzerinde durduğu bir nokta daha vardı: Kendileri, sterilizasyonunu yaptıkları mamülleri ancak bir süreden beri kendi kalite kontrol sistemlerinde deneme şansına sahip olmuşlardı. Daha önce bu işi "Osmanbey Tıbbı Tahlil Laboratuvarı"na yaptırıyorlardı ve **Nokta**'nın steril olmadığını tespit ettirdiği enjektörler de bu parti içinde yer alıyordu. **Nokta**'nın yaptığı araştırma, Değertaş'ın bu savunmasını doğruluyordu ama, ne olursa olsun ortada steril olmayan enjektörler dolaşmaktaydı. Ve herhalde bakanlığın şu ana kadarki hassasiyetini sonuna kadar sürdürüp gerçek durumu gözler önüne sermesi gerekiyordu.

Ömer AKALTIN

Foto: TURGUT SALGAR

YARGICI
DERİ

YARGICI
DERİ

YARGICI
Triko

YARGICI
Triko

YARGICI
KABAN

YARGICI
KABAN

YARGICI
Lambswool

YARGICI
Gömlek

NIŞANTAŞI OSMANBEY ERENKOY ALSANCAK KARŞIYAKA

ADALET / YEHOVA ŞAHİTLERİ

Yargıtay'dan dönen din

Yargıtay'ın "Bu bir dindir" şeklindeki kararına karşın, nüfus cüzdanlarındaki "dini" hanesinin karşısına Yehova Şahidi yazılmıyor.

"Dört yıldır uğraşıyoruz, bir dört yıl daha uğraşırız. Mahkemelerde laikliği içine sindiremeyen güçler bizi yokuşa sürüyorlar. Ama vazgeçmeyeceğiz." Yehova Şahitleri Türkiye temsilcisi Mete Süer bunları söylüyordu. Her şey Eskişehirli iki Yehova Şahidi'nin dinlerini değiştirmek için 4 yıl önce mahkemeye başvurmaları ile başlıyordu. Sonuçta Eskişehir 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin "Yehova Şahitliği bir dindir ve nüfus cüzdanındaki İslam kelimesi silinip yerine Yehova Şahidi yazılır" şeklindeki kararı, Eskişehirli iki kişi kadar, Türkiye'deki iki bin Yehova Şahidi'nin de sevinip umutlanmasına neden oluyordu. Ancak bu sevinçleri uzun sürmüyordu. Mahkeme savcısının Yargıtay'a yaptığı itiraz sonucu dosya yeniden inceleniyor, Yehova Şahitliği'nin bir din olduğunu kabul eden Yargıtay, nüfus cüzdanına Yehova Şahidi yazılır gibi bir mahkeme kararına gerek olmadığı sonucuna varıyordu.

Din hanesi neye göre doldurulur?

Dosyanın Yargıtay'dan geri dönmesi üzerine yeniden toplanan mahkeme iki celse devam ediyor ve sonuçta "nüfus cüzdanlarından İslam kelimesinin silinmesine, ancak Yehova Şahidi yazılmasında idari makamların yetkisinin geçerli olduğuna" karar veriliyordu. Mesele böyle de hallolabilirdi gerçi. Ancak nüfus müdürlüğü ilgilisi, şahsın beyanına göre din hanesini dolduramayacaklarını belirtince, ortaya Yargıtay'ın din olarak kabul ettiği "Dinsiz Yehova Şahitleri" çıkıyordu. Nüfus cüzdanında din hanesinin neye göre doldurulacağı da bir açıklık kazanamıyordu.

Peki ama Yehova Şahitleri niye ille de nüfus kâğıtlarına dinlerini yazdırmak istiyorlardı? Silinmesi neden yeterli olmuyordu? **Nokta**'nın konuyla ilgili sorularını yanıtlayan Mete Süer şunları söylüyordu: "Biliyorsunuz ortaöğretimde dinsel eğitim zorunluluğu var. Bu dini eğitim sırasında çeşitli tapınma eğitim ve hareketleri de öğretiliyor. Biz bunu kabul edemeyiz. Ancak nüfus cüzdanında İslam yazdığı için sesimizi çıkaramıyoruz. Bu sorunu çözmek için nüfus kayıtlarındaki bu düzeltme bizim için çok ivedi hale gelmiştir."

Yehova Şahitleri Hıristiyanlığın bağnazlıklarından arınmış ve onu öğretime dönüştürmüş bir grup olarak biliniyorlardı. Bütün dünyada mensupları vardı. Ancak bir başka inançları da 1914 yılında İsa'nın gökteki tahtına oturduğu ve bu tarihte doğanların sonuncusu da ölünce kıyamet kopacağı şeklindeydi. Bazı çevreler madem kıyamet kopacak, niye bu kadar uğraşıyorlar diye düşünüyor olabilirdi. Ancak sorun kıyametin kopup kopmayacağında değil, bazı hakların teslim edilmesinde yatıyordu. Türkiye laik bir ülkeydi. Öyleyse Yargıtay'ın din olarak kabul ettiği Yehova Şahitliği niçin nüfus cüzdanlarına yazılmıyordu? Acaba nüfus müdürlüklerinin bugüne kadar bilinmeyen bir dokunulmazlıkları mı vardı?

Münir KARATAŞ

Mete Süer "Mücadelemizi sürdüreceğiz"

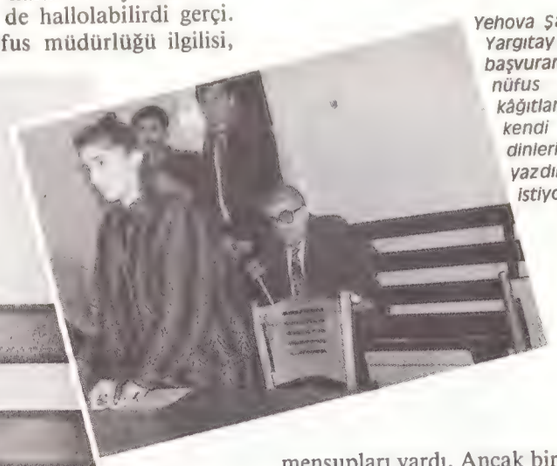

Yehova Şahitleri Yargıtay'a başvurarak nüfus kâğıtlarına kendi dinlerini yazdırmak istiyorlar

FOTOĞRAFLAR MÜNİR KARATAŞ

COLLECTION MUDO 1981

Pop müziğinin yeni ikilisi
Aşkım ve Harun, Discorium'da.
Müziksiz bir eğlence düşünemiyorlar.

Armalı işli yünlü kumaştan mont, Flanel mini etek,
Pamuklu poplin çizgili bluz, Hakiki deri kemer, Külotlu yün çorap.
Hakiki deri lastik tabanlı ayakkabı, *Mudo Collection.*

Parkalık kumaştan kürklü mont, Gabardin pantalon, Hakiki deri kemer,
Pamuk poplin çizgili gömlek, Shetland kazak, Yün çorap ekose desen,
Hakiki deri lastik tabanlı ayakkabı. *Mudo Collection.*

Hapçılar sıkı takipte

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bünyesinde kurulan bir bilgisayar merkezinde uyuşturucu ve psikotrop ilaç hammaddeleri yurda girişinden ilaç olarak hastalara ulaşmasına kadar tüm aşamalarda bilgisayara kaydediliyor. Tabii bu arada doktorlar ve hapçılar da...

Uzun yıllardan beri İzmir Buca Cezaevi'nin yakınında eczacılık yapmaktaydı. İşyerinin cezaevinin yakınında bulunması, uyuşturucu ilaç satışı açısından eczanesini öbürlerinden ayırıyor, her zaman bu ilaçları öteki eczanelerden daha çok satıyordu. İki yıl öncesine kadar işler böyle gitti. İsteyene istediği kadar ilaç veriyor, kimse de "Ne oluyoruz?" demiyordu. Eczanesi, günboyu yol almak isteyen kamyon şoföründen sınavlara hazırlanan öğrenciye; gözüne uyku girmeyen genç yöneticiden yüksek performans göstermek isteyen sporcuya ve genç damat adaylarına kadar bir yığın insanla dolup taşıyordu. Sonra yeşil ve kırmızı reçeteler uygulaması geldi. Uyuşturucu ilaçların ancak bu tip reçetelerle satılmaya başlanmasından sonra, işleri epey azalmıştı. Ama geçen haftalarda tuhaf bir şey olmuş, satış grafiği aniden önceki dönemi andırır biçimde yükselmeye başlamıştı.

Ne var ki, "neşeli günler" uzun sürmedi. Bir sabah, müşteri yerine narkotik şube dedektifleri göründü kapıda. Gelenler, Ankara'dan aldıkları istihbaratta eczanenin normalin çok üstünde satış yaptığının belirlendiğini belirtiyorlar ve bu durumun açıklanmasını istiyorlardı. Yılların eczacısı, "Çok basit" diyerek, yeşil reçeteleri, koyduğu dosyadan çıkardı. Kısa bir incelemenin ardından reçetelerin sahte olduğu ve sahiplerinin cezaevine gelen ziyaretçiler olduğu anlaşıldı.

Her şey iyi güzeldi de, Buca'daki polis, küçük bir eczanedeki uyuşturucu satışlarını nasıl oluyordu da Ankara'dan öğreniyordu? Aslında bu da çok basitti. Sahte reçete muhbirlerini bulmak için Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nın dördüncü katındaki küçük bir odaya uzanmak yeterliydi.

İki küçük bilgisayardılar. Bulundukları odadan dışarıya tek adım bile atmıyorlardı ama, bütün Türkiye'degözleri ve kulakları vardı. Hiçbir şey ve hiçbir kimse keskin gözlerinden kurtulamıyordu: Fabrikalar, depolar, eczaneler ve tabii insanlar... Öyle ki, ilaç yapımı için gerekli hammadde ithalinden başlayarak, herhangi bir uyuşturucu ilacın eczaneden bir kişi tarafından alınmasına kadar olan süreçte yer alan tüm kişi ve kuruluşlar, bilgisayarların hafızalarında tek tek yer alıyordu.

Ne uçan, ne kaçan. "İlaç üretiminde her ürünün fire yüzdesi farklıdır. Bu da, çok istisnai durumlar dışında yüzde 5'i geçmez. Bilgisayar, aşırı fireleri bize haber verir ve biz de firmaya bunun gerekçesini sorarız."

İlaç ve Eczacılık Genel Müdürü Rıfat Öktem'in birinci aşamasını anlattığı denetimin bundan sonrasında ise fire oranı belirlenen ilaçların hangi depolara, oralardan da hangi eczanelere gittiği izleniyordu. Son olarak ise hasta, yani sıradan vatandaş Bakanlık bilgisayarlarının "nesnesi" oluyordu.

İlaç ve Eczacılık Genel Müdürü Rıfat Öktem, denetimin ne kadar etkili olduğunu anlatırken verdiği bir başka örnekte de şöyle diyordu: "Bir ara küçük bir ilimizde dolantin satışlarında büyük bir yükselme olduğunu fark ettik ve hemen olayı soruşturduk. Meğer ilin hastanesine uzun süre sonra doğum uzmanı atanmış."

Bakanlık çalışanları, bilgisayarlar sayesinde, neredeyse tüm doktor atamalarını, yeni açılan hastane ve dispanserleri oturdukları yerden saptıyorlardı. Hatta, kırmızı ve yeşil reçeteleri kullanan hastaların adlarını da bildikleri için ölüm, taşınma, seyahat, iyileşme gibi çok özel gelişmeleri bile izliyorlardı.

"An be an" ama... Türkiye, kırmızı ve yeşil reçeteli ilaç satımını bilgisayarla denetleyen ikinci ülkeydi. Ne var ki, her olumlu şeyde olduğu gibi uyuşturucu ilaç denetiminde de bir "ama" vardı: Bürokrasi. Yazışmalar öylesine çok zaman alıyordu ki, her ay merkeze gelen 36 bin reçetenin işlenmesi en az bir ay sürüyordu. Bir başka deyişle, uyuşturucu denetiminin "an be an"lığı "bir ay geriden" anlamına geliyordu.

Ama her şeye rağmen, kazanılan başarılar küçümsenmeyecek bir düzeydeydi. Renkli reçete uygulaması ve bilgisayarlı denetim sayesinde örneğin, 1984 yılında satışı 167 bin kutu olan bir psikotrop ilaç, 1986'da 51 bin kutuya düşmüştü. Bakanlık yetkilileri, aynı şekilde 790 binden 179 bine, 233 binden 51 bine düşen ilaçları bir çırpıda sayabiliyorlardı artık ●

Rıfat Öktem, bilgisayarlı denetimin büyük yararı olduğu görüşünde...

ADEM ALTAN / NOKTA

Lufthansa'ya rağbet artıyor!

Güvenilir ve özenli hizmetlerinden ötürü, 1986 yılında Türkiye ile Federal Almanya arasında seyahat edenlerin 226.731 'i Lufthansa'yı seçti.
Şimdi iş adamları için daha da geliştirilmiş yepyeni bir hizmeti sunuyoruz sizlere. Yeni Business Class. Ek bir ücret ödemeden, aralıklı, geniş ve rahat koltuklarda yolculuk yapabilirsiniz. Yeni Business Class hizmetimizin diğer bir özelliği de, normal tarife üzerinden bilet alanlara, daha rezervasyon sırasında uçakta istediği yeri ayırtabilme olanağı sunması.
İş adamlarına 150 den fazla uçuş imkanını bizden başka daha iyi kim sağlayabilir?

Lufthansa

GELSİN BODY FORM GİTSİN KİLOLAR

Artık Türkiye'nin de sağlıklı bir diyet besini var:BODY FORM.27 ülkede,kilo vermek ve ideal kilosunu korumak isteyen herkes BODY FORM'u güvenle kullanıyor. Çünkü BODY FORM tamamen doğal gıdalardan üretiliyor. İçinde turunçgil ve kepek lifleri var.
Bol suyla yutulduğunda, turunçgil lifleri midede genişleyerek sizi tok tutuyor. Böylece gereksiz yemenizi ve aralarda atıştırmanızı önlüyor.
Kepek lifleri ise bağırsak sistemini düzenliyor.
Tamamen doğal gıdalardan üretilen eşsiz diyet besini BODY FORM'u beslenmenizin bir parçası haline getirebilir ve istediğiniz sürece kullanabilirsiniz.
Açlık günleri geride kaldı artık. Şimdi BODY FORM var...

Kilo verin, formunuzu koruyun

SİFAR ilaçları tic. ve san. a.ş.

"Bütün seçkin eczanelerde satışa sunulmuştur"

Bursa'da kamuoyunu oluşturan "basın mensupları." Soldan sağa: Mümin Gencoğlu, Cavit Çağlar, Celal Sönmez, Nail Yenice.

BASIN / İŞADAMI GAZETECİLER

Bursa'da basın savaşı

Bursalı dört işadamı, bir çırpıda yörenin bütün gazetelerini ele geçirdiler. Çekilişler, hediyeler, yarışmalar birbirini izliyor. Görünürde bütün kavga 20 bin okur için.

"Çekilişsiz kurasız, sadece 5 kupona, herkese bedava ayçiçekyağı." "Büyük girişim: İncili altın şiş örgü yarışması." "Her gün bir okuyucumuza cumhuriyet altını veriyoruz.", "Hanımlara tereyağ ve konserve, çocuklara kitap."

Bütün bunlar Bursa'da kızışan basın savaşından bazı lotarya ve yarışma spotlarıydı. Hatta iş o hale varmıştı ki, gazetelerden biri renk ayrım makinesi bozulunca, helikopter tutarak filmleri İstanbul'a gönderiyordu. Dört ayrı günlük gazetenin çıktığı Bursa'da gerçekten de bir şeyler oluyordu. Babıali'ye parmak ısırtacak kadar modern baskı teknikleri kullanılıyor, haftanın belirli günleri ekler veriliyor, hediyeler dağıtılıyordu. Yoksa Yeşil Bursa'da Türkiye'nin başka hiçbir yerinde görülmeyen bir okuyucu patlaması mı yaşanıyordu? **Nokta'**nın yaptığı araştırma bunun doğru olmadığını ortaya koyuyor, bütün bu çabaların toplam 20 bin okur için sürdürüldüğü anlaşılıyordu.

Her patrona bir gazete. Gerçekten de Bursa'daki savaşı andıran rekabetin arkasında, okuyucu patlaması değil, ama Bursa'nın önde gelen işadamlarının hepsinde birden başgösteren bir gazete sahibi olma tutkusu yatıyordu. Gazetelerin işadamlarının kontrolüne geçmesi süreci , ilk olarak dört yıl önce, Hakimiyet gazetesinin tütün tüccarı Mümin Gençoğlu tarafından satın alınmasıyla başlıyordu. Bunu kamyon dingili ve tarım makineleri üretimi yapan Nail Yenice'nin Bursa'nın Sesi gazetesini alması izliyor ve Yenice ilk iş olarak gazetenin adını değiştirerek Uludağ yapıyordu. Eh, tütün ve dingil tüccarlarının gazete sahipleri oldukları bir ortamda Bursa'nın en büyük işadamı, vergi rekortmeni, Sönmez Holding'in ve daha bir çok sıfatın sahibi Ali Osman Sönmez'in oturup beklemesini kim düşünebilirdi? O da bu güzide kentimizin, yayın hayatını sürdüren ve kendisine kalan son gazetesi Bursa Hakimiyet'i koruyucu kanatları altına alıyor ve işin başına oğlu Celal Sönmez'i geçiriyordu.

Bu gelişmeyle birlikte her ne kadar Bursa'da gazeteci gazete sahibi kalmamış ve operasyon tamamlanmış görünüyorsa da, yaşamın sürprizlerle dolu olduğu bir kez daha doğrulanıyordu. Bursa Hakimiyet'in bütün kadrosu istifa ederek, Olay isimli yeni bir gazetede toplanıyorlar, bu gazetenin herkesçe bilinen "perde arkasında"ki finansörü olarak da Bursa'nın "son büyük işadamı" ve Sönmez grubunun amansız rakibi Cavit Çağlar'ın ismi yer alıyordu. Böylece Bursa'da, günün moda deyimiyle, basın bir çırpıda "çağ atlıyor"du.

Politikaya giden yol. Ortada topu topu 20 bin okurun olması bu gazetelerin kâr amacıyla kurulmadıklarının en açık göstergesiydi. Geriye bir tek işadamlarının "güç bende" deme sevdaları kalıyordu. Üstelik bu sevda ticaretin ötesinde politik bir gelecek düşüyle de birleştiğinde ortaya daha anlamlı bir tablo çıkıyordu. Nitekim işadamı gazete sahiplerinden ikisi daha şimdiden politikaya soyunmuş bulunuyorlardı. Bunlardan Mümin Gençoğlu, Bursa 1. Bölge'de ANAP adayı olarak dikkati çekiyordu. Cavit Çağlar ise 2. Bölge'de DYP adayı olarak görülüyordu. Ancak yeni gazete sahipleri olayları böyle açıklamıyorlardı. Cavit Çağlar spora olan merakını, Celal Sönmez satın aldığı gazetenin eski müdürüyle arkadaş olmasını, Mümin Gençoğlu topluma ve beldeye hizmet aşkını, Nail Yenice ise eski işinin matbaacılık olmasının yeterli sayılabileceğini öne sürüyorlardı.

Bursalı dört işadamı gerek ticari gerekse siyasi faaliyetlerinde çok ihtiyaç duyacakları "basın desteği" sorununu radikal bir şekilde çözerlerken, bu mücadeleden en kârlı çıkan kesim şimdilik Bursalı basın emekçileri oluyor ve maaşlar bir anda yükseliyordu ●

CEZAEVLERİ / ESKİ MHP'LİLER SAF DEĞİŞTİRİYOR

Ülkücülükten ümmetçiliğe

Başta Mamak olmak üzere birçok cezaevinde ülkücü tutukluların bir kısmı İslami saflara katılıyor. Eski ülkücü yeni ümmetçi bu kişiler, "eski mücadele arkadaşlarının" kendilerine zulüm yaptığını söylüyorlar.

"Mamak'ta ülkücüler bizlere savunamayacakları zulümler yaptılar." Bu sözlerin sahibi herhangi bir sol örgüt davasından yargılanan bir kişi değil. MHP ve ülkücü kuruluşlar davasından yargılanıp itirafçı olan biri de değil. Eski Ülkü Ocakları Genel Başkan Yardımcısı, beş yıla hükümlü Burhan Kavuncu eski "mücadele arkadaşlarından zulüm görmesinin" nedeni de, ülkücülükten İslami bir çizgiye geçmesi.

Başta Mamak olmak üzere birçok cezaevinde ülkücü saflardan ümmetçiliğe geçişin tarihi aslında 1984 yılı sonlarına dayanıyor. Ne var ki bu gelişme uzun bir süre gözlerden uzak kalmış. Bunun nedenlerinden birincisi yeni-ümmetçilerin kendilerini yeterince güçlü hissetmemeleri ve "kaleyi içten fethetme" taktiğini gütmeleri. Bu arada bir grup, İstanbul'da "Yazı" adlı bir dergi çıkartıyorlar. Ancak yakınlarda kendini kapatan derginin kimler tarafından çıkartıldığını, alabildiğine dolaylı anlatımlar nedeniyle yalnızca "arif olanlar" anlayabilmiş. Olayın su yüzüne çıkması için ise bir kişinin ölmesi gerekmiş.

Takkeyle gelen ölüm. 15 Temmuz 1987 günü MHP davasının Bafra bölgesi sanıklarından, aldığı 104 yıllık ceza daha sonra Yargıtay tarafından bozulan Hüseyin Kurumahmutoğlu Ankara Askeri Mevkii Hastanesi'nde öldü. Arkadaşlarının çeşitli dergilere gönderdikleri

ADEM ALTAN / NOKTA

Yazıcıoğlu- Havayı yumuşatmaya çalışıyor

mektuplarda yer alan iddialarına göre, Kurumahmutoğlu başındaki namaz takkesi ile elindeki tespihi, ikazlara rağmen atmadığı için görevlilerce kötü biçimde dövülmüştü. Aradan üç ay geçtikten sonra hastaneye sevk edilen Hüseyin, dört ay sonra "dolaşım ve solunum yetmezliği" sonucunda ölecekti. Buraya kadar, cezaevlerinde zaman zaman yaşanan "ilginç ölüm"lerden biri söz konusuydu. Ancak ülkücüler yayın organlarında kendisine "ülkücü şehit" diyerek sahip çıkmaya kalkışınca artık bardak taşmıştı.

Burhan Kavuncu, genç İslamcıların çıkarttığı Girişim dergisine iki arkadaşıyla birlikte yazılar gönderip, Kurumahmutoğlu'nun "ülkücü olmadığını" ilan edecekti. O da birçok arkadaşı gibi "şirk'e bulaşmış itikadi durumunu terk edip, Allah'a kulluk etmeye karar veren bir İslam mücahidi" idi. Hem de, 1984 Eylül'ünde bu hareketi Mamak'ta ilk başlatan kişiydi.

"Konuşmak yasak!" Burhan Kavuncu anlatıyor: "Mamak'ta bizlerin ülkücülerle konuşması yasaktı. Eski arkadaşlarımızla tuvaletlerde gizli gizli konuşuyorduk. Her türlü alışveriş kesilmişti. Ayrıca meydana gelen çirkin olayları burada zikretmek istemiyorum."

Kavuncu, Mamak B Blok'ta bu yasağı koyanların Yaşar Yıldırım ve eski MHP Gençlik Kolları Başkanı Mehmet Ekici olduğunu belirtiyor. Halen Yeni Düşünce gazetesinde yazı yazan Yaşar Yıldırım ise **Nokta**'ya şunları söylüyor: "Bir takım normal görüş ayrılıkları çıkmıştır. Ama kimseye konuşma yasağı konulmamıştır. Bazı kırgınlıklar olmuş ve buna cezaevi şartları da eklenince bu kırgınlıklar zaman zaman küskünlüğe dönmüştür. Ama arkadaşlıklarımız devam etmiştir." Yıldırım'a göre cezaevlerinde küsmeler, darılmalar, barışmalar son derece olağandı. Ama "kopma diye bir şey kesinlikle söz konusu olamaz"dı.

Kavuncu'nun iddiasına göre yasakları koyan kişiler, olaydan Mamak ülkücülerinin şefi olduğu söylenen eski Ülkü Ocakları Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu'nun da haberi ve onayı olduğunu belirtmişlerdi. **Nokta**'nın görüştüğü Yazıcıoğlu ise ne Hüseyin Kurumahmutoğlu'nun, ne de diğer on beş kişinin ayrılmasından haberi olmadığını söylüyordu: "Aynı koğuştaki insanların birbirleriyle konuşmamaları mümkün mü? Ancak insanlar birbirlerine iftiralar atıyorlarsa, bazılarına 'iftiralara ortak olmayın' anlamında telkin ve tavsiyede bulunabilir."

Doğruyu kim söylüyor? Zaman, Ülkü Ocaklarının biri genel başkanı, diğeri genel başkan yardımcısı, Hacettepe Üniversitesi yıllarının iki yakın dostunu karşı karşıya getirmişti. İçlerinden Muhsin Yazıcıoğlu, havayı "yumuşatmaya" çalışıyordu. Ona göre Burhan Kavuncu halen bir ülkücüydü. Hüseyin Kurumahmutoğlu da öyleydi. Hatta cenazesiyle bizzat ilgilenmişler, "işkence davası"nı ele almışlardı.

Kavuncu ise çok açık ve sertti: "Benim tanıdığım Muhsin yalan söylemez. Ama yaptıklarını kabul etmeleri de çok zor." Yaşar Yıldırım ise tartışmalarının sorumluluğunu "bilinmeyen güçlere havale ediyordu": "Bizleri birbirlerinden koptular, ayrılıyorlar diye kamuoyuna yansıtmaya çalışan, amaçları bizler tarafından bilinen bazı kişiler vardır. Kurumahmutoğlu olayı da bu kişi ve çevreler tarafından saptırılmak istenmiştir."

Ancak Yazı dergisinin kapanmadan önceki son sayısında yer alan Malatya E Tipi Cezaevi'nden on bir siyasi tutuklu imzalı mektup bölünme konusunda farklı şeyler söylüyordu: "Biz on bir Müslüman kardeşlerimizle beraber şu anda müşahede koğuşundayız. Müstakil bir koğuş verilmesini istiyoruz. Vereceklerdi, vazgeçtiler. Biz de bu gayemize ulaşmak için yirmi gündür burdayız." Burhan Kavuncu bu kişilerin yirmi gün daha bekledikten sonra kendi bağımsız koğuşlarına geçtiklerini **Nokta**'ya söylüyordu. Yani eski ülkücü yeni ümmetçi on bir siyasi tutuklu Malatya Cezaevi'nde "gayelerine" ulaşmışlardı●

Hüseyin Kurumahmutoğlu. Öldü mü, öldürüldü mü?

"O Hizbullahi Müslümanların öncüsüydü"

Ülkücülükten ümmetçiliğe geçenlerin önde gelen isimlerinden, eski Ülkü Ocakları Genel Başkan Yardımcısı, MHP davasından beş yıla hükümlü Burhan Kavuncu,* Nokta'*nın sorularını yanıtladı:

Nokta: Hüseyin Kurumahmutoğlu'ndan ve ölümünden söz eder misiniz?

Kavuncu: Bismillahirrahmanirrahim. Onun ölümü de, hayatı gibi güzel oldu. Yakın olarak biliyoruz ki o ölmedi, "şehidler diridirler" ayetinin sırrına mazhar oldu. Türkiye İslami hareketinin şehitler veren bir hareket haline geldiğini, şehadete hazır mücahidlere sahip olduğunu gösterdi. Türkiye İslami hareketinin ilk şehidleri arasında tarihe adını geçirdi. Onun öncü şahsiyetini ve inkılapçı tavrını bildikleri için işkence altında öldürdüler. Hüseyin'in ölümü kesinlikle tesadüf değildir. Sistemin çağdaş putlarına ve ilahlarına ibadeti reddettiği için ve Mamak'taki Hizbullahi Müslümanların öncüsü olduğu için şehid edildi. Takke-tespih meselesi cinayetin bahanesi oldu.

Nokta: Cezaevlerinde ve dışarda ülkücülükten ümmetçiliğe geçenlerin durumu nedir?

Kavuncu: Muhtelif ideolojik gruplardan ayrılarak İslami harekete katılan insanlar, farklı konumlarda inkilabı (İslami değişim hareketini) sürdürüyorlar. Bu insanların teşkilatlanmaları yasalarla yasaklanmıştır. Bu yüzden farklı konumlarda diyorum. Cezaevlerinde okuma ve düşünme imkânı fazla olmakla beraber, gruplar mensuplarını baskı altında tutuyorlar. Ama elhamdülillah, sivil cezaevlerinde ya da idari baskının azaldığı cezaevlerinde İslam'a geçişler daha da hızlanıyor. Bildiğim kadarıyla Malatya E tipinde ve Mamak'ta arkadaşlar ayrı cemaatler oluşturdular. Bartın, Çanakkale, Bursa Gaziantep, ve Malatya'dan gelen haberler buralardaki ülkücülerin yoğun bir şekilde İslam'a yöneldiklerini gösteriyor. Bu arkadaşlardaki İslami şuurlanma nasıl bir gelişme gösterecek bilemiyorum.

Nokta: Bugün ülkücü ve MÇP'li kadroların İslam konusunda daha hassas olmalarını neye bağlıyorsunuz?

Kavuncu: Tabandaki yoğun İslami yönelişe bağlıyorum. Uluslararası İslami hareketin son yıllardaki yükselişi Türkiye'deki bütün grupları etkiledi. Ülkücü hareketin tabanındaki ve gençlik kesimindeki İslami şuurlanma,

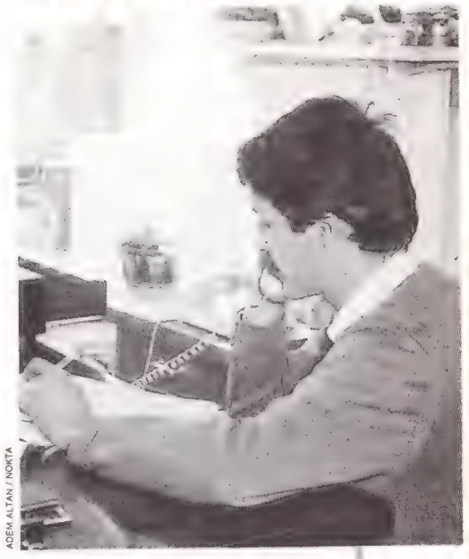

ADEM ALTAN / NOKTA

kavramların-hedeflerin İslamileşmesini, İslam dışı olanlara tevil getirilmesini sağladı. Tevil getirilemeyen kavramların ve Türk milliyetçiliğinde direnen liderliğin terk edilmesi ile, ülkücü hareketin geçirdiği İslami inkılap büyük boyutlara varacaktır. Şimdi gençlik kesimindeki arkadaşlar "bizim çizgimiz de İslami" diyorlar. Biz ise sadece İslami çizgide olunsun, İslam başka ideolojilerle karıştırılmasın diyoruz.

Evlerde, işyerlerinde, insana saygı duyulan her birimde...

Pencereleri kapatın.
Temiz havada yaşamaya başlayın!

Ontrol Elektrostatik Hava Temizleyicileri...

Havayı sigara dumanı, toz, kurum, bakteri gibi sağlığa zararlı yabancı maddelerden, kötü kokulardan arındırır.

Gerek yaşama, gerek çalışma sağlığı için daima "havadar" bir ortam yaratır.

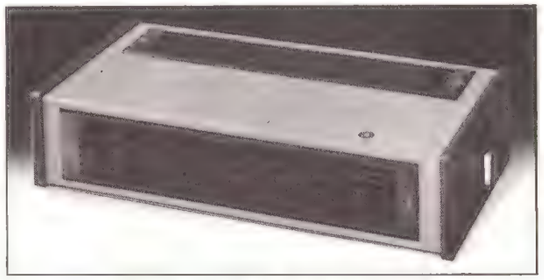

Ontrol Elektrostatik Hava Temizleyicileri'ni kullanan bazı seçkin işyerleri:

Arkas Denizcilik, Beko Teknik, Borusan Holding, Büyük Kulüp, Camiç Mucevher, Çolakoğlu Metalurji, Eczacıbaşı İlaç Sanayi, İş Bankası bazı şubeleri, İzocam, Milliyet Gazetesi, Özel Nukleer Tıp Merkezi, Türk Eğitim Vakfı, Tüsiad Toplantı Odası, Ülker Gıda Sanayi, Zihni Bar...

ontrol

Elektrostatik Hava Temizleyicileri

Genel dağıtım :

TMS
TEKNİK MALZEME SATIŞ VE TİCARET A.Ş.

5 ayrı model. Bir yıl garanti.

Merkez Hayriye Cad. No: 16 80060 Galatasaray/İSTANBUL
Tel: 143 02 83-149 93 40 Tlx: 25089 ısı tr Fax: 143 02 58
Ankara Turan Emeksiz Cad. No: 8/1 06700 Gaziosmanpaşa
Tel: 127 10 09 Tlx: 42158 petk tr Fax: 127 83 61

TÜRKİYE'DE MAMULE İSİM VEREN MARKA !

DÜKAP®

TESCİLLİ MARKA DÜKAP®

KAUÇUKLU YER KAPLAMALARI

* Mamullerimiz üzerinde tescilli DÜKAP markamızı arayınız.

- DAYANIKLI
- SES EMİCİ
- EMNİYETLİ
- EKONOMİK
- ESNEK
- MONTAJI KOLAY

DELSA
Gayrettepe, Büyükdere Cad. Çınar Apt. 95/27 İSTANBUL
Tel: 167 22 27 - 166 71 09 - 166 19 51 Teleks: 28 271 dkap tr.
Faks: 173 19 78

hasajans

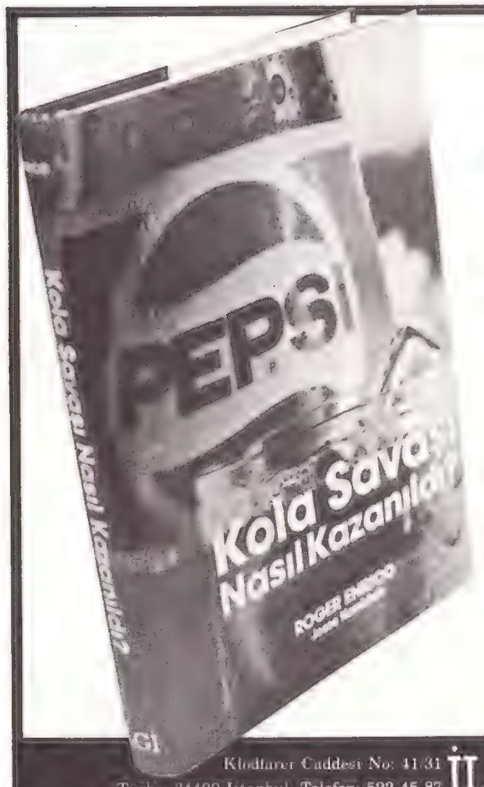

Kola Savaşı Nasıl Kazanıldı?

- Pepsi 180 günde nasıl Amerika'nın bir numaralı içeceği oldu?
- 87 yıldır kıran kırana süren kola savaşı nasıl kazanıldı?
- Coca-Cola yüzyılın pazarlama hatası olarak nitelendirilen strateji değişikliğini neden yaptı?

İş dünyasına ışık tutacak
Kola Savaşı Nasıl Kazanıldı?
iki dev şirketin pazarlama manevraları ve satış tuzaklarıyla dolu adeta bir savaş belgeseli.

Herkesin zevkle okuyacağı, bir başarının nefes kesen öyküsünü, Pepsi-Cola Şirketi'nin Başkanı Roger Enrico kaleme aldı.

Kızıltarer Caddesi No: 41/31
Türbe, 34400 İstanbul Telefon: 522 45 87 İLGİ

Işıl Özışık

SULUBOYA - YAĞLIBOYA RESİM SERGİSİ
27 Kasım'dan itibaren

RAMKO SANAT MERKEZİ

Atiye Sokak No 8/2 Yuva Apt. Teşvikiye/İstanbul Tel: 141 77 09

BİR DÖNÜŞ, BİR GÖZALTI

"Komünistler (gene) Emniyet'e!"

Olanlar oldu, beklenen senaryo gerçekleşti... Türkiye Birleşik Komünist Partisi liderleri Haydar Kutlu (Nabi Yağcı) ile Nihat Sargın Esenboğa'ya vardılar ve uçağın merdivenlerinden iner inmez gözaltına alındılar. Gözleri bağlı olarak ve "aynalı odada" sürdürülen sorgunun 15 gün kadar uzayabileceği öne sürüldü. Kutlu ve Sargın ile birlikte gelen çeşitli Batı ülkelerinin komünist partilerine mensup politikacıların protestoları arasında meydana gelen olaydan sonra basın ikiye bölündü. Bir kesim,komünist liderlerin gelişlerine şiddetle karşı çıkarken, diğer bir bölüm de demokrasinin gerçekleşebilmesi ve Avrupa Topluluğu'yla bütünleşme için komünist partisinin de serbestçe örgütlenebilmesine izin verilmesini savunuyor... Konuyla ilgili görüşlerini belirten Cumhurbaşkanı Evren de, "Avrupa komünizmi" tipinde bağımsız bir örgütlenmenin günün birinde söz konusu olabileceğini, ancak Kutlu ile Sargın'ın "kötü niyetle" geldiklerini ve "dışarıdan direktif üzerine" hareket ettiklerini söyledi.

Kutlu ve Sargın, Celal Bayar'ı utandırmadılar!..

BİR PORTRE

Türkân Arıkan

Sonunda olacağı buydu! DYP Edirne Milletvekili Türkân Arıkan, "Sayın Demirel saçımı kökünden kesti, bu partide kalırsam saçkıran olurum" diyerek istifa etti!

Arıkan siyasete ANAP milletvekili olarak atılmış, daha sonra ağabeyi ve o zamanın Maliye Bakanı Vural Arıkan ile birlikte iktidar partisinden ayrılıp Vatandaş Partisi'ni kurmuş, ara seçimlerde çok düşük oy sağlayınca da partisini kapatıp bağımsız olmuş ve nihayet DYP'ye girmişti.

AYSEGÜL EVREN / NOKTA

Türkân Hanım İktisat Fakültesi'nde doçentti ve politikaya girişi galiba biraz da ağabeyine destek amacıyla olmuştu... Her iki kardeş de özgür düşünceli, çağdaş, sözün gerçek anlamıyla "liberal" insanlardı ve kişilik yapısı olarak "bağımsız ve de geçimsiz" bir görünüm sergilemekle birlikte parlamentoda "çağdaş sağ" düşüncenin gerçekten seçkin örneklerini veriyorlardı... Bu durumda ne Özal'la ne de Demirel'le uyum sağlayabilmeleri pek düşünülemezdi!

Tek başlarına siyasete soyunacak ağırlıkları da pek olmadığına göre, bundan sonra her iki kardeşin ne yapacakları merakla bekleniyor.

BİR BEKLENTİ

Hişt hişt geliyor...

Özal'ın büyük bir ihtimalle yeniden iktidara gelmesi durumunda 30 Kasım gününden itibaren bizleri bekleyen zam programı belli oldu: Akaryakıt fiyatları ilk adımda yüzde 20 arttırılırken, daha sonra her ay azar azar da zamlanacak. Şekere yüzde 35-40, çaya da yüzde 40-50 zam bekleniyor. Yerli sigara 500, büyük Yeni Rakı 4 ya da 5 bin lira olacak. Elektriğin de yüzde 20 artması söz konusu.

Çay 30 Kasım'da "zam" atlıyor...

Bu arada hükümetin yeni sürprizleri arasında vergi iadesi oranlarının düşürülmesi, büyüme hızının yüzde 5'e düşürülmesi de var... Haydı hayırlısı! Oylarınızı Özal'a veriniz...

KISA... KISA...

• **MÇP Genel Başkanı Alparslan** Türkeş hakkında, seçim kampanyası sırasında Kuran-ı Kerim dağıttığı için DGM Savcılığı tarafından soruşturma açıldı.

• **Akis dergisi yönetici ve yazarları**, "Humeyni ve Seks" konulu yayınlarından dolayı haklarında açılan davada beraat ettiler.

• **Cumhurbaşkanı Kenan Evren** "emekli olunca" Marmaris'e yerleşmeyi düşünüyor. Bu amaçla bir arsa satın aldığını açıkladı.

• **Çay-Kur depolarında bekletilen** değeri 1 milyar lira dolayında 47 bin ton çay Ünye yakınlarında toprağa gömülerek yok edilecek...

BİR FOTOGRAF

(SÖZ'den)

Köprüden geçti gelin, pardon, Başbakan... Köprünün adı Fatih Sultan Mehmet, lakin inşa eden,Efendi Toranaga... El sermayesi ve teknolojisiyle girilen gerdeğe, Samuray Safa Giray da törende içilen geleneksel pirinç rakısı fıçısını patlatarak katkıda bulundu...

HAFTANIN İNCİLERİ

"Enflasyonu önlemenin yolu üçretleri kısmak değildir."
Adnan Kahveci

"İlaçta fiyat artışı zam anlamına gelmez."
Tandoğan Tokgöz
(Kendisi Sağlık Bakanlığı Müsteşarı'dır)

BASINDAN YORUMLAR

Çocuktan al haberi

Özge Özyıldırım dokuz yaşında. Üçüncü sınıfa gidiyor. Geçen gün öğretmeni bir görev verdi.

"Ünlem ifade eden cümleler yazınız."

Özge de dört cümleyi alt alta yazıp önce annesine gösterdi.

"Of, dişim ağrıyor!"
"Vay canına, hava çok sıcak!
"Hey, buraya gel!"
"Eyvah, Özal geliyor!"

Ahmet Altan, 18 Kasım, Hürriyet

Rahmetli haklıymış!

Rahmetli Celal Bayar birkaç yıl daha dişini sıksaydı, sürekli tekrarladığı kehanetinin mevsim bakımından doğru çıktığını göre-

EMRE ULAŞ / NOKTA

cekti.

İşte komünistler "bu kış" geldiler?

Niçin Bayar'ın söylediği kışlarda değil de 1987 kışında geldiler?

Neden Bayar çizgisinde bir başbakanı tam seçim öncesinde zor duruma düşürecek bir tarihi tercih ettiler?

Komünistliklerinden...

Teoman Erel, 18 Kasım, Milliyet

Olur böyle vakalar

Özal, Antalya'daki konuşmasının aynı anda Fatih'te seyredilişini "çağ atlamak" cümlesiyle değerlendirmişti. Demirel ise ona "Aleti siz icat etmişseniz, çağı atlamış olursunuz, yoksa fakir fukaranın rızkından kesip parayı bastırıp bunu satın almışsanız, çağ atlamış olmazsınız" cevabını vermişti. Televizyon Özal'ın iddiasını yayınladı ama Demirel'in cevabını makasladı.

Nazlı Ilıcak, 16 Kasım, Tercüman

İşte bu kadar basit

Ecevit Denizli'de konuşurken, birdenbire sustu. Ezan okunuyordu.

Arka sıralardan biri bağırdı.

—"Susma, devam et."

Adamı karga tulumba götürdüler. Bir ağacın dibine sürüklediler. Sonra da bir güzel azarladılar.

—"Ezana saygısı olanların demokratik solcu olamayacağını kim söyledi ulan sana?"

Ecevit, olayın farkında değildi.

Ezan bitene kadar suskunluğunu sürdürdü.

Meydanı dolduran insanlar da sürdürdü.

Ezan bitince, bir alkış koptu.

Ağacın dibindeki adama baktım. O da alkışlıyordu.

Rauf Tamer, 18 Kasım, Tercüman

SOVYETLER BİRLİĞİ/ YELTSİN OLAYI

Glasnost yara aldı

Ateşli bir reform savunucusu olan Yeltsin'in görevlerinden alınmasından sonra, Sovyet kamuoyu glasnost'un sınırlarını tartışıyor. Kendisini destekleyen kampanyalar üzerine Yeltsin imar bakanlığına getirildi. Ama uzmanlar,itibarı elinden alınan reformcunun yeni görevinin pasif olduğu konusunda birleşiyorlar.

21 Ekim günü Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi toplantısı başlamak üzereydi. Gündem, Gorbaçov'un bir hafta sonra devrimin 70. yıldönümü nedeniyle yapacağı konuşmanın tartışılmasıydı. Çünkü bütün dünya bu konuşmayı merakla bekliyordu. Toplantıda hazır bulunanlardan biri ilk konuşmacı olarak kürsüye çıkmıştı. Fakat az sonra herkes donup kalacak ve bu adamın konuşması toplantıyı bambaşka ve beklenmeyen bir noktaya sürükleyecekti. Adam gündemin dışına çıkmakla kalmıyor, parti üst yönetimine ağır suçlamalarda bulunuyordu.

Gorbaçov şimdilik muhafazakâr kanada yenik düştü

Bu ateşli konuşmacı, SBKP Moskova İl Komitesi Başkanı ve Politbüro yedek üyesi Boris Yeltsin'di ve hızlı bir reform savunucusu olduğu için Gorbaçov tarafından bu göreve getirilmişti. Şimdi Yeltsin, parti yönetimini, reform girişimlerini yavaşlatmak, hatta engellemekle itham ediyordu. Daha da kötüsü partinin iki numaralı adamı Ligaçev'i isim vererek, il düzeyinde giriştiği yeniliklere müdahale etmek ve baltalamakla eleştiriyordu. Kimine göre ise Yeltsin'in saldırısı bizzat Gorbaçov'u da içeriyordu. Başta partinin ideolojisinden sorumlu Ligaçev olmak üzere, 27 konuşmacı söz alacak ve bunlardan sadece dördü Yeltsin'e arka çıkacaktı. Gorbaçov ise açıklık ve yenileşme hareketinde en çok güvendiği kadrolardan biri olan Yeltsin'e yöneltilen bu muhafazakâr karşı saldırıyı sadece izlemekle yetinmişti. Bu durumda Moskova Komitesi Başkanı, görevinden istifa etmek zorunda kalacaktı.

Glasnost'un sınırları. O güne kadar Merkez Komitesi'nde olup biten tartışmaların kamuoyuna sızması pek olağan değildi ama, belki glasnost'un olumlu bir sonucu, belki de Yeltsin'in görevinden alınmasını isteyen güçlerin bunu kaçınılmaz bir noktaya getirmek için başvurdukları bir oldu bittinin parçası olarak, birkaç gün içinde herkes durumu öğreniyordu. Sonunda Gorbaçov 2 Kasım'da yaptığı 70. yıl konuşmasında tüm dünyanın beklediği gibi, Sovyet tarihini cesaretle yeniden gözden geçirmek yerine, reform karşıtlarını kızdırmayacak "dengeli" bir tavır takınıyor ve en ateşli yandaşı Yeltsin'e verip veriştiriyordu. Arkasından da Brejnev dönemini hatırlatan bir eleştiri-özeleştiri toplantısı sonucunda Yeltsin, önce Moskova Komitesi Başkanlığı'ndan sonra da Politbüro yedek üyeliğinden alınıyordu.

Gorbaçov ve Ligaçev'in de katıldığı bu il komitesi toplantısının tutanakları iki gün sonra Pravda tarafından geniş bir şekilde yayınlanacak ve Moskovalılar hayrete düşecekti. Çünkü il başkanlarına yapılan eleştiriler şimdiye kadar onun hakkında edindikleri izlenimle tamamiyle çelişiyordu. "Kişisel ihtiyarlık. İşte günahlarının bazıları:

- **Belediye başkan yardımcısı Jarov:** Yeltsin hizip kurmak istedi. Yarın mutlaka yabancı ülkelerde "perestroika"nın krizi üzerine spekülasyonlar yapılacaktır. Yeltsin'i devrime ve demokrasiye bağlılığı nedeniyle acı çeken bir İsa'ya benzetenler de çıkacaktır.
- **Moskova Kadrolar Sorumlusu Skitev:** Yeltsin'in yönetimi altında çalışmak bir işkencedir. Onun yüzünden birçok kadromuzu kaybettik. Bazılarını korumayı başardık. Kendimi sorumlu hissederek, illegal bir biçimde Merkez Komitesi'ne bu konuda raporlar veriyordum. Partinin semtlerdeki yapısını yenileştirmeye çalışıyordu.

Yeltsin ülkenin gündemini bir anda değiştirdi

- **Bir semt sorumlusu Nikolaev:** Geçen sene bir semt sorumlusu onun yüzünden intihar etti. Çünkü yolsuzluk iddiaları nedeniyle adli soruşturmaya uğratılmıştı.
- **Bir semt sorumlusu Propopov:** Perestroika'yı devamlı adam değiştirmek olarak anlayanlar var. Yeltsin'in en büyük hatası devamlı birilerinin maskesini düşürmek istemesiydi. Tam 22 semt sorumlusunu değiştirdi.
- **Bir semt sorumlusu Larionov:** Yeltsin'in saldırısı çok iyi hesaplanmıştır. Politbüro'nun içine hizipçiliği getirmek istemiştir.

Yeltsin'in günahları

Yeltsin'in alaşağı edildiği Moskova İl Komitesi toplantısında hazır bulunan muhafazakârlar ağızlarına geleni söylemekten sakınmadılar. Sonunda Yeltsin "özeleştiri" yaptı ve kişiliğinin en belirgin özelliğinin ihtiras olduğunu ve bunun son zamanlarda yeniden depreştiğini "itiraf etti." Kendi kendisiyle mücadele etmiş ama başaramamıştı. Üstelik son zamanlarda iyi çalışamadığının da farkındaydı!.. Pravda, Yeltsin'e yöneltilen eleştirilere geniş yer

SOSYALDEMOKRAT HALKÇI PARTİ HALKIMIZA SORUYOR:

BEŞ YIL DAHA BİR LİMON GİBİ SIKILMAYA GÜCÜNÜZ VAR MI ?

Karar vermeniz için **7 gün** kaldı. 29 Kasım'da beş yıllık **geleceğinizi** oylayacaksınız. Zamlardan... geçim sıkıntısından... işsizlikten... yolsuzluklardan kurtulmak için **7 gün** kaldı...

Özal **"Enflasyonu önlemek istemeyen fakir dostu olamaz"** diye diye iktidara geldi. Uygulamasıyla yalnızca büyük sermayeden yana olduğunu gösterdi. **Ortadireği yok etti.**

"Dış itibarımız artıyor" diye diye **dış borçlarımızı 2 katına çıkardı.**

"Demokrasiye geçiyoruz" diye diye özgürlükleri, hukuku çiğnemeye **yeltendi.**

Özal'ın masallarından kurtulmanız için... Türkiye'nin nefes alması için 7 gün kaldı.
7 gün sonra vereceğiniz kararla ya Masalcı Özal sizi bir limon gibi sıkmaya devam edecek...
ya da Güvenilir Lider İnönü Türkiye'ye nefes aldıracak.

SOSYALDEMOKRAT HALKÇI PARTİ
SHP
HIZLA GELİŞEN, HAKÇA BÖLÜŞEN, GÜÇLÜ TÜRKİYE

Kendiniz için... Çocuklarınız için... Aileniz için... Türkiye'miz için 29 Kasım Yepyeni Bir Başlangıçtır.

Oyunuzu sizin adınıza iktidar olacak SHP'ye verin...

SOSYALDEMOKRAT HALKÇI PARTİ
SHP
1983

Güvenilir lider İnönü'nün Türkiye'ye nefes aldıracak, yüzünüzü güldürecek açıklamalarını televizyondan ve basından 7 gün boyunca izleyin.

YORUM

raslarını partinin çıkarları üzerinde tutmak''la suçlanan Yeltsin, parti yöneticilerinin özel mağazalardan alışveriş etmesi, makam arabalarını kişisel tasarrufları için kullanması gibi ayrıcalıklara karşı mücadele etmiş, birçok ayrıcalığı ortadan kaldırmıştı. Moskova'da yenileşme hareketinin sembolü durumundaydı ve halkın yaşamını iyileştirmek, sorunlarını anlamak için marketlerde, kuyruklarda boy gösterir, denetlemelerde bulunurdu. Gorbaçov reformlarının günlük hayata uygulanmasına ayak direyen birçok semt sorumlusunu uyarmış, değiştirmişti. Böyle birinin birdenbire görevinden alınması şimdi glasnost, yenileşme ve demokratikleşme hareketinin sınırları hakkında kuşkular uyandırıyordu. Demek ki çizmeyi aşmak korkusu hâlâ fikirlere sopa sallıyordu. Aydınlar, iki yıldır esen özgürlük rüzgârının bir anda tersyüz olabileceğini ürperere hissediyorlardı. Çok geçmeden Moskova'da çeşitli protesto sesleri yükselecekti. Resmi olmayan bazı politik gruplar, Yeltsin lehine toplantılar yapacak, imzalar toplanacak, glasnost basını sorular yönel-

Ülkenin iki numaralı adamı Ligaçev

tecekti. ''Bugün Yeltsin, yarın Gorbaçov'' diyenler, Yeltsin'e yapılan suçlamaların tam metninin Pravda'da yer almasına rağmen, neden onun 21 Ekim konuşmasının hiç yayınlanmadığını soruyorlardı. Yeltsin olayı için glasnost (açıklık) isteyenler kampanyalar halinde örgütlenmeye başlıyor ve Kremlin'i ürkütüyordu.

Zafer mi, yenilgi mi? Olay şüphesiz, Gorbaçov'un ''perestroika''sıyla, Ligaçev'in temsil ettiği muhafazakâr fikirlerin çatışmasının kamuoyuna yansıyan ilk patlamasıydı. Ve görünüşe göre tutucular ilk raundu kazanmışlardı. Gorbaçov en büyük yandaşını bu mücadelede kurban etmek zorunda kalmıştı. Ancak, Sovyet lideri bu yenilgiyi ilerde zafere dönüştürmeyi planlamış olabilirdi. Çünkü Yeltsin'in yerine getirilen Lev Zaikov yine bir reform taraftarıydı. Üstelik Politbüro asil üyesi ve Merkez Komitesi Sekreteri olması nedeniyle Yeltsin'e göre çok daha güçlü bir lider görünümündeydi ve ülkenin üçüncü büyük adamı olmaya adaydı. Belki de Gorbaçov, böylesine zor bir döneme Moskova'nın başında daha güçlü bir liderle girmeyi yeğlemişti.

Peki Yeltsin, bu ani çıkışıyla ne yapmak istemişti? Belki gerçekten tutucuların müdahalelerine dayanamayıp patlamıştı. Belki de, 70. yıl açıklamalarının heyecanla beklendiği bir dönemde muhafazakârların reformları önleme çabalarına dikkat çekerek, tehlikenin boyutlarını açığa vurmak istemişti. Sonuç olarak bunu başarmıştı da●

"Glasnost"ça bir söyleşi

İngiliz Independent gazetesi, Yeltsin'in istifası üzerine, kendisiyle hayali ve mizahi söyleşi yaptı:

Soru: Bay Yeltsin, iktidardan düşmenizin gerçek nedenini sorabilir miyim? Sadece ideolojik çatışma mı, şüphelendiğim gibi işin içinde kişilik çatışması da var mı? Sormamın nedeni, sizin istifanızın bizim ünlü Savunma Bakanı M. Heseltine'nın istifasını hatırlatması. Bilmem Heseltine'ı tanır mısınız? Biraz sinir bozucu bir tipti.

Yanıt: Vay be! Siz Batı'da bayağı uzun sorular soruyorsunuz. Rusya'da böyle uzun sorular soranların başı büyük derde girer. Evet, Heseltine'ı tanıyorum. BBC 4'ü izliyorum. Ha, aklıma gelmişken yayını uzun dalgada sürdürün; ben evde kısa dalgayı alamıyorum. Bence Heseltine büyük hatip. ''Sorun Söyleyelim'' programında doğuştan başbakan gibi konuşuyor. Parlamentoda da ''Sorun Söyleyelim'' konuğu gibi. Pardon, sorunuz neydi?

Soru: Küsüp mü istifa ettiniz?

Yanıt: Hayır. İstifam siyasi görüşlerim nedeniyle oldu. Çalışma arkadaşlarımın gerzek olduklarını fark ettim.

Soru: Gorbaçov'un fikirlerine yürekten inanan birisi olarak tanınıyordunuz. Ancak bir hafta içinde her şey hakkında yanıldığınızı açıkladınız. Bu yüz seksen derecelik değişimi nasıl açıklıyorsunuz?

Yanıt: Ulusal karakter farklılığını hesaba katmak gerekir. Biz duygusal, gösterişi seven insanlarız, siz ağzı sıkı, kendini ifade etmekten çekinen insanlarsınız. İngiltere'de istifa mektubu şöyle yazılır:

''Sayın Bayan Thatcher,

Sizinle birlikte uzun yıllar çalışmayı çok arzu etmeme rağmen çocuklarıma daha çok vakit ayırabilmek için görevimden istifa ediyorum.''

Bayan Thatcher cevap verir:

''Sayın Bay,

Mükemmel bir çalışma arkadaşı olmanızdan ötürü istifanızı hiç de kabul etmek istemiyorum. Ancak, sizin arzunuz böyleyse...''

Moskova'da işler farklıdır. ''Yoldaşlar, hepiniz salaksınız'' derim, bu fazla ileri gitmek olduğundan istifa etmek zorunda kalırım. Bu sefer de ''Özür dilerim, bu işi yüzüme gözüme bulaştırdım'' derim. Gorbaçov'da, ''Yalnız bu işi değil, şunu, şunu, şunu da'' der. Biz tartışmamızı açık olarak yaparız.

Soru: Peki, nezaket mektupları yazar mısınız?

Yanıt: Tabii. Mikhail'e, ''Çocuklarımı daha sık görebilmek için işimden istifa ediyorum'' diye yazarım. O da, ''Peki ama, öbür 12 iş ne olacak, Boris?'' diye cevap verir. Ben de, ''Benim o kadar çocuğum yok, Mikhail '' derim, birlikte gülüşürüz.

Soru: Söyleşinin başında evinizden kısa dalgayı alamadığınızı söylediniz. Bunu biraz açar mısınız? Böylece belki de sizi biraz küçümseme fırsatı bulabiliriz. Kısa dalgayı niçin alamıyorsunuz?

Yanıt: Radyom yok ki.

ABD/ÖLÜMÜN PENÇESİNDEKİ ÇOCUKLAR

Her şey onları güldürmek için

Katie 10, Christopher 9 yaşındaydı ve sadece birkaç haftalık ömürleri kalmıştı. Onlar hiç büyüyemeyeceklerdi. Bir vakıf hiç değilse son günlerinde onları mutlu etmek için çabalıyordu.

Lee Katharine sudan çıkıp havuzun başında kendisini seyreden anne babasının yanına geliyor ve hafifçe gülümseyerek: ''Sizi terk etmek zorunda kaldığımda, beni yakarak küllerimi havuzdaki yunuslara atmanızı istiyorum. Artık ölümden korkmuyorum '' diyordu. Lee Katharine 15 yaşındaydı. Ölümcül bir hastalığa yakalandığını ve sadece birkaç haftalık ömrü kaldığını biliyordu. Ama o gün, hayatında en çok istediği şeyi gerçekleştirmiş, Florida'daki bir havuzda üç saat boyunca yunus balıklarıyla oynamıştı. Şimdi ölüme daha huzurlu gidebilirdi.

Lee Katharine, geçen yıl Amerika'da kurulan ''Çocukların Dilekleri Vakfı''nın elini uzattığı iki bin çocuktan sadece biriydi. Vakıf, doktorların ümit kestiği çocukların son günlerinde tüm isteklerini yerine getirmeye çalışıyor, ölüme gülerek gitmeleri için küçüklerden hiç bir şey esirgemiyordu. Kemik kanserine yakalanan kızını kaybettikten sonra ''hiçbir zaman büyüyemeyecekler'' için bir şeyler yapmak isteyen Linda Dozoretz kurmuştu bu vakfı. Dozoretz kendilerine getirilen çocukların genellikle basit şeylerle mutlu olduklarını söylüyordu. Pembe bir bisiklet, resim gereçleri veya Disneyland'a gitmek...

10 yaşındaki küçük Katie ile 9 yaşındaki Christopher'ın istekleri ise biraz daha zordu. Her ikisi de kanserli olan bu çocukların en büyük tutkuları palyaço olmak ve onlarla birlikte yaşamaktı.'' Yaşama veda eden bir çocuğun kahkahasına paha biçilemez'' diye düşünen Dozoretz bu isteğe de çare bulacaktı. Çocuklar hemen Florida'ya bir palyaço okuluna gönderilecek ve burada üç gün kalacaklardı. Güzel bir tesadüf eseri 20. yılını kutlayan bu okulda çocuklar gerçek palyaçolar arasında tam bir şölen yaşayacaklardı. Palyaço amcaları onları tıpkı kendilerine benzetmiş, gösterilerinin içine almışlardı. Kendilerini buruk bir mutlulukla izleyen aileleri, gülerken ağlamış, ağlarken gülmüşlerdi.

Katie ve Christopher kısacık ömürlerinin en güzel gününü palyaçolarla yaşadılar

"Yaşama veda eden bir çocuğun kahkahasına paha biçilemez"

Gösteri bittiğinde küçük Katie'nin annesinin kollarına sevinçle atılarak haykırdığı sözler, palyaçoların boyalı yüzlerine rağmen gözyaşlarını gizleyememelerine neden olacaktı: ''Harika bir gündü. Büyüdüğüm zaman bile hep hatırlayacağım.'' Katie'nin sadece iki haftalık ömrü kalmıştı. O hiç büyüyemeyecekti●

aç kapa!

Eczacıbaşı

Artema armatürler serisi, klasik eser güzelliğinde yeni bir armatürle zenginleşiyor: Artema/Arlux.

Klasiği bir yaşam tarzı olarak benimseyenler; evlerinde de bir klasik eser güzelliğini, Artema/Arlux'ü tercih edecekler.

Artema /Arlux serisinde, hepsi birbirinden güzel, krome, renkli-kromajlı (kırmızı ve beyaz) 14 ayrı armatür var. Klasik zevkle donanmış banyo ve mutfakları artık Artema /Arlux'ler tamamlayacak, mekânlara güzellik katacak.

Artema / Arlux: Artema teknolojisinden bir klasik eser!

Genel Dağıtım: dasa Dağıtım ve Satış A.Ş.

YENİ ARLUX

ARTEMA

İTALYA / BİR CİNAYETİN AYDINLANMASI

Gazeteciyi kim öldürdü?

Gazeteci Siani bir cinayete kurban gitmişti. Polisin araştırmaları bir yıl boyunca bir sonuç vermeyince Siani'nin iki meslektaşı kolları sıvadılar, bir dedektif gibi iz sürdüler ve katilin kimliğini açıkladılar.

Siani'yi ne kadar da severlerdi... Bütün gazetecilik yaşantıları beraberce geçmiş, haber yakalamanın zevkini yıllarca beraberce tatmışlardı... Siani öldürüleli tam bir yıl oluyordu. Cinayetin kimin tarafından işlendiği hâlâ meçhuldü. Önceleri olayın üzerine giden polis, gerekli ipuçlarını bulamayınca işin ucunu yavaş yavaş bırakmıştı..

Bütün olup bitenler Francesco ve Carmine'in kafasından birer birer geçiyordu. Siani'nin ölümünün birinci yıldönümünde talihsiz arkadaşlarının mezarları başındalardı. İşte o gün, iki gazeteci, birbirlerine cinayeti aydınlatmak için ellerinden geleni yapmaya söz vereceklerdi.

Gazetelerinden gerekli izni alıyorlardı. Bu, her şeyden önce bir gazetecilik olayıydı ve kendilerine maddi, manevi her türlü imkân sağlanacaktı. İki kafadar, ilk iş olarak soluğu poliste alıyorlardı. Cinayet dosyaları inmiş ve didik edilmeye başlanmıştı. Ama ortalıkta tek bir ipucu vardı. Maktulün yanında bulunan katilin düşürdüğü sanılan bir paket Merit sigarası.

İpuçları dizisi başlıyor: İki gazetecinin tam umutsuzluğa kapıldığı bir anda, pişmanlık yasasından yararlanan eski bir mahkûmun itirafları dikkatlerini çekiyordu. İtiraflar arasında Siani'nin gazeteci olarak aydınlatmaya çalıştığı 80 milyarlık bir kooperatif yolsuzluğu da vardı. Yolsuzluğun kurbanları arasında Siani'nin bir süre önce öldürülmüş olan mahalle arkadaşlarının bulunması, ayrıca, Hıristiyan Demokrat Parti üyesi, ensesi kalın Giorgio Rubolino'nun yolsuzluğun bir numaralı adamı olması bir ipucu olabilirdi. Aynı Rubolino'nun bir süre sonra Mafya'yla hayli sıkı fıkı olduğu konusunda bazı dedikoduların kulaklarına gitmesi araştırmanın boyutunu değiştirebilirdi.

Francesco ve Carmine yeniden kolları sıvıyorlardı. Hedef bu kez Giorgio Rubolino idi. Yolsuzluğun bir numaralı sanığı, bir ay kadar gözaltında kaldıktan sonra serbest bırakılmıştı. İki gazeteci, bu kez Rubolino'yu evinde yakalayacaklardı. Adı yolsuzluk iddialarına karışmış olan bu Hıristiyan demokrat,

Siani bir kooperatif yolsuzluğu peşinde koşarken öldürüldüğü, gazeteci arkadaşları tarafından bir yıl sonra ortaya çıkartıldı

Polis, Napoli'de bütün aramalara rağmen önemli bir ipucu bulamamıştı

Kooperatif yolsuzluğu hakkında dava açılacak ama belirli bir sonuca ulaşmayacaktı

gazetecilere son derece dostça davranıyor, hatta sohbet sırasında bir fotoğrafını bile hediye ediyordu. Siani diye birinin adını bugüne kadar hiç duymamıştı. Cinayetin işlendiği yerin neresi olduğunu bile bilmiyordu. İki kafadara teşekkür ederek evden çıkmaktan başka yapacak şey kalmamıştı. Ama önemli ayrıntı ikisinin de gözlerinden kaçmamıştı: Rubolino, Merit sigarası içiyordu.

İkinci ipucu ise, Rubolino'nun kendilerine hediye ettiği fotoğrafı olacaktı. Soruşturmayı cinayetin işlendiği Leonardo Meydanı'nda sürdürecekler, bölgede gördükleri herkese Rubolino'nun fotoğrafını göstererek, hatırlayıp hatırlamadıklarını soracaklardı. Sonuç umduklarından daha iyiydi. Park bekçisi ve benzinci, nereden olduğunu bilmediklerini ama yüzü hatırladıklarını söyleyeceklerdi.

Francesco ve Carmine yeniden soluğu Rubolino'nun evinde alacaklardı. Önce havadan sudan konuşuyorlar, birden damdan düşercesine yemi atıveriyorlardı: "Biliyor musun? Leonardo Meydanı'nda, Siani'yi senin öldürdüğünü söylüyorlar." Rubolino önce gülümsüyor, sonra şaşkın bir ifadeyle soruyordu: "Kim söyledi bunu size?"

Ertesi günkü Napoli gazetesinin manşeti hazırdı: "Katil Rubolino

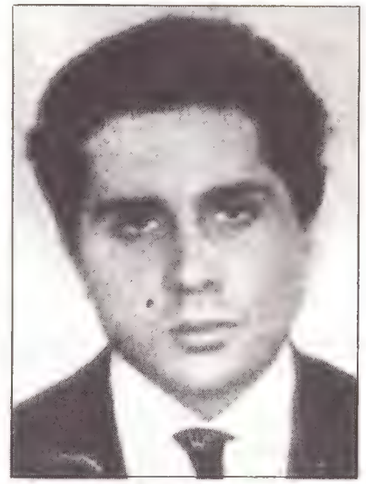

Rubolino'nun katil olduğunu davanın yargıcı da ileri sürüyor

mu?" Rubolino çılgına dönecek, iki arkadaşı evlerine çağırarak ağzına geleni söyleyecekti. Francesco ve Carmine kesin delil elde edebilmek için katil zanlısının bu kez günlük yaşamını inceliyorlar, evini günlerce gözetliyorlar, ama bir türlü iddialarını bir sonuca vardıramıyorlardı.

Yargıç: Katil Rubolino'dur. Artık yavaş yavaş işten vazgeçmeye başlıyorlardı. Ümitleri kırılmış, mahkeme kendilerine fazla yüz vermemişti. Tek ümitleri yargıcın araştırmayı üzerine almasıydı. Ama aradan aylar geçiyor ve kendisinden hiçbir ses çıkmıyordu. Bütün araştırmalar boşa gitmişti.

Ama ekim ayının sonunda yargıcın Siani olayıyla ilgili bir basın toplantısı yapacaklarını açıklaması kafalarında bir soru işaretinin uyanmasına yol açıyordu. Acaba bulguları malzeme olarak kullanılacak mıydı?

Ve yargıç ülkenin dört bir yanından gelen televizyon ve radyo ekiplerinin, gazetecilerin önünde beklenen açıklamayı yapıyordu: Yargıca göre Francesco ile Carmine'nin bulguları doğruydu. Katil,kanısınca Rubolino idi. Siani, 80 milyarlık vurgunu mahalle arkadaşının da yardımıyla öğrenmiş, olayın gazetelere geçmesinden korkan Rubolino ikisini de öldürmüştü.

Mahkemenin sonuçlanmasına daha bir süre vardı. Francesco ile Carmine'nin bulgularının ne denli doğru olduğu ancak bundan sonra belli olabilecekti. Ama iki kafadarın aylarca sürdükleri izin boşa çıkmayacağı şimdilik kesin gibiydi ●

ATTİLA İLHAN

Günlük yazılarıyla bugünden itibaren SÖZ'de

ABDİ İPEKÇİ *'nin*

günlüğünden Türkiye'nin çalkantılı günleri SÖZ'de

MEHMET ALTAN

genç kuşağın önemli yazarı günlük yazılarıyla yarından itibaren SÖZ'de.

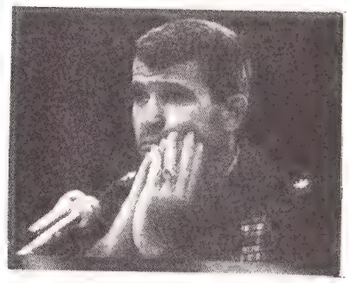

İRANGATE

olayının tüm ayrıntılarını SÖZ'de izleyin

Bugün ve her gün bir SÖZ alın

SÖZ

Progtologie
(Hemoroid Fistül)
VARİSLERİN
İNFRAROD, İĞNE
İLE TEDAVİSİ

OPR. DR.
HAYATİ F. KOCAL

Rumeli Cad. Ogan Apt. No: 16 Kat. 2
Nişantaşı Tel: 141 35 89 - 132 01 20

MERDİVEN
EL SANATLARI

TAKI SERGİSİ

27 Kasım (Cuma) - 5 Aralık

Valikonağı Cad. Pasaj 73 **NİŞANTAŞI** Tel: 147 75 95

KALİTE: Bir hizmet veya bir üretimi benzerlerinden ayıran üstün niteliklerdir.
KALİTE: Üretimi yapan kişilerin meslek sevgisinden ve en iyiyi yaratma tutkusundan doğar.
BİZ KALİTELİ BİR GÖZLÜĞÜ:
İdeal cam ve ideal çerçeveyi seçerek bilimsel bir yöntemle ve en yeni teknolojiyi kullanarak, Avrupa standartlarının üstünde bir titizlikle gerçekleştiririz.
BÖYLE BİR GÖZLÜK:
- Fonksiyonlarını yerine getirmede kusursuz
- Kullanımda rahat
- Görünümde estetik
- Kişiliğe uygun
- Ve dayanıklıdır. Bu yüzden
KALİTELİ GÖZLÜK ARAYANLAR
Gereksiz yere yorulmazlar
Nereye gideceklerini bilirler.
"Çünkü gözleriniz en iyisine lâyıktır..."

optik tunalı

Tunalı Hilmi Cad. 111/A
Tel: 128 08 84 ANKARA

İstanbul Belediyesi
ŞEHİR TİYATROLARI
23-29 Kasım 1987

HARBİYE MERTUĞRUL TİYATROSU (140 77 20)

Haldun TANER
KEŞANLI ALİ DESTANI
Yöneten: Ferhan ŞENSOY
Müzik: Yalçın TURA
(25-26 27-28 Kasım)

ÇOCUK OYUNU

Muharrem BUHARA
AYININ FENDİ AVCIYI YENDİ
Yöneten: Engin GÜRMEN
(C.tesi-Pazar: 11.00'de)

FATİH REŞAT NURİ TİYATROSU (526 53 80)

Sam SHEPARD
VAHŞİ BATI
Türkçesi: Yıldırım TÜRKER
Yöneten: Tunç YALMAN
(25-26-27-28 Kasım)

ÇOCUK OYUNU

Serpil AKILLIOĞLU
SAKA KUŞU
Yöneten: Oben GÜNEY
(C.tesi-Pazar: 11.00'de)

ÜSKÜDAR M.CELAL TİYATROSU (333 03 97)

Recep BİLGİNER
KISKANÇ
Yöneten: Perihan TEDÜ
(25 26 27 28 Kasım)

ÇOCUK OYUNU

E.VOSS/C.GÜRZAP
DANS EDEN EŞEK
Yöneten: Hakan ALTINER
(C.tesi Pazar: 11.00'de)

Oyun günleri: Çarşamba: 15.00-20.30 Perşembe: 20.30 Cuma: 20.30
C.tesi: 15.00-20.30 Pazar: 15.00-18.30

KÜÇÜK İLAN...
BÜYÜK ETKİ...

Karar vermek yetkisinde olanlar, meslek sahipleri ve "küçük ilan"ın önemini bilenler için NOKTA Dergisi yepyeni bir olanak hazırladı. Artık bundan böyle NOKTA'nın küçük ilanlar sayfası her türlü ihtiyacınızı karşılayacak.

- Nitelikli eleman arayanlar
- Doktorlar, klinikler
- Lokanta bar ve Çafe'ler
- Seminerler, sempozyumlar
- Özel haftalar, fuarlar, sergiler
- Yayınlar ve her türlü duyurularınız

Nokta'da değerini bulacak.

Küçük ilanda da artık NOKTA var

HAVASS / SÜREÇ yayıncılıkta 10. yıl

Bir Tarih Laboratuarı: BALKANLAR
WİLLİAM M. SLOANE
"Bugünümüze ışık tutan, dünümüzü öğrenip anlamak isteyenler için temel bir başvuru kitabı.."

Doğu Büyüsü
İDRİS ŞAH
"Gerçekten 'eskiler' diye adlandırılan bilge kişilerden kalan sırlar varsa bu sırlara ancak bir yolla, bilimsel yöntemle erişilebilir."

Hz. Muhammed ve İslam Kültürü
AUGUSTE BEBEL
"Sosyal demokrasinin kurucusu ve en önemli kuramcılarından Bebel'in kaleminden İslam kültürünün ilk yılları; Hristiyan-İslam kültürü karşılaştırması."

Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı İmparatorluğu'nun Yönetimi
ALBERT HOWE LYBYER
"Osmanlı İmparatorluğunun kurumları konusunda son derece ayrıntılı ve aydınlatıcı bir çalışma.."

süreç
Piyerloti Cad. 47-49 D.8 Çemberlitaş
Tel:526 85 27

SÜREÇ

Gramofon Avrat

eser : SABAHATTİN ALİ
Yön: YUSUF KURÇENLİ

TÜRKAN ŞORAY

HAKAN BALAMİR

EMİN ANT
GÜLSEN TUNÇER
MEHMET AKAN
M.SAMANCILAR
SEVİNÇ PEKİN
GÜZİN ÖZİPEK

Levent MELODİ 12.00-14.15-16.30-19.00-21.15
Suadiye SUADİYE 356 67 49 11.00-13.00-15.15-17.30-21.15
28 Kasım'dan itibaren

"Biletler ayrıca Kadıköy BİLİM KİTABEVİ'nden de sağlanabilir."

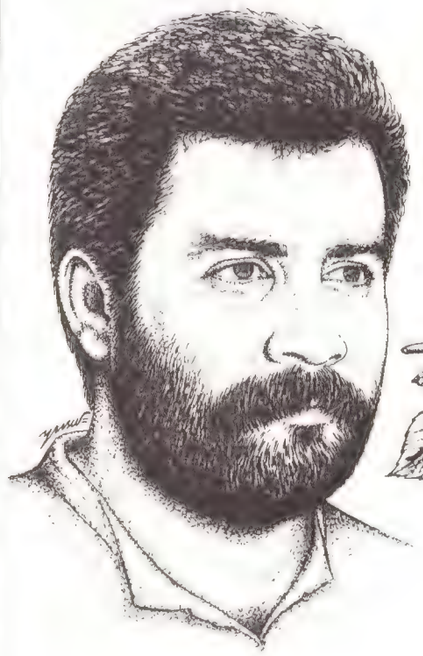

AHMET KAYA
YORGUN DEMOKRAT

plak ve kaseti
ÇIKTI

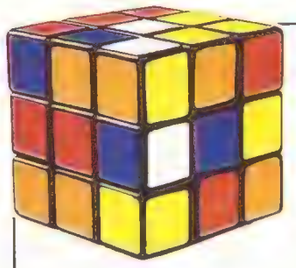

BUGÜN EKSÖZ'Ü OKUYUN

Aile Boyu Zekâ

Bugün mutlaka bir SÖZ alın. Ailenizle birlikte neşeli ve zekâ dolu bir Pazar tatili yaşayın. EKSÖZ'ü zekâya ve zekâ testlerine ayırdık. Kendine güvenmeye başlayan her insanın zekâsını ve yeteneklerini ölçmeye, değerlendirmeye, tek sözle zeki olmaya hakkı vardır.

Bugün SÖZ almayı unutmayın.

SÖZ
Kaliteli Gazete

Fener Patrik'i Yunanistan'a Türkiye'den selam götürdü

YUNANİSTAN

Yaşasın Türk Yunan dostluğu

Fener Rum Patrikhanesi patriği ve Dünya Ortodokslarının lideri I. Dimitrios'a, resmi ziyaret için gittiği Yunanistan'da devlet protokolü uygulandı. Patriğin uçağı Atina'ya indiğinde ülkenin bütün ileri gelenleri havaalanındaydı. Cumhurbaşkanı Sarcetakis kendisini uçağın merdivenlerinde karşıladı. Kilise topraklarının devletleştirilmesi konusunda uzun süreden beri sürtüştüğü Başbakan Papandreu, ana muhalefet lideri Mitçotakis, meclis başkanı, bakanlar kurulu üyeleri, kuvvet komutanları teker teker patriğe hoş geldiniz dediler.

Daha sonra büyük bir Hıristiyan topluluğunca karşılanan Patrik, bir süre sonra Büyükelçi Nazmi Akıman'a takdim edildi; Atina Belediye Başkanı Evert'e Dalan'ın kendisini İstanbul'a davet ettiğini iletti ve Akıman'ın da bulunduğu bir resepsiyonda kadehini Türk-Yunan dostluğu şerefine kaldırdı.

Vanessa KGB'ye yardım mı etti?

İNGİLTERE

Redgrave Sovyet casusu mu?

Ülkenin önde gelen gazetelerinden Sunday Times'ta çıkan bir yazıya göre, 50 yaşındaki ünlü sinema oyuncusu, V. Redgrave Sovyetler Birliği adına casusluk yapmaktan tutuklu bulunduğu Londra'daki bir cezaevinden kaçan George Blake'in firarını finanse etmekle suçlanıyor. Gazete iddianın casusla aynı hücreyi paylaşan İrlandalı bir yazarın avukatı tarafından ortaya atıldığını ve olayın Scotland Yard yetkilileri tarafından ortaya atıldığını da ekliyor. Bugüne kadar çeşitli sosyalist parti ve derneklerde görev almış olan Troçkist eğilimli Redgrave ise, iddiayı şiddetle yadsıyor ve olayla doğrudan ya da dolaylı olarak hiçbir bağlantısının olmadığını söylüyor.

YUGOSLAVYA

Çavuşesku elektrik hırsızı...

Balkanlarda etnik çatışmalar 19. yüzyıldan beri dinmedi. Ama herhalde bu güne kadar, bir devlet yetkilisi, komşu devleti hırsızlıkla suçlamamıştı. Ta ki Yugoslavya'nın Sırbistan Cumhuriyeti başkanının Romanya'yı elektriklerini çalmakla suçlayana kadar.

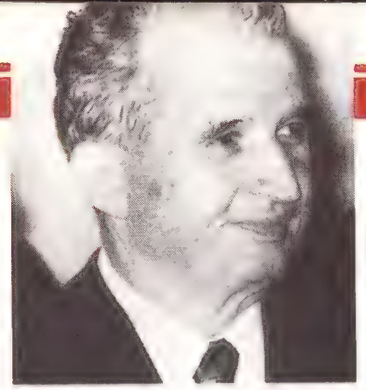

Çavuşesku elektrik çalmakla suçlanıyor

Başkanın iddiasına göre, Romanya, iki ülkenin elektrik türbinlerinin bulunduğu bir göl rezervuarındaki suyun düzeyini azaltarak Yugoslavya'nın elektrik kullanmasını engelliyordu. Yugoslav yetkililer, son olayı, Çavuşesku'nun düşmanca politikasının son halkası olarak gördüklerini söyleyerek, Romanya'ya karşı bazı ekonomik yaptırımlar uygulamayı düşündüklerini belirtiyorlar.

Stan Herd'in mesleği ressamlık. Özel merakı ise "canlı" natürmortlar yapmak. Tual yerine tarla, boya yerine çiçek, fırça yerine traktör kullanıyor. Bu kez kendisine model olarak Van Gogh'un ünlü bir tablosunu seçti. Herd, modeli seçtikten sonra tohumları gerekli yerlere ekiyor, bitkiler büyümeye başlayınca uçaktan gözlemleyerek gerekli değişiklikleri not ediyor ve son olarak traktörüyle eserine son şekilleri veriyor. Ressamın tek şanssızlığı, tablolarının sadece bir mevsimlik olması.

AVRUPA

Hooliganlar... birleşin!

Belçika Louvain Üniversitesi bilim adamları, futbol maçlarının fanatik seyircileri ve eylemcileri hooliganlar üzerine 400 sayfalık bir rapor hazırladı. İlginç bulguların yer aldığı raporda, İngiliz, Belçikalı, Batı Alman, Hollandalı ve Fransız hooliganlarının Avrupa çapında bir birlik oluşturmak için uzunca bir süredir çaba harcadıkları söz konusu ediliyor. Bilim adamlarının diğer bir bulgusu da, başta Eindhoven'lılar olmak üzere birçok takımın hooliganlarının ayrıca ülkelerindeki neo-nazi ve aşırı sağcı grupların militanları olmaları.

Hooliganlar gerçek yüzlerini her yerde gösteriyorlar!...

KISA... KISA...

- **Amerikalı muhafazakâr ekonomistler** tarafından hazırlanan bir raporda, ülkede 20 milyon kişinin yetersiz beslendiği iddia edildi.
- **Bütün dünyada fast-food tipi beslenmenin** sembolü haline gelen McDonald's firması, ABD'de, yakın bir tarihte mama üretimine başlayacak.
- **Troçki'nin Mexico City'de yaşayan** ve Meksika vatandaşı olan, torunu Esteban Bronstein, Sovyetler'deki glasnost politikasını desteklediğini açıkladı.

PORTRE

MAD

35 yıllık çılgınlık...

Ne mal olacağı daha doğduğunda belli olmuştu. Amerikan ahlakını öylesine ayaklar altına alıyor, hicivi öylesine "çılgınca" yapıyordu ki, kısa bir süre sonra dünyanın en çok satan mizah dergisi haline gelecek, benzerleri kendilerinde değişiklik yapma gereği duyacaklardı.

Yaratıcısı Bill Gaines'in deyimiyle Mad, yeni yetmelerin, anne babalarının görmemeleri için yataklarının altına sakladıkları dergilerden biriydi. Okurlarının ortalama yaşı 13 ile 17 olmasına karşın, her ülkeden milyonlarca hayranı vardı. Bugüne kadar reklam almamıştı ve almaya niyeti yoktu.

Halen dünyanın en büyük, Almanca baskısı Batı Avrupa'nın en büyük mizah dergisi olan Mad, geçtiğimiz hafta içinde 35. yaşını kutladı. Yalnız, kutlama, ünlü çizerleri Don Martin'in çizer kadrosundan ayrıldığı için birazcık hüzünlüydü.

ARSA-KONUT FİYATLARI / DÜNYA İLE KARŞILAŞTIRMA

Paris'te daire almak İstanbul'dan daha ucuz

Prof. Manisalı, Türkiye'de iş hacmindeki büyüme hızının dünya sıralamasında üçüncülüğü aldığını, bunun da bir ölçüde konuta olan talebi artırdığını vurguluyor. "Ahirette iman-dünyada mekân" felsefesi konut fiyatlarını etkileyen bir başka unsur.

Paris'te Seine Nehri üstünde 100 metrekarelik bir daire almayı hiç düşündünüz mü?

...Ya da 400 milyona İstanbul'da Ulus Mahallesi'nde bir daire bakmak yerine, neden Trocadero Meydanı'na yakın bir yerde 4 odalı büyük bir daireyi almayı düşünmüyorsunuz?

Bu sorular, günlük yaşantımıza girmiş, bize doğal gelen türde sorular değildi hiç kuşkusuz. Tam tersi, itici ve kulak tırmalayıcıydı...

Paris'te bir ev almak da ne demekti? Zinhar. Önce çok ayıptı. Sonra Türk Parası'nı Koruma Kanunu vardı... Ve hepsinden önemlisi, Türk parası konvertibl değildi, cebinizden Türk paralarını çıkartıp çatır çatır bir ev alamazdınız Paris'te.

"Yapılabilir mi ki?" mantığının bu tür sınırlamalarını aşıp "Hangisi daha ekonomik olurdu?" sorusunun penceresi açıldığında ise, bambaşka bir tablo çıkıyordu karşımıza...

400 milyona Seine kıyısında... Bugünkü kurlara göre, birtakım rakamları birbiriyle çarpıp böldükten sonra görüyordunuz ki, Paris'te Seine kıyısında olağanüstü manzaralı yaklaşık 100 metrekarelik bir daireyi 2,5 milyon Fransız Frangı'na alabilirdiniz ve bunun Türk parası karşılığı 400 milyondu. 400 milyonun İstanbul emlak piyasasındaki karşılığı ne demekti? Etiler Ulus Mahallesi civarında orta kademe lüks bir daire için ödeyeceğiniz bedel demekti. Gerçek bir lüks daire ise, 600-700 milyon gerektiriyordu...

Paris'te Trocadero Meydanı'na yakın bir yerde-ki, Paris'in lüks ve şık bir mahallesi sayılır – 4 odalı 150 metrekare, lüks bir daireye yaklaşık 3 milyon Fransız Frangı ödeyerek sahip olabilmek mümkündü. Bu rakamın Türk parası karşılığı ise, 480 milyon lira oluyordu...

Metrekareye göre. Bu tür birçok örneği peş peşe sıralamak mümkündü ve sonuçta, Paris'ten lüks bir daire almanın, İstanbul'a göre daha ekonomik olduğu ortaya çıkıyordu...

Türkiye'deki lüks dairelerin bazan 250-300 metrekareyi bulduğu, bu nedenle de hesabın şaşabileceği tezine karşılık, "metrekare" fiyatlarına da baktık. İstanbul'un ünlü emlak komisyoncusu Adil Araslı, şu bilgileri verecekti:

"Etiler, Ulus ve Bebek'te lüks dairelerin metrekare fiyatı 1 milyon liradan başlıyor. Bebek'te metrekaresi 2 milyon lira olan ultra lüks daireler de var. Boğaz'da yalılara uzandığınız zaman ise yine metrekare fiyatları 2 milyondan aşağı düşmüyor."

"Paris'in merkezinde" metrekare başına emlak fiyatlarının ne olduğuna gelince...

12 Eylül tarihli Le Figaro dergisinde yayınlanan bir sınıflandırmada şu verileri buluyorduk.

• Geniş kullanım alanı olan, Türklerin büyük daire satın alma açlığına hitap eden kategoride, metrekare fiyatları 6000 franktan başlıyordu... 35 bin franga kadar çıkıyordu... Paris'te böyle geniş kullanım alanına sahip apartman dairesi bulabilmek kolay değildi ve fiyatlar düpedüz yakıcıydı.

Metrekaresi 6000 franga (960 bin lira) Paris'in kuzey semtlerinde daire alabilmek mümkündü....

Hem geniş bir dairede oturayım, hem de Seine Nehri'ni görmek istiyorum derseniz, o zaman, Türkiye'deki lüks standardının biraz üstünde bir bedel çıkıyordu karşınıza. Metrekare fiyatı 3,5 milyon lira...

Ama Paris'in Opera Meydanı ya da Halle yakınlarında metrekaresi yaklaşık 2 milyon liraya (12 bin franga) geniş kullanım alanlı daire bulunabiliyordu.

• Standart değil de onun bir üst kategorisinde, Fransızların "bon ètat", "bien construit" diye nitelendirdikleri sağlam, şık bir daire almaya razıysanız, metrekare fiyatı 6 bin franktan başlayıp 23 bin franga kadar çıkmak zorunda kalacaktınız.

Örneğin, Paris'te Lüksemburg Parkı'nı gören ya da parka yakın bir sokak üstünde metrekaresi 12 bin franktan (yaklaşık 1.9 milyon lira) bir daire alabilmeniz mümkündü.

Biraz şehrin kuzeyine giderseniz -ki asla banliyö değil- metrekaresi 6000 franktan tek katlı ev -bağımsız villa (960 bin liradan) sahibi olabiliyordunuz...

Bebek sırtlarında lüks daire fiyatları 400-700 milyon arasında dolaşırken, Paris'teki Seine kıyısında 2,5 milyon franga (400 milyona) geniş sayılabilecek bir daire almak mümkün

Araslı: Metrekaresi 1,5 milyona daire var

Lüks ve erişilmez sandığımız büyük metropollerde konut fiyatları İstanbul'a göre daha uygun muydu?

MİDAT AYALI/NOKTA

Manisalı: Bir değil birçok neden var

Peki, Paris'in dışına çıkıp Cannes'da bir villa almaya ne dersiniz? Üstelik bu villa orman içinde ve kullanım alanı da 835 metrekare olsun... Ne ödemeniz gerekecekti biliyor musunuz? 275 bin frank... Türk parası olarak düşünürseniz sadece 44 milyon lira...

Cote D'Azur'de üç oda bir salon yarı lüks bir apartman dairesi almaya kalkışmak ise, sadece 150 bin Fransız Frangı'nı gözden çıkarmayı gerektirecekti. Bu ise, 24 milyon lira demekti...

Montoeiller'de parkı, tenis alanı, yüzme havuzu olan bir villayı ise 1.700.000 franga alabilmek mümkündü. Bu da Türk parası ile 270 milyon liraya karşılık geliyordu.

Bütün bu rakamları Boğaz kıyısında bir ''yalı almak'' alternatifi ile karşılaştırmak belki doğru olmazdı. Ama Boğaz'da yalı fiyatlarının 2-2,5 milyar lira dolayında gezindiğini hatırlamak da hiç de küçümsenmez bir ''çarpıcılık'' ortaya koyuyordu.

Neden böyle? Neden İstanbul'da gayrimenkul fiyatları Paris'le karşılaştırıldığında böylesine astronomik kalıyordu?

Üretimden kazanmak yerine, kolaydan para kazanmanın ve spekülasyona dayalı bir ekonomik yapının mı sonuçlarıydı bunlar?

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Erol Manisalı, bu soruya şu yanıtı verecekti:

''Bu tabloyu doğrudan doğruya tek bir nedene bağlamak yerinde olmaz.''

Manisalı, tek bir neden yerine, ''çok nedenin'' bulunduğunu düşünüyordu:

• Birinci neden, vergisiz kazançların ve kara paranın en kolay kanalize edilebileceği alanın konut ve gayrimenkul olmasıydı.

• İkinci neden, liberalleşme çerçevesinde, gündeme gelen bazı olağanüstü kazançların ve beklenmedik rantların ortaya çıkması ve bu fonların konuta kaymasıydı.

• Üçüncü bir nokta, alternatif plasman kaynaklarının istikrarsız oluşuydu. Kaynakları yatırmak için söz konusu olan alternatif alanların kısıtlı oluşu ve belirsizlik, ister istemez konut ve gayrimenkule para yatırma eğilimini taze tutuyordu ve sonuçta fiyatlar sürekli artmaya devam ediyordu.

Manisalı, ''gayrimenkulün altından bile daha fazla getirdiği'' görüşündeydi. ''Döviz de iner çıkar, hisse senedi fiyatlarını da görüyorsunuz'' diyordu.

• Dördüncü bir nokta ise, metropol alanlardaki yoğunlaşmaydı. İş hayatının gelişmesi, iş merkezlerinin oluşumunu gerektiriyor. Bu da gayrimenkul fiyatlarını yukarı çekiyordu.

• Beşinci nokta, son zamanlarda hükümet politikası olarak turizme teşvik verilmesiydi. Turizm Bankası, yapılacak bir yatırıma yüzde 20 oranında kaynak sağlayabiliyordu, hem de düşük faizle... Üstelik, yatırım alanının çevresinde orman varsa, hükümet bu alanları bedavaya yakın bir fiyatla kiralama kolaylığı getirmişti. Bütün bu avantajlar, üst üste geldiğinde yatırımcı yüksek de olsa arsa bedelini ödemeyi daha kolay göze alabiliyordu.

• Hepsinden önemlisi Türk halkının geleneksel olarak gayrimenkule olan düşkünlüğüydü. ''Ahirette iman, dünyada mekân'' felsefesi neticede İstanbul'da ev almayı Paris'e göre çok daha pahalı hale getirmişti.

''Arsa ve daire fiyatlarındaki bu yüksekliğin üretimsizlik sonucu olduğu ve ranttan kazanma sürecinin kendi kendisini sürekli besleyebileceği'' görüşüne katılmıyordu Manisalı. ''Tam tersi, iş hacmindeki artışın bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır bütün bunlar. İş hacmi büyümesi itibariyle Türkiye dünyada üçüncü sıradadır'' diyordu.

Arsa sorunu. Arsa fiyatlarındaki olağanüstü artışın geri planda, konut fiyatlarını etkilemesini unutmamak gerekiyordu.

Emlak komisyoncusu Seyfettin Yiğit'ten aldığımız bilgiler gerçekten çarpıcıydı.''Milyarlar''la konuşulur hale gelinmişti. Sirkeci'de, 1000 metrekarelik bir alan 2 milyara satılığa çıkarılmıştı. Sarıyer civarında metrekaresi 25000 liradan gidiyordu arsalar....

Bu konuyu Manisalı'ya hatırlattığımızda, başka ülkelerde eski kentlerin korunduğunu, büyümeye cevap vermek üzere kent dışına ''altyapı götürüldüğünü'', böylece belli bir denge tutturulduğunu vurgulayacaktı.

Bütün bunların ötesinde, Manisalı, nüfus artışındaki farklılığa dikkat çekiyordu. Türkiye'de nüfus artışı yüksekti. Bu da nüfus artışı sıfıra yakın olan birçok Batı ülkesine göre toprağın, dolayısıyla gayrimenkulün daha hızlı değer kazanmasına yol açıyordu.

Nilgün UYSAL

Avantajlar, avantajlar, avantajlar... Avis'i arayın, otomobili avantajla kiralayın!

Türkiye'de, otomobili kiralamak için başvurulan merci, yıllardır, Arayın, Vasıta İsteyin Servisi'dir: Avis'tir.

Avis, başlıca kentleri, havalimanlarını, turistik bölgeleri kapsayan yaygın bir servis ağına, 17 değişik tür otomobilden oluşan geniş bir filoya sahiptir.

Avis şimdi, tüm müşterilerine mükemmel avantajlar sunmaktadır:

AVANTAJ 1: 1 gün/100 km

Otomobili bir günlüğüne kiralayın, 100 km'ye kadar (100 km dahil) özel, tek fiyattan yararlanın.

1 Gün / 100 km Özel Fiyatları		
A Grubu	Serçe	16.000 TL
B Grubu	Şahin	21.000 TL
C Grubu	Kartal	22.000 TL
D Grubu	Doğan, Ford Taunus 1.6 GL	24.000 TL
E Grubu	Ford Minibüs (Cip Hariç)	32.000 TL
F Grubu	Ford Sierra, Ford Orion	43.000 TL

AVANTAJ 2: 3 gün + Full Depo

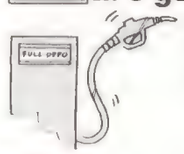

Otomobili 3 günlüğüne kiralayın, yola, full depo bedava benzinle çıkın!

AVANTAJ 3: 5 + 1 Gün

Otomobili beş günlüğüne kiralayın, altıncı günü Avis'ten kullanın! Bedava!

AVANTAJ 4: 7 Gün

Otomobili yedi günlüğüne kiralayın, bedelini bir alt otomobil grubundan ödeyin!

AVANTAJ 5: Balayı İndirimi

Evlenin, balayına çıkın! Hayattan bal, Avis'ten avantaj alın!

AVANTAJ 6: Cipte Tek Fiyat

Cipi kiralayın, doğaya çıkın! Günde sadece 25 bine!

AVANTAJ 7: Lüks Servis

Lüks otomobili kiralayın, özel avantajdan yararlanın!

Avantaj Avis'tedir. Bugün! Yarın! Daima! Avis, Avantajdır.

Avis'ten otomobili kiralamak, bir ayrıcalıktır. Bir prestij, bir avantajdır.

Avis'ten otomobili, lüks otomobili, cipi, minibüsü, şehir içi ya da şehirlerarası yolculuklarınız için şoförlü ya da şoförsüz kiralayın. Yıllardır, Avis Avantajlarını tercih eden kişi ve kuruluşlara katılın. Ayrıntılı bilgi için, Avis Büroları hizmetinizdedir.

AVIS

AVANTAJ

Avis Avantajları, 31 Mart 1988 tarihine kadar geçerlidir.

Avis Avantajı, kiraladığınız otomobilin türüne ve kiralama sürenize göre saptanır.

MARKOM/LEO BURNETT

Koç

AVİS BÜROLARI:
ADANA: (711) 33045-34824, ADANA HAVALİMANI: 18881/67, 18882/67, **ALANYA:** (3231) 3513, **ANKARA:** (4) 1672313-15, ESENBOĞA HAVALİMANI: 3121633, (İç Hatlar) 3122820/570, (Dış Hatlar) 3122820/670, **ANTALYA:** (311) 16693-19483, ANTALYA HAVALİMANI: 11202/364, **BODRUM:** (6141) 2333, **BURSA:** (24) 365133, **ÇEŞME:** (5492) 6706, **DALAMAN HAVALİMANI:** (6119) 1588, **GAZİANTEP:** (851) 20851, GAZİANTEP HAVALİMANI: 20851, **İSTANBUL:** ATATÜRK HAVALİMANI: (İç Hatlar) (1) 5731452, (Dış Hatlar) 5736445-5734660-5744403, CİHANGİR:1497941-1454272-1511313-1513911, DİVAN HOTEL: 1465256, HİLTON HOTEL: 1487752, KADIKÖY: 3553665-3504878, TAKSİM: 1417896-1412917, **İZMİR:** (51) 211226-216139, İZMİR ÇİĞLİ HAVALİMANI: 293358-59, **KUŞADASI:** (6361) 1475-4600, **MARMARİS:** (6121) 2771, **MERSİN:** (741) 23450-24813, **SAMSUN:** (361) 33288, **SİDE:** (3213) 1348, **TRABZON:** (031) 23740.

Patron olacak çocuk...

Doç. Dr. Acar Baltaş otoriter aile yapısının çocuğun girişimci olma özelliğini ters etkilediğini vurguluyor.

SÜLEYMAN TEL / NOKTA

Eski cevaplar zamane çocuklarını tatmin etmiyor artık..

"Aile içinde maddi imkânsızlıkların yarattığı etki veyahut ailedeki bireylerin müstahsil olarak yaşantılarını tarımdan elde etmeleri, çocuğun girişimçi olmasını önlemektedir... Aile normları tarıma dayalı kültürel yapıda olduğu için, çocuğun aile içinde horlanması, onda tek başına başarabilme arzusunu köreltmektedir."

TÜSİAD'ın "Türkiye'de Girişimcilik ile İlgili Sorunlar ve Çözümleri" adı altında son olarak yayınladığı bir raporda böyle deniyordu.

Türkiye'deki tarımsal yapının, otoriteye dayalı aile düzeninin, girişimciliğe olan etkilerini irdeleyen ilginç satırlara rastlanıyordu bu araştırmada.

"Türkiye'de kırsal kesim insanlarının kendilerine sürekli olarak 'güvence arama' içgüdüsüyle hareket etmeleri ve böylece 'devlet kapısında' çalışmak istemeleri, bu kesimin çocukları üstünde girişimcilik olgusunu yerleştirmelerini engellemektedir. Mesela... Ankara'daki kamu kurumlarında müstahdem olarak çalışanların çoğunluğunu Yozgat ve Çankırılı vatandaşlarımızın oluşturması, bu iki ilimizin insanları arasında devlet kapısının daha güvenli olduğu fikrini benimsetmiştir. Bunlara göre serbest meslek ve girişimcilik dipsiz kuyudur."

Raporda Çankırılı ve Yozgatlıların devlet kapısında müstahdemlik yapma modelini benimsemiş olmalarına karşın, Çorum ilinin girişimcilik açısından ilginç bir yapıya sahip olduğu belirtiliyordu. Bu ilde girişimci düşünceye sahip insanların çokluğu dikkati çekmeye başlamıştı... O kadar ki, Çorum'dan büyük illere göç edenlerin çocukları gözlendiğinde, bu çocukların "simit satarak" aile bütçesine katkı yaptıkları tespit edilmişti. Gümüşhane ilinin Bayburt ilçesinden büyük kente göç edenler ise, devlet kapısında güvence aramak yerine, inşaat hafriyatçılığı yaparak yaşamlarını kazanıyorlardı genellikle...

Türkiye'de bilhassa kırsal kesimde yetişen çocukların kendi yaşamlarını kazanma konusunda teşvik edilmesinin yetersiz kaldığını vurgulayan TÜSİAD raporunda yapılan değerlendirmelerden bir tanesi de şuydu: "Ailede alınan eğitim yapısı, çocuğun girişken olmasından ziyade, çekingen olmasına yol açmaktadır. Bu durumun, bölgeler itibariyle farklılık göstermesi ilginçtir. Kayserili bir çocuk, öncelikle girişimciliğe zorlanırken, Ege Bölgesi'nde durum tamamen aksi yönde seyretmektedir. Bu bölgede çocuğun okuması ve memur olması daha anlamlı görülmektedir."

Türkiye'de aile yapısının girişimciliğe olası etkileri konusunda görüşlerini aldığımız Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Öğretim üyesi Psikolog Doç. Acar Baltaş ise şöyle diyecekti:

EMRE ULAŞ / NOKTA

"Türkiye'de genellikle otoriter aile yapısı hâkim. Aile büyüklerinin güç kullanarak dediğini yaptırttığı bir modelde, çocuklar için iki temel eğilim söz konusudur. Birincisi, fırsatını bulunca saldırganlık yaparak üstündeki otoritenin acısını çıkartmak... Suç kabul etmemek ve ilk fırsatta suçu başkalarının sırtına yıkmak... Zayıf olana kötü davranmak... Eleştiri kabul etmemektir.

Bir de bu işin ikinci cephesi vardır. Otoriteye karşı ikinci tepkiyi benimseyen çocuklar, sürekli himaye arayışı içinde olurlar. Boyun eğmeye razıdırlar.. Yaratıcılıktan yoksundurlar. Yeni bir şey onlara korku verir. Bu tür çocukların yeni bir girişimi başlatma olasılığı çok zayıftır."

Acar Baltaş, ailede ve toplumda geçerliliği olan eğitim sisteminin "farklılığa prim vermediğini", sonuçta "standart insan" yetiştirildiğini ve yaratıcı işadamının çok zor çıktığını vurguluyordu. Ancak kendine güvenli yetiştirilen insanlar, riski göze alabilirler ve girişimci olabilirlerdi●

1979 YILI İCRA PL. 467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR.

Muhasebeci,Sinan Çetin'e sen yöneticisin,sanatçı değilsin demişti...

SİNAN ÇETİN SANATÇI MI?

Türk sinemasının genç rejisörlerinden **Sinan Çetin**, geçenlerde bir reklam filminin çekimini yönetti. İş bitip de sıra para almaya gelince, o da birçok normal insan gibi kaçınılmaz bir sonuç olarak kendisini muhasebecinin önünde buldu. Bunda korkulacak bir şey yoktu. Bir makbuza imza atacak ve parasını alacaktı. Daha doğrusu "öyle olacak" sanıyordu. Öyle sanması da normaldi. Çekimde görev alan bütün sanatçı arkadaşları aynı şeyi yapmışlar ve paralarını almışlardı. Sanatçıydılar. Yaptıkları iş, "telif kazançları" kategorisine giriyordu. Muhasebeci de bu çerçevede gerekeni yapıyordu. Ne var ki, Sinan Çetin'e sıra gelince, parmağını kaldıracak ve "Olmaz" diyecekti:

—Olmaz, sen fatura getireceksin. Çünkü ötekiler gibi sanatçı değilsin. Sanatçı olmadığın için de telif kazançlarına girmiyor senin kazandığın para...

Sinan Çetin afallamıştı:

—Aman nasıl olur? Bu filmi ben yönettim. Nasıl sanatçı sayılmam?

—Bal gibi sayılmazsın. Bak, 'Bu filmi ben yönettim' diyorsun. Adı üstünde yönetmen, yöneticidir ve sanatçı sayılmaz. Sen de sanatçı değilsin ve fatura getireceksin.

Konuşma bu minval üstüne uzadı gitti. Sinan Çetin diller döktü. Bir ara "valla billa ben sanatçıyım" bile dedi. Ama muhasebeci karakter sahibi bir adam olarak fikrini değiştirmedi.

Sonunda Sinan Çetin bir yerlerden buldu buluşturdu bir fatura verdi muhasebeciye ve parasını aldı... Ama bir küçük kuşku da içinde kaldı.

Acaba, sanatçı mıydı? Değil miydi?

TABANCALI TEŞEKKÜR

Doğulu insan, hastasını iyi eden doktora karşı her zaman kendisini bir başka türlü "borçlu" hisseder. Şanlıurfa'nın Akçakale ilçesinde oturan **Hadi Çiftçi** de babasını iyileştiren Devlet Hastanesi Baştabibi **Güven Özer**'e daha "özel bir teşekkür" yapmak istedi. Doktorun evinê gitti. El öptü... Ve birden doğrulup belindeki tabancayı çıkardı:

"Çam sakızı çoban armağanı. Doktor bu hediyemi kabul et" diyordu.

Doktor Güven Özer, ne diyeceğini bilemedi. Kendisine "hediye" diye uzatılan tabancayla şarjörü aldı ve teşekkür etti. Ama hediyeyi kabul ettikten sonra da aklı karıştı. Gidip durumu emniyet amirliğine anlatmak ihtiyacını hissetti... Ve işler karıştı. Emniyet amirliği doktorun açıklamasını "şikâyet" kabul edip babasını iyi eden doktora tabanca hediye ettiği için Hadi Çiftçi'yi tutukladılar.

Tabancalı teşekkür bela getirmişti...

Doktor "tabanca hediye" alınca...

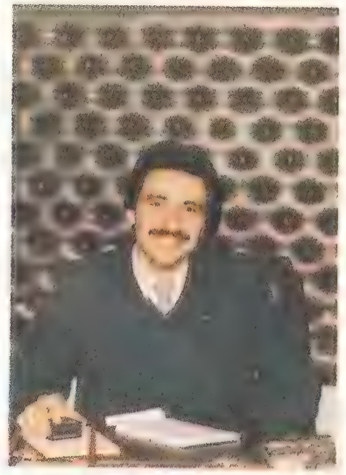

GÜTENBERG DOĞMUŞ MUYDU?

Türkiye'nin ilk pop müzik dergisi olan Hey, geçtiğimiz hafta 18 yaşına bastı. Bu vesileyle, tarihi Cağaloğlu Hamamı'nda küçük bir kutlama yapıldı. Milliyet gazetesinin parasız eki olarak yayın hayatına başlamış olan Hey'in eski ve yeni mensupları, bir ara **Yener Süsoy**'un anılarını da dinlemek fırsatını buldular. Süsoy, çiçeği burnunda gazeteci coşkusuyla anlatıyordu. O yıllarda, ne müthiş zorluklara göğüs gerdiklerini... "Renkli film yoktu" diyordu. "Siyah beyaz bile yoktu. Daktilo şeridi bulmak başlı başına bir sorundu."

Konuklar arasında bulunan **İlhan İrem**, Süsoy'un anlattıklarını duyunca yanındaki arkadaşını usulca dürttü ve şunu sordu:

"Cahilliğime ver ama, çok merak ettim. Süsoy'un anlattığı o yıllarda Gütenberg doğmuş muydu?"

Milliyet Yayın AŞ Gnl. Md. Muhittin Kâzımoğlu, Yener Süsoy, Sezen Cumhur Onal

ASENA: UMURUMDA DEĞİL

Duygu Asena'yı bugünlerde daktilosunun başından ayırmaya imkân yok. Harıl harıl, 35 baskı yaparak rekorlar kıran kitabının ikinci bölümünü yazıyor. "Kadın'ın Adı Yok -II", "Söz" gazetesinde günlük olarak tefrika edilmeye başladıktan hemen sonra, Asena'ya şaka yollu takılanlar oldu. "Ne bu" diyorlardı... "Rambo I, Rambo II, Rambo III gibi..." ....Asena ise, aldırmaya hiç niyetli değildi. Mademki, bir talep gelmişti, o da yazıyordu. Asena'nın takılmalara verdiği yanıtı da gayet kısa ve netti: "İstediklerini desinler. Üçüncü bir kitap yazmak için talep gelirse... Yine yazarım."

Asena yazıyordu... Çünkü kadınlar dertliydi. En çok da "nasıl boşanacağını bilemeyen" ve "boşanmak isteyen" kadınlar telefon ediyordu. Kocalar belki bilmiyordu ve düzen öyle, rahat yürüyor sanıyorlardı ama, dertli kadınlar telefona sarılıyordu, Asena'dan "bir kurtuluş formülü alabilir miyim" diye...

Asena yazıyordu... Çünkü, imza günlerinde, artık başedemez olmuştu "Aydın ne olacak", "Ben olsam Amerika'dan dönerdim..." diye roman kahramanlarının sonrasını soranlarla... Yazacaktı... Çünkü yazmasını bekleyenler vardı... "Kim ne derse desin umurumda değil" diyordu.

Duygu Asena: "Talep gelirse üçüncü kitabı da yazarım" diyor

SERRA YILMAZ'IN KAÇAMAĞI...

Anayurt Oteli filminin sanatçıları bugünlerde tatlı bir telaş içindeler. Ara-

Serra Yılmaz, "Kaçamak yapmayı bilir misin" demişlerdi...

lık ayı başında Fransa'nın Nantes kentinde yapılacak olan film festivalinin yarışmalı bölümünde gösterilecek Anayurt Oteli... Bu, filmin katıldığı üçüncü uluslararası yarışma. Anayurt Oteli'nin yönetmeni **Ömer Kavur**, oyuncuları **Macit Koper** ve **Serra Yılmaz** Nantes Festivali nedeniyle bugünlerde daha sık buluşup konuşur oldular. Kahkası, neşesi bol konuşmalar bunlar. Filmin kadın oyuncularından Serra Yılmaz'ı böyle fıkırdaşmalı konuşmaların birinde yakalayıp, filmle ilgili unutamadığı bir anısını rica ettiğimizde ilk teklif aldığı günleri anlatacaktı.

Ömer Kavur'un, bu rol için kendisini düşündüğünü Serra Yılmaz'a önceden bir biçimde dolaylı olarak fısıldamışlardı. O da ümitlenmişti doğrusu. Hatta gizli gizli role de hazırlık yapmıştı... Fakat nedense, bir süre Ömer Kavur'dan ses çıkmamıştı. Sonunda Serra Yılmaz'a "Kavur, seni bürosuna çağırıyor" diyecekler o da koşa koşa gidecekti... Daha henüz bürodan adımını içeri atmıştı ki, Ömer Kavur, Serra Yılmaz'a:

"—Kaçamak yapmayı bilir misin" diye sormaz mı?..

Serra Yılmaz, ne diyeceğini bilemeyecek ve:

"—A... Bu saatte mi?" diye cevap verecekti...

Orada bulunanları boğulma noktasına getiren bu garip diyalogun aslı faslı sonradan anlaşılacaktı tabii... Filmde, kadın oyuncunun rol icabı "kaçamak" diye tabir edilen bir yemeği yapması gerekiyordu.Kavur'un da ilgilendiği konu bu yemeği yapmasını bilip bilmediğiydi... Yoksa, oyuncunun kaderini, yatak odasından geçirmek değil...

Mesela!..

Kurulma çalışmaları sürdürülen sosyalist parti program taslağından...

Jürili yargıda görev alan meslekten Savcı ve Yargıçlar, meslek stajlarının en az bir ayını ceza ve iyileşme evlerinde hükümlülerle birlikte kalarak yaparlar.

Saçak dergisi, sayı 46

"ÖLÜM HAKKI" TÜRKİYE'DE TARTIŞILIYOR

BU HAYAT KİMİN?

Bitkisel hayat, kanser ve benzeri umutsuz vakalarda hastaya "ölüm hakkı" tanınacak mı? Doktorlar, hukukçular ve aydınlar ötanaziyi tartışıyorlar.

Doktor Dursun Kırbaş, yaşadığı olayın şokunu hâlâ atlatamamıştı. **Nokta** muhabirine heyecan ve şaşkınlık dolu bir sesle anlatıyordu: "Ve 'yaşamak istiyorum' cümlesini kodladı. Kaskatı vücudu 10 yaşındaki bir çocuğun ağırlığındaydı. Elmacık kemikleri fırlamış yüzünde, yaşının ilerisinde kırışıklıklar vardı. Saçları hafiften ağarmış, 17 yıldır yatağında, görmeden, konuşamadan, ellerini ve ayaklarını kımıldatamadan yatıyor, yaşıyordu. Kayda değer tek hareketi, başını biraz sağa çevirebilmesiydi. Söylenenleri tamamen anlıyor, alfabenin tüm harfleri sayılırken uygun yerde başını çevirip istediği kelimeleri kodluyordu. Doktor olduğumu anladığında, 'Hiç ümit yok mu?' diye sordu. Maalesef dediğimde, 'hiç olmazsa birazcık görebilsem' diye yakardı, yanaklarından bir kaç damla gözyaşı süzüldü.

Bu varlıklı hanım 27 yaşında, 5 yaşındaki oğlunu ve 6 aylık kızını büyütürken, bir gün banyoda tüp gazdan zehirlenerek komaya girmişti. Şimdi 44 yaşında, oğlu üniversiteyi bitirdi, kızı henüz okuyor. Onların doğum günlerini unutmaz. Bakıcısına sıkı sıkı tembihler, onlara hediyeler aldırtır. Evlatlarının her ziyaretinde görmeyen gözlerinde birkaç sevinç damlası eksik olmaz. O, yaşamdan hiçbir zaman vazgeçmedi."

★★★

Gün geçmesin ki Ankara Numune Hastanesi'nin nöroşirurji koridorlarında bir şangırtı kopmasın!

Tıp, umutsuz hastalar için hayatın gardiyanlığını mı yapıyor?

ÜMİT KIRDIL / NOKTA

Mümkün mü? "Her hareketiyle, öldürün beni diye haykırıyordu" diyor Dr. Hüray Fidaner. Bir gece kendini yataktan aşağı atıyor, öbür gece kolundaki serum bağlantısını parçalıyor, vücudundaki elektrotları söküyor, en azından verilen besini reddediyordu. 55 yaşındaki emekli büyükelçinin tek yanı felçliydi, konuşamıyor, söylenenleri anlamıyor ve sürekli ağlıyordu. Doktorlar emekli büyükelçinin beyin dokularının geri dönülmez bir şekilde öldüğünün farkındaydılar. Kısa bir süre içinde ölümle tanışacağını da biliyorlardı. Ama onun güçlü ölüm arzusunu yanıtlayamadılar. Başucunda bitkinleşen genç eşiyle birlikte, acılarının dineceği, yeni umuduyla, 'o güzel ölümü'yle kucaklaşacağı günü beklediler.

İşte iki farklı hasta, iki farklı istek, biri "birazcık görebilmek" için yaşamak istiyor, diğeri çılgınca ölüm arzusuna kapılmış. Karar ise doktorlara kalmış. Onların da ne de olsa bir Hipokrat yeminleri var, canlı kalan son hücreye kadar yaşatacaklar. Peki ama, bu hayat kimin? Bir yemin uğruna, ismini bile bilmediğimiz, umutsuz hastaları, kendi arzuları hilafında daha ne kadar yaşatabiliriz? Tıp bu soruya Yunanca bir kelimeyle karşılık veriyor. Artık tüm dünyada yaygınlaşan binlerce yıllık bir kelimeyle: Ötanazi (Euthanasias)

Tıbbı "hayatın gardiyanlığı"ndan kurtaran bu Yunanca sözcük, ötanazi, artık Türkiye'nin de gündeminde. Sağlık Bakanlığı'ndan, hukukçulara, tıbbi kuruluşlardan aydınlarımıza pek çok kişi ve kurum "kendini öldürme ya da öldürtme hakkı"nın kullanılabilmesini tartışıyor.

"Ölüm, güzel ölüm neredesin?"

Ötanazi, yani tam çevirisiyle "iyi ya da güzel ölüm." İsteyen kolay ya da rahat ölüm de diyebilir. Nedir iyi, güzel, kolay ölüm diye sorulduğunda, çoğunluğun cevabı bellidir: Bir gece, uyurken ansızın ölüvermek. Ama azınlıkta olsalar da bazıları için bu tanım değişir, 'bir an önce ölüversem' haline gelir... İşte ötanazi bu azınlığın umududur. Umutsuz, karşı konulmaz ve çoğu zaman ızdıraplı bir ölümü bekleyenlerin umudu. Ötanazi iki şekilde gerçekleşebiliyor; ya tedaviye

Hayata son defa bakıyor

Ingrid Frank, birkaç hafta önce Almanya'da "Ölüm Hakkı"nı kullandı. "Yaralı bir hayvan gibi, korkunç acılar içinde kıvranıyorum... Ama hiç değilse yaralanan hayvanları öldürür, acılarına son verirler." Bu sözler, bir süre önce geçirdiği bir otomobil kazası sonunda tüm vücudu felç olan, başkalarına bağımlı yaşamaktansa siyanürlü bir sıvıyı içerek ölümü tercih eden Ingrid Frank'ın ardında bıraktığı video kasete söylediği son sözleriydi. Bu ölüme aktif ötanazi denmiyor, zira tıbbın denetimi altında gerçekleşmedi. Ama Ingrid Frank, muhakkak ki doktorlarının sağlayacağı kolay ve güvenilir bir ötanaziyi tercih ederdi.

son verilerek hastanın kendi haline bırakılması, yani pasif ötanazi, ya da ölümün kolaylaştırılması, doktor eliyle gerçekleştirilmesi, yani aktif ötanazi. Hastanın bilinci yerindeyse ölüm kararını ısrarla kendisinin belirtmesi gerekiyor. Yok, bilinçsizse yakınları ve doktorları ölüm kararına ortaklaşa varabiliyorlar. Hastalığın türüne göre başvurulan yöntemler değişebiliyor. Çelik ciğerle, nefes borusuyla, sıvı besinlerle yaşayabilen ağır merkezi sinir sistemi tahribatlarında, bir "yaşam makinesinin" kapatılması; terminal dönemine girmiş kanser ve benzeri acı çektiren hastalıklarda, hatta henüz tartışılmakla birlikte mongolyen ve benzeri doğum anomalilerinde ilk günlerde aşırı uyuşturucu vermek suretiyle "ölüm hakkı" kullanılabiliyor.

Bu tartışmalar bugüne kadar Türkiye'nin sınırlarından içeri girmedi. Pek çok acı sonuna kadar yaşanmak, ya da gayri resmi yollardan dindirilmek zorunda kaldı. Ali Eroğlu ilk rastladığımız örnekti ve şüphesiz aynı kaderi paylaşmış binlerce yurttaşı vardı. Genç yaşta kaybettiği karısının acısının üstüne bir de utanç perdesi perçinlenmişti. "Ölmek istemişti. Son isteğini yerine getiremedim" diyordu, "O enerjik, gencecik eşimin birdenbire kalbi tıkandı, ameliyat şansı yoktu, bacakları şişti, yüzü morardı, soluk alamaz oldu. Bilinci yerindeydi, bize her gün yalvarıyordu, onun her nefes alışında tekrar tekrar ölmesini izliyorduk. Biz de doktorlara yalvardık, ölümünü kolaylaştırmaları için. Tuhaf tuhaf baktılar her seferinde, kim bilir ne gizli manalar, çıkarlar, aradılar yüzümüzde. Oysa aynı doktorlara, onun rahat nefes almasını, hiç değilse acılarını dindirici bir şey yapmalarını söylediğimizde, ölümü beklemekten başka hiçbir seçenek olmadığını söylüyorlardı. Eşim ölümü metanetle bekliyor ama çektiği ızdıraba tahammül edemiyordu. Bize de doktorlarına da kırıldı. Yemek yememeye başladı. Ve on iki gün sonra öldü. O çaresiz acıyı dindirecek, saygılı hatıralar bırakacak bir ölüm, bizim ailemizden esirgendi. Ya bizden sonrakiler?"

Ali Eroğlu'nun geleceğe yönelik sorusu bu günlerde bir cevap bulmak üzere. **Nokta**'nın soruşturması tüm tıp camiasını sarmış bir tartışmanın su yüzüne çıkmasıyla sonuçlandı.

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Dursun Kırbaş: "Yaşamak istediğini işaretle anlattı"

"Dönüşü olmayan karar"ın eşiğinde. Görüşüne başvurduğumuz uzmanların neredeyse tümü Türkiye'de zaten pasif ötanazinin, yani her türlü iyileştirici müdahalenin durdurulmasının, yasal olmamakla birlikte uygulandığını ileri sürüyorlardı. Ankara Onkoloji Hastanesinden Dr. Zeki Güran bunda şaşılacak bir şey de olmadığını çünkü, ülkemizde hastanelerin kurtulabilecek hastaları barındırdığını, ölümcül vakaların hastanelerde nihai sona kadar tutulmadıklarını belirtiyordu.

Türkiye'deki tartışmada aktif ötanaziye taraftar hekimlere de rastlanıyordu. Cerrahpaşa Nöroloji'den Prof. Gencay Gürsoy, "Tıbben iyileşmesi mümkün görülmeyen, acı çeken ve kendi yaşam kalitesini kendi değerleri açısından kaybettiğini düşünen bir hasta, bilinçli olarak yaşamına son vermek isterse buna hekimler yardımcı olmak zorundadırlar. Bilinçsizlik halinde, hastanın yakınları ve doktorları ortaklaşa karar vererek hastanın daha rahat ölmesini sağlayabilmelidirler. Umutsuz bir hastanın biyolojik canlılık dönemini birkaç saat, gün ya da hafta uzatmak pahasına hastaya ve yakınlarına boş umutlar vermek, acı çektirmek bana hiç de insani gelmiyor" diyor ve böylelikle ötanazide bir diğer önemli noktaya işaret ediyordu.

Doruktaki tartışma. Nokta'nın bu konudaki soruları resmi kurumlar tarafından da yanıtlandı. Sağlık Bakanlığı Baş Hukuk Müşaviri Emine Tunalı'nın ve İstanbul Tabib Odası Başkanı Doç. Ferruh Korkut'un görüşleri gerek aktif, gerekse pasif ötanazinin başvurulmaması gereken bir yöntem olarak değerlendirilmesi gerektiği doğrultusundaydı. Öte yandan İzmir Tabip Odası Başkanı Dr. Orhan Süren, Ankara Tabib Odası Başkanı Dr. Selim Ölçer ve Türk Tabipler Birliği Başkanı Dr. Nusret Fişek pasif ötanaziden yana, ancak aktif ötanaziye karşı olduklarını açıklıyorlardı. Hatta Dr. Ölçer "Aktif ya da pasif ötanazi için karar verecek kişi ve kuruluşların tespit edilmesi gerektiği"ne inandığını söylüyordu. Tartışmanın bir diğer önemli boyutunu da yeni Türk Ceza Kanunu ta-

bu konudaki fikrini sorduğumuz Dr. Aktuna, cezası sabit görülerek dört kez idama mahkûm olan Lütfi Saygılı hakkındaki görüşlerini şu cümlelerle açıkladı: "... Onlara bakacak bir kimse ya da kurum bulunmadığı, onlarla baş edemediği ve bu ızdıraba katlanamadığı için çocuklarını öldürdüğünü söylüyordu. Ancak yasalar karşısında böyle bir durumda aciz kaldığı için veya hiçbir zaman anlayamadıkları, bilemedikleri bir dünyada onları acı çekmekten kurtarmak için de olsa, öldürmek cinayetti ve baba bu suçla yargılandı." Şimdi Yargıtay'da bekleyen dosyası muhtemelen seçimler sonrasında karara bağlanacak ve Lütfi Saygılı beklenen idamlıklar içinde en şanssızlardan biri.

Yıldırım Aktuna, dava sürerken, babanın psikolojisini yakından bilen bir uzman olarak eğer mahkeme isterse, davaya bilirkişi olarak katılmayı düşündüğünü söylüyordu

Şu günlerde Eskişehir'de kocasının akıbetini bekleyen üvey anne Semiha Saygılı'ya Avrupa'da henüz tartışılmakta olan doğum anomalilerinde ötanazi uygulaması hakkında ne düşündüğünü sorduk. Cevabı, "Böyle bir yasal düzenleme olsaydı tabii böyle bir fecaat yaşamazdık. Ben cesaret edemezdim, ama Lütfi o işlemi herhalde kabul ederdi. Çünkü sonuçta yaşadığı sıkıntılara ve utanca dayanamayarak çocuklarını öldürdü " oldu.

MÜNİR KARATAŞ/NOKTA

Dört idama mahkûm

1987 Aralık ayında Eskişehir'de ortaya çıkarılan çuval cinayeti günlerce kamuoyunun gündeminde kaldı. Sonunda fail belirlendi. Dört geri zekâlı çocuğu kayış ve kablolarla boğarak öldürüp, çuvallar içinde ormana atan katil öz babaları Lütfi Saygılı'ydı. Dayı kızı olan ilk eşinden beş çocuğu olmuş bunların dördü ileri derecede geri zekâlı (idio) olarak doğmuşlardı. Son çocuğun doğumundan kısa bir süre sonra eşi İzmit'e kaçmış ve Lütfi Saygılı yıllarca binbir güçlüğe göğüs gererek çocuklarını büyütmeye çalışmıştı. Bir kez daha evlenmesine rağmen, karı koca bu dört çocuğa bakamaz olmuşlardı.

Hangi psikolojik koşullar altında bu her insanın girişemiyeceği eylemi gerçekleştirdi Lütfi Saygılı? Bunu bilemiyoruz. Kendisine

Ne dediler?

Mümtaz Soysal

Bazı ülkelerde bu uygulama yapılıyor. Ancak bazı ülkeler için uygulanmasını sakıncalı buluyorum. Çünkü mirasçılar her zaman için böyle tertipler yapabilir ve insanı öldürtebilirler. Türkiye için bu uygulamayı doğru bulmuyorum.

Doç. Hayrettin Karaman

Uluslararası Fıkıh Akademisi 1987 başlarında ötanazinin caiz olmadığı kararına vardı. Ama, bazen, bazı aletler yoluyla kişinin bitkisel hayatı idame ettiriliyor. Buna tedavi demek mümkün değil. Bu noktada İslam ille de hayat devam ettirilsin gibi bir ısrar içinde değil.

Füsun Erbulak

İnsanın ölmek hakkı kendisine ait olmalıdır. Bu hak tanınmalıdır. Hayatı hakkında her insan kendi karar verebilmeli. Bilinçsiz hastalar için pek emin değilim.

Mehmet Şevket Eygi

Ötanazi hakkında bugün bile kesin bir fikir birliği sağlanabilmiş değildir.

Tedavisi imkânsız hastalara uyuşturucu verilebilir, hatta sinir uçları kesilebilir. Hastaları canlı cenaze halinde yaşatmaktansa tedavi de durdurulabilir. Ama ölümüne karar verilemez. Çünkü İslâm'da can alıp vermek ancak Allah'a mahsustur.

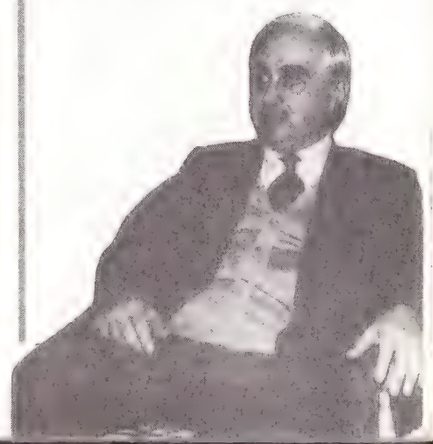

sarısını hazırlama komisyonu üyesi Prof. Faruk Erem ekliyordu: Şimdiye kadar kasten adam öldürme suçuyla müeyyide altına alınan ötanazinin, yeni TCK'da ilk kez ayrı olarak ele alındığını ve ötanazi uygulayan kişilerin suçsuz kabul edilmesi gerektiğinin belirtildiğini söylüyordu Prof. Erem. Ancak söz konusu hastanın ısrarlı talebinin olması da muhakkak gerekiyordu.

"Onurlu bir ölüm için" Bu tartışmalar artık Türkiye'de havada asılı kalmış, hani o ünlü deyimle "fildişi kulelerde" yürütülen tartışmalar da değildi. Ötanazi uygulamasını acil olarak talep edebilecekleere de, bir vasiyet olarak yakınlarına iletenlere de rastlanıyordu. Ankara Ahmet Andiçen Hastanesi'nde gırtlak kanseri tedavisi görmekte olan Yeter Tunç, her an ölümle yaşam arasındaki o hassas noktada duranlardan biriydi. "İlk geldiğimde dayanılmaz ağrılar içindeydim. Doktorlar rahat nefes alabilmem için gerekli bir ameliyattan bahsettiklerinde tüm korkularımın gerçek olduğunu anladım. O an ölmek istedim. Elimi bile oynatacak kuvvetim kalmıyorsa öleyim daha iyi dedim. Sonradan şua tedavisiyle biraz iyileştim. Ama hâlâ, çevreme yük olacak bir duruma gelirsem ölmeyi tercih ediyorum" diyordu Yeter Tunç.

Prof. Mina Urgan ise, Dr. Gencay Gürsoy'a kendisi için gerekirse ötanaziye başvurmasını, bu yolda elinden gelen her şeyi yapmasını vasiyet ettiğini **Nokta**'ya açıklıyordu. 72 yaşındaydı Mina Urgan. "Bu yaşta bu konular düşünülmeli" diyordu, "hatta insanlığını yitirmeden ölebilmeli. Umutsuz bir durum olunca ötanazi kutsal bir haktır, en azından yaşam kadar kutsal bir hak. İnsan kendi karar verebilmeli ve doktorlar bu karara saygı göstermeliler, bir kolaylık göstermeliler. Bitkisel hayat var, çok acılı karşı konulmaz hastalıklar var, bir de üstüne üstlük yaşlılık var. Dayanamayabilir insan, biraz da doktorlar cesaret göstermeliler"diyordu Prof.Urgan.

Anne sütü emmemiş çocuklara bile... Son günlerde tüm dünyayı altüst eden bir boyutu daha var ötanazinin. Fransa'da geçtiğimiz günlerde hazırlanan bir kanun tasarısıyla, ilerleyen yıllar boyunca çok daha büyük sorunlara neden olabilen mongolyen, idio gibi özürlü çocuklara, doğumlarından sonra üç gün içinde ötanazi uygulanması tartışılıyor. Irkın saflaştırılması, katliam ya da en azından insan haklarının ciddi bir ihlali olarak değerlendirilen tasarıyı, kimileri de bir tür kürtaj olarak değerlendirmek eğilimindeler. Benzeri bir yasa tasarısı İngiltere'de de 28 gün ötanazi müddeti tanıyarak sunulmuştu.

Ötanazi mi? Hayır, teşekkürler

Çapa Tıp Fakültesi Onkoloji Bölümü* Nokta *için özel bir panel düzenledi. Bölüm Başkanı Prof. Nejat Bilge yönetiminde gerçekleştirilen toplantıdan bazı görüşlere yer veriyoruz.

Osman Algın: Kelli felli bir bey geldi. Kızkardeşinin gözlerinden biri görmüyor. Tümör burnundan dışarı çıkmış. İki kulağı sağır. "Aman" dedi, "ya öldürün şu kızcağızı, ya kurtarın". İşte her zamanki sıkıntılı talep. Kadını tedaviye aldık, 6 senedir yaşıyor. Tedaviden iki yıl sonra gelmişti. Abisini sordum, "sizlere ömür" dedi. Kadın hâlâ yaşıyor. Halbuki kadını bana öldürmem için getirmişti.

Münir Kınay: Gördüğüm kanser hastalarının yarısı durumlarını bilmelerine rağmen bir oyun oynanıyor. Bu oyunda artık yardım edemeyeceğinizi de görebiliyorsunuz. Ama bu hastaların yaşama bağlılıklarını da gözleyebiliyorsunuz. Çok fazla ağrı çekenler de, aileleri tarafından terk edilenler de bu yaşam güdüsünü, hırsını gösterebiliyorlar ve bazen umutsuz hastalıklarını, umut dolu bir oyunla yenebiliyorlar.

Prof. Nejat Bilge: Amerikan Hastanesi'nde çok ağrısı olan bir hastaya, "aman bir kokteyl hazırla, ver" dediler. Ben de bir şeyler hazırlayıp içirdim. Sonra hasta öldü. Yakınları ertesi gün hastaneye büyük bağışlar yaptılar, bana da teşekküre geldiler. Ben öldürdüm zannediyorlardı, oysa ben sadece acısını dindirecek bir kokteyl hazırlamıştım... Tüm arkadaşlarım gibi ben de ötanaziye karşıyım, seyrek de olsa bize bu tür talepler gelir, ama hastalarımızın psikolojik desteğini de ihmal etmeyiz ve bu tür istemleri tersine çevirmeyi çoğunlukla başarırız. Onkoloji bölümünün bu konuda hassas ve muhafazakâr olmalarından çok mutluyum, öncelikle tıbbın ana ilkesine sadık olmalarından ve ayrıca en kötü vakalara rağmen umutlarını koruyabiliyor olmaları bence bölümümüzün başarısını gösterir.

Nejat Bilge ötanaziye karşı

UMT KIRDIL / NOKTA

UMT KIRDIL / NOKTA

Yaşadıklarının farkındalar mı?

Konunun bu yeni boyutu, görüşlerine başvurduğumuz tüm uzmanlarca "Türkiye için çok erken" olarak değerlendirildi. Ama 18 takvim yaşlı, zekâ yaşı ise ailesince bilinmeyen Hatice Bal'ın babası Fazıl Bal böyle bir tasarının Türkiye için çok da anlamsız olmadığını, kendi kızının öyküsünü anlatarak ileri sürüyordu: "Ailecek çok çektik. Hatice'den başka 4 çocuğum var, onlar da ruh hastası oldular. Az ilgilenmişim diye üçüncü kattan aşağı atlamıştı, bacakları kırıldı, o gün bu gün evde demir parmaklıklar arkasında yaşıyoruz. Kapalı kaldı canı sıkılmıştır dedim, bir gün aldım vapura bindirdim. Elimden kurtulup ortalıkta bağıra çağıra koşmaya başlamaz mı, millet başladı bağırmay s'kim saldı bu deliyi buraya, anası babası yok mu bu hilkat garibesinin?..' Nasıl zoruma gitti bilemezsiniz. Oturdum hüngür hüngür ağladım. Sonra saldırganlaştı, baktık hepimiz delireceğiz, Bakırköy'e yatırdım, orada da görmeye dayanamıyorum. Benim canım, kanım... Bu insanların yaşama şansı yok, keşke ölseydi, bir yolu olsaydı. Üç-dört gün üzülürdük geçerdi. Ya şimdi, 17 yıldır her gün benim için bir ölüm, ah bir ölüm izni olsaymış... Ne iyi olacakmış..."

Bu örneklerin sayısını çoğaltmak hiç de zor değil. Zafer 8 aydır Bakırköy Akıl Hastanesi'nde, yatalak. İhbar üzerine Kırklareli'nde anne-babasının kendisini 14 yıl önce zincirledikleri samanlıkta bulunmuş. Kurtarıldığında sadece saman yiyor, dört ayağı üzerinde zıplıyormuş. "Şimdi şimdi ayakları biraz açılmaya başladı, normal yemek yiyor" diyordu hemşireler. Ama hâlâ yere bırakamıyorlar. Çünkü yerde bulduğu pislikleri hemen ağzına atıyor.

Ve şalteri indirdiler... Fransa'da Le Nouvel-Observateur dergisinin geçtiğimiz günlerde düzenlediği bir ankete göre, anne-babaların yüzde 73'ü debil ve mongolyen olduğu tespit edilen çocuklardan bir şekilde 'kurtulma'yı seçiyor. 19. yüzyılda İngiltere'de kurulan Mary Hikenhead'in "ölüm evleri"nden bu güne, Avrupa'nın her köşesinde Ölüm hastaneleri, Ölümü Kolaylaştırma enstitüleri hizmet veriyorlar. Ölümün üzerini kaplamış gizemli bulutlar dağıldı artık, bir kültür haline geldi ölüm. 1973'ten bu yana ötanaziyi yasal olarak serbest bırakmış Hollanda'da her yıl ortalama 5 bin kişi ötanaziyle hayatına son veriyor. Diğer Avrupa ülkelerinde de bu kadar serbest olmamakla birlikte, ötanaziye başvuran hekimler çoğunlukla cezalandırılmıyorlar. British Medical Jurnal'da İngiltere'de gönüllü ötanazi yandaşlarının son kamuoyu yoklamalarında yüzde 70'e ulaştıkları, doktorların yüzde 40'ının gerekirse aktif ötanazi uygulamaktan çekinmeyecekleri belirtiliyor.

ABD'de ise durum biraz daha karışık. Bazı eyaletler ötanaziyi kabul ediyor, bazıları etmiyor. Bu nedenle eyaletlerarası ambulans trafiğinde küçük bir artış olduğu uzmanlarca belirtiliyor. Aktif ötanazide ise neredeyse tüm hastaneler mahkeme kararı istiyor.Bunun en son örneklerinden biri geçtiğimiz günlerde New Jersey'de yaşandı. 22 yaşındaki Karen Quinlann'ın, bilincini yitirmiş bir şekilde çelik göğüs kafesine bağlı yaşamasının kendile-

Prof. Cemalettin Öner

Çapa reanimasyon servisinde 4 bin civarında koma vakasıyla karşılaştım. Bunların tümünü, komayı atlatana ya da beyin ölümüne kadar yaşattık, çünkü bizim görevimiz budur, vicdani kanaatimiz de bu yöndedir. Ama, sorduğunuz için söylüyorum: Kendi başıma gelseydi kesin teşhis söz konusuysa tedavinin kesilmesini isterdim. Yani ötanazi uygulamasını doğru bulurdum.

Şahika Yüksel

İnsanın kendisine ait karar hakkı olmalı. Benim başıma gelse ölümü seçerdim sanıyorum. Ancak bilinçsiz hastalar için bu uygulama iki açıdan tedirgin edici,suiistimali ve duygusal değerlendirmeleri önleyebilecek bir geniş kurul da tartışılarak,tıp kurulları ve yakınlarından oluşmuş bir kurulda koşullar iyice değerlendirilerek ve ölüm hiç kimseye bir çıkar sağlamıyorsa bu doğrultuda bir karar alınabilir.

Latife Tekin

Tartışmasız bir gerçek var, o da kişinin kendi bedeni hakkında sonsuz haklarının olması. Bunun tartışması bile gereksiz geliyor bana, bir insanın özgür iradesi hilafında, onun acılar içinde yaşatılmaya çalışılması bana hiç de insani ve mantıklı gelmiyor.

Zevkle izlenen ağrı

Dr. Haluk Nurbaki bir onkolog, yani kanser alanında uzman, ama daha çok televizyondaki İnanç Dünyası programlarıyla ve bilim ile İslam'ı bağdaştırmaya yönelik kitaplarıyla tanınıyor.

ADEM ALTAN / NOKTA

Nokta: Ötanazi hakkında görüşlerinizi öğrenebilir miyiz?

Nurbaki: Ötanazi uzun süre fantazi sayıldı. 1986 Şubat ayında bu konuda bir panel düzenledik Ankara'da ve konu Türkiye'de tartışılmaya başlandı. Ben hastalara yapılan lüzumsuz müdahalelerin durdurulmasından yani pasif ötanazinin yaygınlaştırılarak uygulanmasından yanayım.

Nokta: Aktif ötanaziyi tartışmıyor musunuz?

Nurbaki: Şu an gereksiz. Ama ileride AIDS gibi tehlikeli ve nezle gibi yaygın hastalıklar çıkabilir. Bu durumda öyle hadiseler olacaktır ki bu hastaların yaşaması binlerce başka hasta doğuracaktır. O zaman gündeme gelebilir. Ben, tedavi amacı olmayan, sırf bitkisel hayatı uzatıcı davranışlardan kesinlikle vazgeçilmesinden yanayım.

Nokta: Sizce ülkemizde uygulanıyor mu ötanazi?

Nurbaki: Sanmıyorum, böyle bir şeye cesaret edemezler.

Nokta: Bir kanser uzmanı olarak ötanaziyi tartıştığınız hastanız oldu mu?

Nurbaki: Hayır. Aksine 'beni öldür' diyen hastaları yaşamaları için ikna etmeye çalıştım. Hekim bir motor tamircisi değildir, hastanın psikolojisiyle de ilgilenmesi lazım.

Nokta: Hastanın bu talebi sizce ne ile ilgili?

Nurbaki: Hastanın o an içinde bulunduğu ruhsal durum verdiği kararı etkiliyor ve siz bu kararı hemen başka bir düzeye getirebiliyorsunuz. Ben öyle hastalar bilirim ki "bu ağrıyı çektiğin için iyileşeceksin" demişimdir ve hasta zevkle izlemiştir ağrısını. Tıbbın gelişme hızını gözardı etmek mümkün değil.

rine her gün yenilenen bir üzüntünün dışında hiçbir şey kazandırmadığını düşünen anne-babası, ilk önce hastaneye sonra da "mecburen" mahkemeye başvurarak yavrularının "ölüm hakkı"nı kazandılar. Ve çelik kafesin şalteri kısa ama dokunaklı bir törenle indirildi. Karen'in nefes alma refleksini çoktan kaybetmiş çiğerleri bir kez daha şişmedi, birkaç dakika içinde her şey bitti. Monitörler kapatıldı. Herkes odayı terk etti. Hiçbiri genç kızın bir haksızlığa uğradığını düşünmüyordu.

Bu hayat kimin? Ötanaziye sonuna kadar karşı olan Dr. Yıldırım Aktuna, röportajımızın sonuna doğru Amerikalıların yaptığı bir deneyden bahsetmişti. Kanserin en ağır aşamasında, dayanılmaz ağrılar içinde kıvranan bezgin hastaların bulunduğu bir koğuşta, bir vitamin hapı öldürücü bir hap olarak tanıtılmış ve başuçlarına bırakılmış, ertesi sabah yapılan kontrolde hiçbir hastanın vitaminlere el sürmemiş olduğu gözlenmiş. Dr. Aktuna bu örneği, bunca acıya ve şiddetli ölüm isteğine rağmen yaşam içgüdüsünün nasıl kolaylıkla galebe çaldığını göstermek için vermişti. Aktuna ayrıca, hastanın ölme isteğinin de belirleyici olamayacağını çünkü böyle bir durumda kişinin "ağır depresyon" halinde bulunduğunu ifade ediyor ve şunları söylüyordu: "Tıp artık ağrıyla tamamiyle başedebilme noktasına gelmiştir. Ağrı kesiciler sonuç vermiyorsa, sinirleri keser, yine halledersiniz. Ben Batı'da yaygınlaşan ötanazi savunuculuğunun ardında ekonominin mantığını seziyorum. Batı, meseleye ekonomik bakıyor; aylarca uzayan hastalıklar için çok büyük faturalar ödüyor sigorta şirketleri. Bu etkeni unutmamak lazım."

Ötanazinin kültürel bir olgu olarak yerleşmesi gerektiğini savunan Dr. Dursun Kırbaş ise yaşam ve ölüm hürriyetlerinin serbestçe kullanılabilmesinden söz ediyor, "gerek aktif, gerekse pasif ötanazi yasallaşmalı, kurumlaşmalıdır. Kurumlaşamamak, sonuçta bir hakkın, ölme hakkının kullanılamaması bir yana akla bile gelmemesine yol açıyor" diyordu.

Peki, Türkiye'de canlı bir tartışma açılmışken ve TCK, ötanaziyi hoş görecek bir tarzda değiştirilmekteyken, tıpkı Dr. Kırbaş'ın dileğindeki gibi ölçütleriyle, kurullarıyla, yasalarıyla ötanazi kurumlaşsa; emekli büyükelçimizden Ali Eroğlu'na, Lütfi Saygılı'dan Fazıl Bal'a, kardeşlerine, arkadaşlarına çekilen çileler, acılar birazcık olsun hafifletilemez mi? Her gün yaşanan yeni yeni örnekleri biraz daha azaltılamaz mı?

Tüm bunlara rağmen muğlaklık sürecekse, keyfiyet hâkim olacaksa, eski SBF öğretim üyelerinden Dr. Aleaddin Şenel'in şu sözlerinden başka söylenecek ne kalıyor geriye? "Doğarken rızamız alınmıyor, alınamıyor; ama ölürken alınabilir, alınmalı. Yaşama gelişimiz yanı sıra yaşamdan ayrılışımız hakkında da hiç söz hakkı tanınmazsa, yaşam tam bir tutsaklık demek olur.

Yakınları, hastaları için, ya da vasisi, kayyımı oldukları kimse için bu kararı alamayanlar, hele böyle bir kararın alınmasına ilkece karşı çıkan doktor, yasa koyucu, filozof ya da hukukçu gibi kimseler, yaşama tutsaklık göstermenin yanı sıra, bencillik yapmıyorlarsa, teknik bir hata yapmaktadırlar. Çektiği acıların hesabını yapmadan (ki yapamazlar) kendilerini, ölmek isteyen (ya da istemeyen) kimsenin yerine koymaktadırlar; sözde o kimsenin iyiliği için, aslında ölüm karşısında duydukları kişisel korkularını dile getirerek karar vermektedirler. Bu kararı veremeyenler en azından şunu unutmamalı: Bir insanın çekebileceği acıların derecesi, ayağı kırılan bir atın acılarını kat kat aşabilir; ve bir insan milyarlık yarış atından daha değerlidir."

Nuray ŞİRİN, Ayşe BAŞTÜRK, Ali BORATAV

ADEM ALTAN / NOKTA

Yeter Tunç: "Çevreme yük olmaktansa ölmeyi yeğlerim"

"Yeşil ışık"

Doç. Dr. Atilla Turgay, Kanada Ottowa Üniversitesi Çocuk ve Gençler Psikiyatrisi Bölüm Dalı Başkanı. İntihar ve ötanazi konusundaki çalışmalarıyla tanınıyor.

Nokta: Sizce bir hasta neden ölmek isteyebilir?

Turgay: Batı'da hekim olarak yasal bir sorumluluğumuz var ve hastalara, hastalığının ne olduğunu ne kadar yaşayabileceğini söyleyebiliyoruz. Bunu söyleyince hasta da, "bu benim hayatım, istediğim gibi sonlandırabilirim" kaygısı başlıyor. Bunun dışında çevresindekilere yük olduklarını düşünüyorlar. Kurtulmaları da imkânsız, bunu da biliyorlar ve kendilerini çok yalnız hissediyorlar. Bir de yoğun acıları var elbette.

Nokta: Bu durumda bir psikiyatr olarak hastaya nasıl yaklaşıyorsunuz?

Turgay: Onu anlamaya çalışmaktan başka bir şey yapamıyoruz. Bizim için önemli olan kişinin öldükten sonra geridekilere bırakacağı mesaj oluyor. Bir kadın hastam vardı, kocası tabancayla kendini öldürüp bir de mektup bırakmıştı: "Benim için üzülme, mutlu ol. Sen zaten daha iyi birisini bulursun." Kadın öyle büyük bir suçluluk duygusu içindeydi ki müdahale etmek zorunda kaldık.

Nokta: Ölmek istediğini söyleyen bir hastaya karşı nasıl davranıyorsunuz?

Turgay: Böyle bir hastam oldu. 20 yaşında ve kanserliydi, ilaçlardan saçları dökülmüştü ve çok yaşamayacağını da biliyordu. Ben bu durumda hastaların yakınlarıyla konuşmasını sağlıyorum. Onlara gerçekten yük olup olmadıklarını kendilerinden öğrenmelerini istiyorum ve eğer ölürse arkasındakilere ne gibi mesajlar bırakacağını öğrenmek için mektuplar yazdırıyorum. Öyle çalışmalarımız var ki bu kişilere gereken tedaviyi verdiğimiz zaman ölme isteklerini saptırabiliyorsunuz.

ADEM ALTAN / NOKTA

Nokta: Sizce ölme hakkı sonuna kadar savunulabilir mi?

Turgay: Kişilerin ölme hakkı zaten var, ben bunu tartışmıyorum. Geciktirip geciktirmeme meselesi var. Ben, ölme hakkı tanındığında, rahatsızlıkları, ruhi bunalımları atlattığında bunu yapmayacak bir sürü insana da yeşil ışık yakıldığı düşüncesindeyim. Bu konuda kuşkularım var. Kişi bu kararı her zaman bilinçli olarak veremeyebiliyor, o anki ruhsal durumu verdiği kararı etkiliyor. Ölüm, tek kişilik bir olay değildir ve bu nedenle bu tartışmalar da hiç kolay değil.

Op. Dr. Turhan Kozbek

37 yıllık doktorum, bizim bütün ümidi kestiğimiz hastaların bile yaşama dört elle sarıldıklarına tanık oldum. Ölmek isteyenle neredeyse karşılaşmadım. Ama tüm yaşam isteğine rağmen, çevresinden ölümünü isteyenler olur. Bunun da bir tek nedeni vardır: Ağrı. Ağrı öyle bir duygudur ki, kişiyi tüm dünya zevklerinden ve normal düşünce zincirinden uzaklaştırır.

Hülya Koçyiğit

Ben kesinlikle karşısındayım. Allah'tan ümit kesilmez. Ve tıptan ümit kesilmez. Tıp her saniye yeni buluş ve keşifler içinde zaten tıptan beklenen de bu yeni umutlar, yeni yöntemler. Böyle bir durumda insanın yaşama şansını elinden almak bence büyük haksızlık olur, Kendim için de aynı şeyi düşünüyorum. Böyle bir durumla karşılaşırsam kesinlikle yaşamaya devamı ve ümidi seçerim.

Selim İleri

İnsanlara tıbben ölüm hakkı tanınmasından yanayım. İnsan kendi ölümüne tıbben karar verme hakkına sahip olabilmeli. Ayrıca bilinç yitirmiş, tamamiyle yitirmiş ve tekrar bilincine kavuşması olasılığı kalmamış hastalığın da,yakınlarının tıbben ölümü konusunda karar verme hakkına sahip olmalarını isterim.

ANKET / TÜRKİYE'Yİ KİMLER YÖNETİYOR '87

Özal hanedanı

Nokta iki yıl önce yaptığı **Türkiye'yi Kimler Yönetiyor** anketini bu yıl da yineledi. Sonuçta Özal ile Evren yer değiştirirken ilk yirmi içinde Özal ailesinden altı kişi yer alıyor. Asker kökenlilerin ağırlığı azalırken, işadamlarının ve ANAP'lı yöneticilerin etkilerini giderek artırdıkları gözlemleniyor.

Aradan geçen iki yıl bu mutluluk tablosunda ufak bir değişikliğe yol açtı

"Dileğimiz Türkiye'yi yöneten ilk on içinde, bugün bulunduğu yere seçimle gelenlerin yalnızca iki olan sayısının, gelecek yıllarda yapacağımız araştırmalarda artması..." Bundan iki yıl önce yaptığımız "Türkiye'yi Kimler Yönetiyor" başlıklı araştırmamızı bu dilekle bitirmiştik. Bu yıl yaptığımız araştırmanın sonucunda ilk ona girenlerin kaçının "seçimle geldiği" belki tartışma konusu, ancak listelere şöyle bir göz atınca oldukça ilginç sonuçlarla, daha doğrusu değişikliklerle karşılaşılacağı da kesin.

ENDER ERKEK / NOKTA

Semra Sultan övüldü, sövüldü ama sonunda ilk üçe girmeyi başardı

Kuşkusuz anketimizin ilk ve belki de en önemli sonucu Cumhurbaşkanı Kenan Evren ile Başbakan Turgut Özal'ın birincilik ve ikincilikte yer değiştirmeleri. **Nokta** jürisinden bir kişi bu çarpıcı sonucu Özal'ın "ikna yeteneğine" bağlarken, bir başka jüri üyesi ise "Evren kendisine yüklenen görevi tamamladı" diyor. Özal-Evren yer değiştirmesine bağlı olarak ele alınabilecek diğer bir değişim ise Cumhurbaşkanlığı Konseyi'nin iki yıl içinde on ikinci sıradan, listenin sonlarına, kırkıncılığa düşmesi.

Aslında her iki anket karşılaştırıldığında asker kökenli kişilerin Türkiye'nin yönetimindeki etkinliklerinin giderek azaldığı kolaylıkla gözlemlenebiliyor. İki yıl önce listelerde yüzde otuz ağırlığa sahip olan bu kesimin bu yılki gücü yüzde on beş civarında. Üstelik Genelkurmay Başkanlığı'nın üçüncülükten dokuzunculuğa düşmesi de Türkiye'de iki yıl içinde sivilleşme konusunda gelinen aşamanın bir diğer çarpıcı örneği. Bir gazeteci jüri üyemize göre bunun nedeni "iki Necdet'in tasfiyesi" operasyonu ve hemen ardından Genelkurmay'ın Milli Savunma Bakanlığı'na bağlanacağı yolundaki söylentiler.

Hanedan da tam hız. Anketimiz sivilleşme konusunda olduğu kadar "hanedanlaşma" konusunda da çarpıcı ipuçları var. Başta eşinden iki sıra sonra gelen, Türkiye'nin ilk "first lady"'si Semra Özal, bundan iki yıl önce ilk elliye bile girememişti. Başbakanın kardeşlerinden Yusuf Bozkurt Özal ise büyük bir sıçramayla onuncu sıraya yerleşti. Nakşibendi olduğu konusunda "derin kuşkular" bulunan, son yılların "en hızlı köşeyi dönenlerinden" olduğu konusunda ise herkesin görüş birliğine vardığı bir diğer kardeş Korkut ise yeğeni Ahmet'in hemen üstünde on birinci sırada. Ahmet Özal'ın Başbakan oğlu olduğunu hatırlatmaya gerek var mı? Ya on üçüncü sıradaki Hüsnü Doğan'ın dayıoğlu olduğunu...

Her taşın altında bir danışman. Adnan Kahveci ve Cengiz İsrafil, Doğan'ın dışında hiçbir bakanın giremediği ilk yirmi içinde yer alıyorlar. Böylece Özal'ın danışmanlarının önemi bir kez daha ortaya çıkıyor. "Yüksel ki yerin bu yer değildir" sözünün tam uyduğu isimlerden biri de, bir nevi danışman sayılır aslında. Evet, ANAP Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Keçeciler. Sağlı sollu suçlamalara, kaybedilen bir ara seçime karşın iki yıl içinde kırk ikinci sıradan yedin-

İlk On

Türkiye'yi Yönetenler

1- Turgut Özal	Başbakan (2)
2- Kenan Evren	Cumhurbaşkanı (1)
3- Semra Özal	Başbakan eşi (—)
4- Vehbi Koç	İşadamı (8)
5- Sakıp Sabancı	İşadamı (10)
6- Şarık Tara	İşadamı (9)
7- Mehmet Keçeciler	ANAP Genel Bşk. Yrd. (42)
8- Adnan Kahveci	Başbakanlık Eski Başdanışmanı(26)
9- Necip Torumtay	Genel Kurmay Başkanı (3)
10- Yusuf Bozkurt Özal	DPT Eski Müsteşarı (27)

Torumtay "sivilleşme"nin kurbanı oldu

Koç, Sabancı ve Tara'yı burun farkıyla geçti

Ve Diğerleri

11- Korkut Özal	Başbakan kardeşi (—)
12- Ahmet Özal	Başbakan oğlu (—)
13- Tunca Toskay	TRT Genel Müdürü (11)
14- Hüsnü Doğan	Tarım Köy İşleri ve Orman
15- Rüşdü Saraçoğlu	Tarım Köy İşleri ve Orman
16- Cengiz İsrafil	Başkanlık Danışmanı (—)
17- İhsan Doğramacı	YÖK Başkanı (5)
18- Bedrettin Dalan	İst. B. Şehir. Bel. Bşk. (—)
19- Halit Narin	TİSK Başkanı (13)
20- Korg. Hayri Ündül	MİT Müsteşarı (14)
21- Erdal İnönü	SHP Gen. Bşk. (32)
22- Ömer Dinçkök	TÜSİAD Gen. Bşk. (20)
23- Kaya Erdem	Başbakan Yardımcısı (15)
24- Vahit Eldem	Başbak. Toplu. Kon. ve Kamu İd. Bşk (—)
25- Süleyman Demirel	DYP Genel Başkanı (6)
26- Süleyman Yalçın	Aydınlar Ocağı Başkanı (28)
27- Hasan Celal Güzel	Devlet Bakanı (7)
28- Necmettin Karaduman	TBMM Başkanı (39)
29- Yavuz Canevi	Hazine ve Dış Tic. Müst. (4)
30- Saffet Arıkan Bedük	Emniyet Gen. Müd. (33)
31- Ali Coşkun	TOBB Başkanı (18)
32- Kurtcebe Alptemoçin	Maliye ve Gümrük Bakanı (—)
33- Hayri Kozakçıoğlu	Olağanüstü Hal Bölge Valisi (—)
34- Şevket Yılmaz	TÜRK—İŞ Başkanı (23)
35- İMF	(24)
36- Mesut Yılmaz	Kültür ve Turizm Bakanı (21)
37- Nüzhet Kandemir	Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı(—)
38- Avrupa Topluluğu	(—)
39- Bülend Ulusu	Eski Başbakan (36)
40- Cumhurbaşkanlığı Konseyi	(12)
41- Dünya Bankası	(—)
42- Osman Meriç	Halk Bankası Yön. Kur. üyesi (—)
43- Mehmet Turgut	İş Bankası Yön. Kur. Bşk. (—)
44- Mustafa Taşar	ANAP Genel Bşk Danışmanı (—)
45- Bülent Ecevit	DSP Genel Başkanı (37)
46- Büyük Sermaye	(41)
47- Cem Duna	Başbakanlık Danışmanı (—)
48- Bülent Akarcalı	ANAP Gen Bşk..Yrd.(—)
49- Zeki Yavuztürk	Milli Savunma Bakanı (—)
50- Muammer Elçin	YSK Başkanı (—)

NOT: Parantez içindeki sayılar iki yıl önceki listedeki sıralamayı gösteriyor.

Nokta jürisi

Yönetenleri kimler seçti?

Cüneyt Arcayürek	Cumhuriyet gazetesi yazarı
Melih Aşık	Milliyet gazetesi yazarı
Muammer Yaşar Bostancı	Yeni Asır gazetesi yazarı
Zeki Ceyhan	Milli Gazete yazarı
Bekir Coşkun	Günaydın gazetesi yazarı
Yavuz Donat	Tercüman gazetesi yazarı
Gökberk Ergenekon	DYP Genel Sekreteri
Teoman Erel	Milliyet gazetesi yazarı
Prof. Dr. Nusret Fişek	TTB Merkez Konseyi Başkanı
Melih Gökçek	Keçiören Belediye Başkanı
Kasım Gülek	CHP Eski Genel Sekreteri
Uluç Gürkan	Sabah gazetesi yazarı
Murat Karayalçın	Kent-Koop Genel Başkanı
Ali Koçman	İşadamı
Fehmi Koru	Zaman gazetesi yazarı
Yaşar Okuyan	MHP Eski Genel Sekreter Yardımcısı
Doç. Dr. Baskın Oran	SBF Eski Öğretim Uyesi
Haluk Özdalga	DSP Genel Başkan Yardımcısı
Prof. Ergun Özbudun	AÜ Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi
Hasan Pulur	Güneş gazetesi yazarı
Sakıp Sabancı	İşadamı
Fikri Sağlar	SHP Genel Sekreteri
Muzaffer Sencer	TODAİE öğretim üyesi
Mithat Sirmen	Hürriyet gazetesi yazarı
Faruk Sükan	Eski politikacı
Mustafa Taşar	ANAP Genel Başkan Danışmanı
Doç. Yahya Sezai Tezel	SBF Öğretim Üyesi
Rıza Ulucak	RP Genel Başkan Yardımcısı
Şevket B.Yahnici	MÇP Gn. Bş. Yardımcısı
Erdoğan Yavuzlar	Çankaya Belediye Başkanı
Prof. Dr. Atalay Yörükoğlu	Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi
İbrahim Bodur	İSO Meclis Başkanı

ci sıraya yükselmeyi başardı.

Tabii bu arada, kimi ANAP'lılar da düşmedi değil. En başta Başbakanlık Müsteşarlığı sırasında yedinci sırada olup, bakan olduktan sonra yirmi sıra aşağı inen Hasan Celal Güzel. Sekiz basamak alta düşen Kaya Erdem, ayrıca Mesut Yılmaz ve oy bile alamayan Vehbi Dinçerler ve doğal olarak Prof. Ekrem Pakdemirli.

Resmiyet kazanmak Süleyman Demirel'e yaramadı. Ama kader birliği ettiği diğer yasaklılardan daha şanslı

Demirel tepetaklak. İki anketin karşılaştırmasından çıkan sonuca göre düşüşün en katmerlilerinden birini ise Süleyman Demirel yaşıyor. Referandum öncesinde söyledikleri büyük tartışmalar yaratan Demirel, DYP Genel Başkanı olup "resmiyet" kazanınca etkisini önemli ölçüde yitirmişe benziyor. Yalnız o mu? Diğer eski yasaklılardan Alpaslan Türkeş ve Necmettin Erbakan bu yıl tek bir oy bile alamadılar. DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in yeni yeri ise listenin diplerinde.

Bu arada iki yıl önce SODEP lideri olarak otuz ikinci sırada yer alan Erdal İnönü, bu yıl SHP, yani ana muhalefet partisi lideri olarak on bir basamak birden atladı. Bu yönüyle İnönü, ANAP'lılar ve birkaç üst düzey bürokrat dışında listelerde yükselen tek kişi olma özelliğine de sahip.

Her işin başı para. Tabii işadamlarını da unutmamak gerek. İşte Koç, Sabancı ve Tara yine alt altalar. Ortalama dört basamak yükselmiş durumdalar. Tek fark Sabancı'nın Tara'yı bu yıl geçmesi. Fakat nedense TÜSİAD, TİSK, TOBB gibi işveren kuruluşlarının yöneticileri, belki de ikisinin başkanları değiştiği için olsa, gerek, az da olsa iki yıl sonra gerileme gösteriyorlar.

Yusuf Bozkurt Özal ağabeyinin izinde

İki yıl içinde değişmeyen belki de tek bir gerçek var. Yargıtay, Anayasa Mahkemesi, Sayıştay, Yüksek Seçim Kurulu gibi yüksek yargı organlarından yalnızca YSK Başkanı Muammer Elçin -o da ellinci sırada- yer alabildi bu yılki anketimiz sonucunda. Bunun da tek nedeni seçim arifesinde olmamız herhalde. Bu yılki dileğimiz ise, büyük ölçüde bu nedenle gelecek yıllarda hukukun daha fazla "kaale" alındığını yeni anketlerimiz sonucunda görebilmek. Bir diğer deyişle "çağ atlarken" altın kalemlerimizin yanı sıra "hukuk kavramını" da yanımıza almayı unutmamak...

Kahveci ilk ondaki tek danışman

Can KARAKAŞ—Ruşen ÇAKIR

Zamane çocukları artık annelerine "Bizi leylekler mi getirdi?" diye sormuyorlar

AIDS'Lİ HAYATTA ÇOCUĞUN CİNSEL EĞİTİMİ

"Prezervatifi cepte taşısak olur mu?"

AIDS çağında çocukların eski soruları artık çok masum kalıyor. Batı'da çocuklar artık şöyle sorular soruyor: "Anal seks neden AIDS'e yol açar? Prezervatif dediğiniz şeyleri cebimizde taşısak AIDS'ten korunur muyuz?" Batılı uzmanlar harıl harıl yeni soruları cevaplamakla uğraşıyor.

İşler eskiden de kolay değildi ama, ne zaman neyle karşılaşacağınızı bilirdiniz hiç değilse: Aşağı yukarı 7 yaş civarında çocuğunuz, okul dönüşlerinden birinde karşınıza dikilir ve "Anne" diye başlardı, "Seks nedir?" Siz de tutucu ya da liberal olmanıza göre iki tutumdan birini benimser, tehlikeyi savuştururdunuz: "Bak canım, biraz daha büyü, o zaman konuşuruz, oldu mu?" ya da, "Bak canım, bay sperm ve bayan yumurta bir gün..."

Ama şimdi AIDS çağındayız... Dünün, yetişkinleri dehşete düşürüp kıvrandıran soruları artık çok masum. Zaten küçük canavarlar artık, "Ben nasıl doğdum?" ya da "Anne, senin karnın neden şiş?" gibi soruları pek sormuyorlar. Şimdinin en moda iki sorusundan biri prezervatif, öbürü de anal seks.

Batı'da anne-babalar tam sekse ait "normal" sorulara "normal" cevaplar bulmuş, rahatlamışlardı ki, başlarına AIDS'le birlikte yeni belalar sarıldı. Batı'daki seks uzmanları, ortaya çıkan bu yeni ihtiyaca cevap verebilmek için vakit geçirmeden kolları sıvadılar. Bu arada eski sorulara verilen cevaplar da revizyona tabi tutulmaya başladı.

"Ben de AIDS olacak mıyım?" Batılı uzmanlara göre, aşağı yukarı 9 yaşından itibaren sorulmaya başlanan bu yeni soruya cevap verirken, ana-babalar eski hatalarını tekrarlamadan her şeyi açık açık anlatmalılar: AIDS nasıl bulaşır, nasıl yayılır ve 9 yaşındaki bir çocuğun cinsel ilişki yüzünden AIDS olması ihtimali neden yoktur?

AIDS'e bağlı olarak en çok sorulan sorulardan biri de anal seksle ilgili. Bugünlerde birçok çocuk ana-babalarının karşısına çıkıp, şöyle soruyorlar: "Seksi biliyoruz da, anal seks ne?"

"Sekiz yaşındaki bir çocuğa anal seksi ve AIDS'e yol açma ihtimalini anlatmak, henüz sürtünme gibi mekanik konuları öğrenmeye başlamış bir ortaokul öğrencisine teorik fizik konferansı vermeye benzer" diyor Dr. Taube işin güçlüğünü anlatırken. Ama, hemen bütün seks uzmanları aynı noktada birleşiyor bugün. Anal seks konusunda şimdiye dek inatla sürdürülen mutlak sessizlik artık sürdürülemez. Bu kadar da değil. AIDS-anal seks ilişkisine dair bugün çocukların sorduğu ve yarın soracakları sorulara da cevaplar bulmak zorunda artık Batılı ana-babalar: "Anal seks neden AIDS'e yol açar? Madem popolarımız enfeksiyona açık, o zaman tuvalete gitmemiz de tehlikeli olmaz mı? Şu prezervatif dediğiniz şeyleri cebimizde taşısak AIDS'ten korunmuş olur muyuz? Prezervatif cepte taşınmak için yapılmamışsa, nerede taşınmak için yapılmıştır? vs. vs."

Korkutmak... sakın ha! "Her şeyi bütün açıklığıyla anlatın. Ama sakın korkuyla başarıya ulaşacağınızı sanmayın."

Batılı uzmanlar, AIDS'li cinsel hayat eğitimi konusunda bu temel sloganı kullanmaktan yana. Pennsylvania Üniversitesi öğretim üyelerinden Frank Furstenberg aynen şöyle diyor: "Unutmayın ki, trafik kazasında ölme ihtimali, AIDS'ten ölme ihtimalinden daha fazladır. Dengeli bir perspektif belirleyin. Yeme içmeye, araba sürmeye nasıl yaklaşırsanız ona da öyle yaklaşın."

Uzmanların ana-babalara tavsiyeleri böyle. Ama yumurcakların ahret soruları karşısında onlara pek de yardımcı olacağa benzemiyor. Yeme içme nerde, anal seks ve prezervatif nerde!●

Sen de mi doktor?..

Toplumdaki yaygın bir kanıya göre akıl hastaları ile uğraşan ruh hekimleri de zamanla biraz tuhaflaşırlar. Ruh sağlığı alanında isim yapmış beş ünlü uzman bu soruyu tartışırken kendi takıntılarını da anlattılar.

Üç yıllık gazeteciydi, işi gereği, görüşlerine başvurmak için sık sık psikiyatristlerin kapısını çalardı. O kapıdan içeri hasta kimliğiyle girmemesine rağmen her seferinde garip bir huzursuzluk hissederdi. Ruh hekiminin karşısında iç dünyası tüm çıplaklığıyla ortaya dökülüyordu sanki. Karşı durmalıydı buna, ruhunun derinliklerinde olup bitenlerin didik didik edilmesini önlemeliydi. Gözlük kullandığı için oluşan tikini zorlukla bastırıyor, güvensiz olduğu düşünülmesin diye karşısındaki ruh hekiminin gözünün ta içine bakıyordu. En büyük derdi de ellerindendi. ''Ellerimi çok mu oynattım, hiç kekeledim mi'' diye düşündüğü çok olmuştu.

Sonunda bir gün, kendisini incelediğini düşündüğü uzmanları sorgulamayı geçirdi aklından. Çocukluğunda oynadığı ''deli doktor'' oyunları geldi aklına. Bütün bir ömrünü ruhsal sorunları arasında geçiren, onları tedavi etmeye çalışan psikiyatristlerin de birtakım ruhsal sorunları, takıntıları, fobileri, nevrozları olamaz mıydı? Körle yatan şaşı kalkar deyişinin bu alanda da geçerliliği var mıydı acaba? Ama bu sorunun yanıtını almak için yine o psikiyatristlere muhtaçtı. Yapılacak tek şey, projektörlerin yönünü değiştirip, uzmanların kendisine çevirmekti.

Terzi söküğünü diker mi? Psikiyatristlerin ruhsal sorunları olabileceği üstünde çeşitli teoriler ileri sürülüyordu. Bir yaklaşım ilk gençlik yıllarında çeşitli psikolojik sorunlar yaşayan insanların, öncelikle kendi sorunlarını çözebilmek amacıyla bu konulara ilgi duyup, giderek bu eğilimi meslek haline dönüştürdükleri yolundaydı. Diğer bir yaklaşım ise, dünyaya oldukça ''özgün'' bir açıdan bakan psikolojik sorunluların, dertlerini anlamaya çalışırken, zamanla kendilerinin ''tuhaflaşabileceğini'' ileri sürüyordu. Tabii ki bunların hepsi kesinlik kazanmamış teorilerden ibaretti. Üstelik oldukça mantıklı gerekçelerle bunlara karşı çıkan psikiyatristler de vardı. Ama bütün bu tartışmaların ötesinde, tüyler ürpertici bir gerçek, söyleyecek söz bırakmıyordu geride. Türkiye'ye yansıması dünya ölçüsünde olmasa bile, intihar oranının en yüksek olduğu meslek grubu ruh hekimliğiydi. Yani bir anlamda ruhsal sorunların en uç noktalarında yaşıyordu psikiyatristler. Projektörleri üstlerine çevirdiğimiz uzmanlar ise, kendilerinin de en az sokaktaki insanlar kadar ruhsal sorunları olduğunu belirtiyorlardı. Ancak işlerini iyi bildiklerinden, sıkıntılarını marazileşmeden önce önleyebiliyorlardı. Bu alanın terzileri söküklerini dikebiliyordu,yani büyük ölçüde. Dikiş tutmayan ufak tefek saplantılarını da büyük bir içtenlikle bizlerle paylaşıyorlardı.

Bu kez psikiyatristlerin odasından çıkarken daha bir rahattı gazeteci ●

Özek'in megolamanisi

''Bana megolaman diyorlar. Doğrudur, çünkü megolaman olmaya hakkım vardır. Dünya Psikiyatrlar Birliği'nin sınırlı sayıdaki üyelerinden biriyim. Yani iyiyim. Bunun dışında takıntılarım filan yoktur. Mesela hapisten çıkan insanlarda normal dışı şeyler aranır. Ama ben hapishanede olduğum sürece tansiyonum bile çıkmadı, düzenli uyudum. Ama çıktıktan sonra uyuyamıyorum. Uykusuzluk çekiyorum. Bunun nedeni de bence bende değil TRT'de. Çünkü uyanık olmam gereken saatlerde TRT beni uyutuyor. Programlar bitince de uyanıyorum bir daha da uyuyamıyorum.''

Aysel Ekşi'nin takıntıları

''Obsesyon dediğimiz saplantı fikirler zaman zaman bende aşırı oluyor. Ancak kaynağını biliyorum. Çocukluğumda babamın hasta olduğu dönemlerde kaynaklandı. Şimdi kontrol altına alabiliyorum, ama çok endişeli olduğum zamanlarda yine de oluyor. Yatağımdan mutlaka sağ tarafımdan kalkarım, eğer tersi olmuşsa yatıp yeniden kalkarım. İlk ayakkabımı mutlaka sağ ayağımla giyerim. Keza uçağa sol ayağımla girmişsem bir numara çevirip iner yeniden binerim. Bunlar obsesyonlardır. Yatarken havagazını kaparım, ama bazen tekrar tekrar kalkıp kapattığım olur. Sonra dokunmalarım vardır. Endişeli dönemlerimde dokunacak bir tahta ararım. Bir kere vurur, iki kere vururum, endişe büyüdükçe 40 defaya kadar çıkabilir.Aritmomanim de vardır. Önümdeki arabaların numaralarını toplarım, toplam sayı yirmi üçse ikiyi üçle toplarım, eyvah beş benim için kötü sayıdır. Ancak üçle yediyse toplamı ondur. Benim için iyi sayıdır. Bunların çoğu gençliğimde daha yoğundu, şimdi kontrol altında, ama biliyorum ki benim için çok endişe verici bir durum olsa obsesyonlarım ortaya çıkar.''

DENİZ DOĞAN / NOKTA

Özcan Köknel kayıksız yüzemiyor

''Gençken Adapazarı'ndan Arnavutköy'e yerleştik. Arnavutköy'de gençler açılır,Rumelihisarı'na kadar yüzerlerdi. Ben iyi yüzme bilmediğimden biraz açılır, geri dönerdim. Ancak her seferinde de yüzme bilmediğim anlaşılmasın diye numara yapardım. Ancak bir gün sen de gel diye ısrar ettiler. Mecburen açıldım, ancak bir süre sonra paniğe kapıldım, imdadıma bir kayık yetişti. Daha sonra yüzme öğrendim. Hatta şampiyon oldum. Bu mesele kapandı sanıyordum ki 30 yaşlarında Büyükada açıklarında yüzerken yine aynı paniği yaşadım. O günden bu yana peşimde bir kayık olmazsa yüzemem. Bir tür fobi. Ama günlük yaşantımı etkilemediğinden üstünde durmuyorum. Belki de diğer iç çatışmalarım buraya yansıyor.''

KAMRAN MERCAN/NOKTA

Ziyalar, ölmeyi mahçup olmaya yeğliyor

''Uçakta çok tedirgin olurum. Vücudumda terleme olur,midevi huzursuzluk çekerim. Bu,bende kötü bir uçak yolculuğundan sonra başladı. Bir panik olmasa bile yine de korkuyorum. Onun dışında korkularım yoktur,çünkü baş etmesini öğrendim. Patalog olarak çalıştığım günlerde otopsi yapıyordum birden ışıklar söndü cenazeyle başbaşa kaldık. Bana öfkelendi diye düşündüm,çok korktum. Ancak arkadaşlarımın yanına benimle alay edecekler diye gitmedim. Direndim odadan ayrılmadım. Bu direnmeyi hep sürdürdüm. Çünkü mahçup olmaktan daha çok korkarım. Mahçup olmak yerine ölmeyi yeğlerim. Bendeki de kontrofobidir.''

ERZADE ERTEM / NOKTA

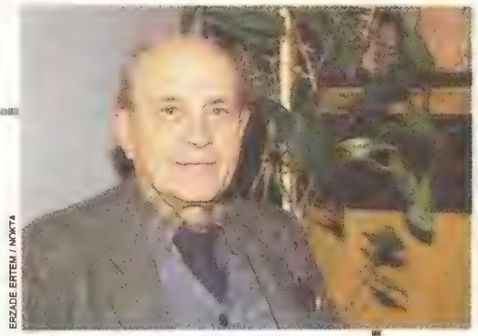

ERZADE ERTEM / NOKTA

Noyan:''İlla da emniyet''

''Her insanın çocukluğu önemlidir. Benim de çocukluğumla ilişkili olduğunu bildiğim emniyet fobim vardır. Akşam saati olduğu zaman ailemin yanımda olmasını, en azından nerede olduklarını bilmek isterim. Eğer ikisi de olmazsa huzursuz olur uyuyamam. Çünkü çocukluğum Şeyh Sait İsyanı döneminde Van'ın bir kazasında geçti. Babam kaymakamdı ve o dönemde hepimizin tehlikede olduğunu söylerdi. Ben de korkardım. Çok marazi olmamakla birlikte iki aşırı uca gider gelirim. Yani bir anda çok neşelenir coşarım. Ardından depresyon safhasına girerim,

Ancak bu konuları bildiğim için kendime oyalayıcı sistemler, hobiler yaratmışımdır, bu halden hemen kurtulurum.

Füruzan'ın öyküsünden uyarlanan "Gecenin Öteki Yüzü"nde Zuhal Olcay

SÖYLEŞİ / ZUHAL OLCAY

Amerika'da figüran olmaya razıyım

Bir tiyatrocu için inanılmayacak kadar hızlı konuşuyor. İlk dikkati çeken bu. Sonra uzak, biçimli yüzü ve sesinin alçalıp yükselen duygulu ritmi fark ediliyor. Ve huzurlarınızda Zuhal Olcay... Önümüzdeki dönem televizyon yıldızı olması kaçınılmaz bir isim. Kaçınılmaz çünkü, uç uca eklenen üç ayrı dizide birden rol alıyor. Gerçi bunlardan ilki "Beyoğlu" dizisinde Cahide Sonku'yu canlandırdığı bölüm çok kısa, ancak bu hafta yayına giren "Gecenin Öteki Yüzü" ile Ocak'ta yayına girmesi planlanan "Ateşten Günler"de ağırlıklı rollerde. Kısa sürede sinemada kendine yer yapan Zuhal Olcay,* Nokta'dan *Serhat Öztürk'ün oyunculuk, sinema, tiyatro ve televizyonla ilgili sorularını yanıtladı.

Nokta: Peş peşe üç televizyon dizisinde yer aldınız. Özel bir nedeni var mı?

Olcay: Beyoğlu dizisindeki rolüm zaten çok kısa, toplasanız yarım dakika bir şey. Diğerlerinde ise durum farklı. Gecenin Öteki Yüzü projesi bana üç yıl önce getirilmişti. Çok sevmiş ve mutlaka oynamak istemiştim. Ancak tam çekim aşamasına gelindiğinde TRT'nin sansür kurulundan geçmeyeceği şeklinde söylentiler çıktı. O günlerde Ziya Öztan "Ateşten Günler" için teklif getirdi. Ben bu yıl televizyon için mutlaka bir iş yapmayı düşünüyordum. Kabul ettim. Ancak birkaç gün sonra "Gecenin Öteki Yüzü" yeniden gündeme geldi. Başlangıçta problem çıkmamış olsaydı "Ateşten Günler"de oynamayacaktım.

Nokta: Siz 8-9 yıllık Devlet Tiyatrosu deneyiminden sonra sinemaya geldiniz. Tiyatro ile sinema oyunculuğu arasında ne fark var?

Olcay: Değişmez, oyunculuk oyunculuktur. Ancak şunu söyleyebilirim. Tiyatro sahnesi eğitimsiz bir oyuncuyu fırlatır atar. Yapabilecek hiçbir şey yoktur. Ya oyuncusunuzdur sizi alkışlarlar, öyle yönetmenin filmi kesip biçmesi gibi kurtarmalar olmaz. Tiyatro böyle bir şeyi kabul etmez. Kafanıza domates yemeniz an meselesidir.

Nokta: Ancak Devlet Tiyatrosu'ndan gelen bazı isimler abartılı oyunculuklarıyla sinemada çok sırıtıyorlar.

Olcay: Bu kötü oyuncuların yaptıkları bir şeydir. Yoksa iyi bir oyuncu tiyatro sahnesinde de kamera önünde olduğu kadar detaylı ve sade bir oyun sergileyebilir. Ama kötü örnekler var tabii. Sinemada da yok mu sanki? Oyunculuktan haberi olmayan insanlarımız var.

Nokta: Oyuncu olmaya nasıl karar verdiniz?

Olcay: Teyzem konservatuvarda piyano hocasıdır. İlkokul son sınıfta Ankara'ya tatile gitmiştim. On gün boyunca hep konservatuvarda bulundum. O ortam çok hoş geldi bana. Tiyatrocu olmaya karar verdim. Daha doğrusu ilk olarak operacı olmak istedim. Nedense, herhalde o çocuk aklımla müzik falan da var diye düşündüm. Sonra zaman geçince opera da neymiş, niye tiyatrocu olmuyorum diye düşündüm kendi kendime.

Nokta: Yönetmen Yavuz Turgul sizin için "iyi oyuncu olmayı oynuyor" demişti. Bu eleştiriye katılıyor musunuz?

Olcay: Bir insan ya iyi oyuncudur ya da kötü. Bunu oynamak diye bir şey söz konusu olamaz. Ancak Yavuz Turgul'u bu sözü söylemeye iten nedenlere ben de katılıyorum. Ben kendi adıma bugüne kadar sinemada performansımı tam olarak gösterebileceğim bir rolde oynamadım. Biraz şanssızlık, biraz senaryoların kötü olması... Ama oyunculukta eski olmakla birlikte, sinemada henüz çok yeniyim. Bundan sonra böyle eleştirileri haketmeyecek işler yapacağım. Bunu biliyorum, eminim. Sinemada her alanda daha bin fırın ekmek yememiz lazım. Ancak iyiye gidiş de yok değil. Bu oyunculuk için de geçerli. Eski oyuncularımızın bile oyunculuğa daha farklı bakışları var. En azından taklit ederek, okuyarak, çalışarak, temrin yaparak deniyorlar. Bunlar bizi daha ileriye götürecek şeyler.

DENİZ DOĞAN / NOKTA

"Benim ticarî bir pazarım olduğunu sanmıyorum" diyor Z.Olcay

Nokta: Hiç ah keşke şu yönetmenle çalışsam dediğiniz olur mu?

Olcay: Hayır. Ama bir Amerikalı yönetmenle, onların çalışma koşulları içerisinde tekniklerini, çalışma yöntemlerini öğrenmek için üçüncü sınıf bir figürasyon rolü bile oynamaya razıyım. Yeter ki göreyim. Nasıl çalışıyorlar, oyuncu, rolüne nasıl hazırlanıyor, kamera öncesi ve sonrası neler yapıyorlar? Yönetmen, kameramanla nasıl paslaşıyor. Bunları görmek için her şeyimi verirdim. Ötekisi biraz hayal. Gideyim de Fellini'yle bir film çekeyim demek biraz abuk bir şey olur.

Nokta: Oyuncu olarak belli başlı sorunlarınız neler?

Olcay: Şimdi, sürekli oyunculara yükleniliyor. Ama rolüne hazırlanma şansı elde edemeyince, prova yapamayınca oyuncu ne yapsın. Mesela tiyatroda ben oyuncu olarak, önüne geçilmez bir performansım olduğunu hissediyorum. Ama kamera önünde... Mesela sahneleri ezber oynamak istiyorum. Karşımda böyle oyuncular istiyorum. Prova yapmak istiyorum. Çekim günü değil, daha önce. Masa başı çalışmaları yapmak istiyorum. Filmde oynayacak bütün oyuncuları masanın başında görmek istiyorum. Bakkal Ahmet Efendi'yi kim oynayacaksa onu görmek, o dünyamı kurmak istiyorum. Tabii bütün bunlar için zaman ve para gerekiyor. Bunlar olmadan harikalar yaratılabileceğine asla inanmıyorum. Halbuki bizde tam tersi oluyor. Çekim günü biri geliyor "Ben Ahmet Efendi" diyor.

Nokta: Yönetmenler oyuncuyu yönlendiriyorlar mı?

Olcay: Maalesef pek bir katkıları olmuyor. Vazgeçtim plan plan uğraşmalarından. Ama bir karakter, bir insan yaratıyorsun,o konuda bile ben sormadan bir şey söylemiyorlar. Bugüne dek çalıştığım yönetmenlerin direkt bir yönlendirmesine şahit olmadım doğrusu.

Nokta: Bir de seslendirme sorunu var sanıyorum?

Olcay: Sesli film çekmek teknik açıdan çok zor. Ama o günü iple çekiyorum. Dublaj denen olaydan kurtulacağız. Bu iş stüdyo sesleriyle olmaz. Seslendirme olayından nefret ediyorum. İğreniyorum. "Gecenin Öteki Yüzü"nü seslendirirken doğal efekt içinde oynanan bir sürü sahne mahvoldu. Halbuki ben onu ne kadar başka düşünmüşüm, ne kadar başka oynamışım. Seslendirme bittikten sonra bir dinliyorum. Off yarabbim, iğrenç! Tüylerim diken diken oluyor. Stüdyo sesi avaz avaz bağırıyor. Sessizlik bile stüdyo sessizliği. Eğer filmler sesli çekilmeye başlanırsa, bu, oyuncular açısından çok iyi olacak. Hem daha zor bir şey olacak oyunculuk, daha fazla ciddiye alınması gerekecek, hem de eleneceğiz. Kimler kalacak, kimler gidecek, her şey ortaya çıkacak o zaman●

TİYATRO / BİR ALMANYA TURNESİ

Hangisi gerçek?

Devlet Tiyatrosu geçtiğimiz ay "Yedi Kocalı Hürmüz" oyununu Federal Almanya'da sahneledi. Ancak bu turnenin içerdeki yankılarıyla, Almanya'daki görüntüsü birbirini tutmuyordu.

"Çok güzel anılarla döndük. Seyircinin ilgisini tahmin edemezsiniz. Artık alkışlamak yetmiyordu onlara, ayaklarıyla tempo tutuyorlardı." Devlet Tiyatrosu'nun "Devlet Sanatçısı" unvanlı oyuncusu Ayten Gökçer böyle anlatıyordu Almanya turnesini. Devlet Tiyatrosu bu yıl repertuarına aldığı ve başrolünde Gökçer'in oynadığı "Yedi Kocalı Hürmüz"ü 28 Eylül-10 Ekim tarihleri arasında Almanya'nın çeşitli kentlerinde sahnelemişti. Ayten Gökçer 8 Kasım tarihli Hürriyet gazetesi pazar ekinde, kendisiyle yapılan bir söyleşisinde turneyi şu sözlerle dile getiriyordu: Berlin, Hannover, Stuttgart ve Münich'i kapsayan 20 günlük çok olağanüstü bir turne oldu bu bizim için. Oralarda Türk seyirciler bizi otellerimizde ziyaret ettiler, evlerine götürmek istediler, şehirlerinde de oynamamız için çok ısrar ettiler ve hepsinin en önemlisi 'Türk tiyatrosu buraya daha sık gelmeli, bizim tiyatromuzun ne kadar üst seviyede olduğunu mutlaka yabancılara da kanıtlamalı' dediler."

Ne var ki, Federal Almanya'nın en büyük gazetelerinden Süddeutsche Zeitung'da yayınlanan bir yorum madalyonun bir de arka yüzü olduğunu apaçık ortaya koyuyordu. Egon Scotland imzalı yazıda Devlet Tiyatrosu'nun turnesi "içe kapanıklık" laeleştiriliyordu. İşin ilginç yanlarından birisi Scotland'ın deyişiyle "koskoca 50 kişilik topluluğun, organizasyon bozukluğu nedeniyle Stuttgart'ta son derece uygunsuz bir kapalı binicilik salonunda oynamasıydı." Gökçer "Seyircinin ilgisini tahmin edemezsiniz" diyordu ve bir anlamda haklıydı. Çünkü söz konusu yazıya bakılırsa "Münich'teki Gasteig'ın 600 kişilik Carl Orf salonunda ancak salonun beşte biri doldurulabilmişti." Eh, 120 seyirci de pek tahmin edilecek bir sayı değildi... Süddeutsche'deki yazı şöyle sürüyordu: "İlk gecenin ardından, yardımcılar ve düzenleyiciler birbirlerine girdiler. Bu sabotajın sorumlusu kimdi?"

Alman seyircilerin "Yedi Kocalı Hürmüz" tepkisi nasıl olmuştu? Ayten Gökçer, "Alman seyirciler de çok ilgi gösterdiler oyuna. Anlamadıklarını düşünebilirsiniz, ama onlar, oyunu seyrederken kahkahalarla gülüyorlardı" diyordu. Süddeutsche'ye göre ise Alman seyirciye ilginç gelen şey "bir kadın seyircinin şu tepkisinde görülebilirdi: 'Noel ağacı gibi kostümler'." Şöyle anlatılıyordu Alman gazetesinde oyun: "Sık sık başvurulan kalça kırmalarla, tüller içinde göbek atmalar, boynuzlu kocaların kellerine vurulan şaplaklar... Paldır, küldür bir şamata, biraz ironik bir sahneleyiş ama çağdaş tiyatrodan en ufak bir iz yok." Yine de yiğidin hakkı yiğide verilmeliydi ve şu sözler de eklenmişti: "Her şeye karşın bütün bunlar titiz bir oyunculuk anlayışıyla sahneye getiriliyordu."

Kendisiyle yapılan söyleşiyi Ayten Gökçer "Bizim çevremizde çok karalamalar var, ama seyircimizin çevresinde hiçbir zaman böyle olmuyor" diyerek bitirmişti. Süddeutsche Zeitung'da yayınlanan "Tecrit Belirtileri" başlıklı yazının sonu ise şöyleydi: "Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından düzenlenen turne içine kapanıktı. Rejisörün ' tiyatro müze olmamalı ' şeklindeki dileğine gördüğümüz sahne sanatı kesiti, şimdilik pek uymuyordu... Geçmiş yılların politik kısıtlamalarının Devlet Tiyatroları'nı daha da olumsuz etkilediği anlaşılıyor. Türk sineması kendini bu açmazdan kurtarmaya başladı. Ama tiyatronun iki haftalık turnesi, tecritin sürmekte olduğunun belirtilerini sergiledi."

Devlet Tiyatrosu'nun 40 yıla yaklaşan geçmişinde ikinci kez turne düzenlediği Federal Almanya serüveni iki mercekten böyle farklı bir biçimde yansıtılıyordu. Peki, gerçeği "olduğu gibi" yansıtmayan kimdi? Binlerce gurbetçinin yaşadığı kentlerde "ayaklarıyla tempo tutan" seyircilerin sayısı 200'ü bile bulmuyor muydu? Bırakın Almanları, Türk seyircilere bile ulaşmayı başaramamış mıydı Devlet Tiyatrosu?

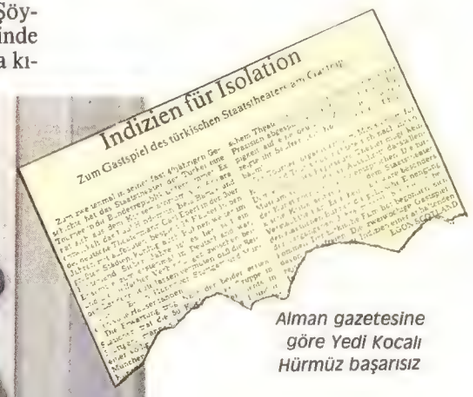
Indizien für Isolation

Zum Gastspiel des türkischen Staatstheaters am Gasteig

Alman gazetesine göre Yedi Kocalı Hürmüz başarısız

Ayten Gökçer, Almanya'daki turneyi abarttı mı?

* TIME MACHINE

FRANKFURT'A EMİRATES'LE UÇUN, FARKLILIĞI YAŞAYIN.

Frankfurt - İstanbul

Gunler	Kalkış	Varış	Uçuş No	Uçak tipi
Çarşamba	10.10	14.00	ek 004	A310-300
Cumartesi	10.10	14.00	ek 004	A310-300

İstanbul - Frankfurt

Gunler	Kalkış	Varış	Uçuş No	Uçak tipi
Salı	14.35	16.30	ek 003	A310-300
Cuma	13.00	14.50	ek 003	A310-300

Dubai - Istanbul

Gunler	Kalkış	Varış	Uçuş No	Uçak tipi
Salı	11.00	13.35	ek 003	A310-300
Cuma	9.30	12.00	ek 003	A310-300

İstanbul - Dubai

Günler	Kalkış	Varış	Uçuş No	Uçak tipi
Çarşamba	15.00	21.35	ek 004	A310-300
Cumartesi	15.00	21.35	ek 004	A310-300

BİZİMLE ZAMAN BİLE UÇAR

Emirates

●TÜRKİYE GSA: ÇELEBİ TURİZM, HALASKÂRGAZİ CAD. GÜRANİ İŞHANI NO: 393 / 5, ŞİŞLİ - İSTANBUL, TEL.: 131 20 44 - 131 32 48
●ATATÜRK BULVARI NO: 127 / 25, BAKANLIKLAR - ANKARA, TEL.: 118 62 40 - 118 75 38

DİL / İMLA KARGASASI

Kılavuzu böyle olanın...

Ömer Asım Aksoy başkanlığında bir kurul tarafından hazırlanan "Ana Yazım Kılavuzu", imla tartışmalarını yeniden gündeme getirdi. Dişe dokunur üç kılavuzun çekiştiği imla dünyasında her şey tam bir arapsaçı.

"Ortağınla kârını paylaştın mı? / Ortağınla karını paylaştın mı?" ya da "Hâlâ halana mı gidiyorsun? / Hala halana mı gidiyorsun?" türünden yazımların hangisi doğruydu acaba? Orada, o kelimenin üzerine şapka (^) koyacak mıydık, yoksa şapkasız mı yazacaktık? Durum bir türlü açıklığa kavuşmamıştı. Çünkü, herkesin aklına estiği gibi konuştuğu ve yazdığı garip bir Türkçe vardı. Bu çıkmazda ilk başvurulacak kaynak imla kılavuzlarına gelince, asıl kargaşa oradaydı...

Bir lisan bir insan, yine Türkçe perişan. Eleştirmen Füsun Akatlı, bir yabancı dilin insana bir başka dünyanın kapılarını açtığını kabul

ADEM ALTAN / NOKTA

Ömer Asım Aksoy: "Benim kılavuzum iyidir..."

ediyordu ama şunu da özellikle vurguluyordu: "Beni asıl düşündüren ikinci, üçüncü diller değil. Anadil. Aritmetiğe vurulunca bir lisan bir insan ediyorsa, ne kadar çok yarım insan, ne kadar çok küsuratlı insan var Türkçe'nin konuşulduğu şu garip (her iki anlamda da garip) ülkemizde."

Akatlı, son yıllarda yaygınlaşan dil ve imla konusundaki umursamazlığa dikkat çekerek şöyle sürdürüyordu konuşmasını: "Bir yabancı dili anadili gibi bilmek, çok güzel. Ama bir yabancı dili anadilinden iyi bilmek, ayıp. Anadilini, yarım yamalak öğrenilmiş bir yabancı dil gibi bilmek ise ağır bir zül."

Akatlı hiç de haksız sayılmazdı. Çünkü, Türkçe'de büyük bir kargaşa başgöstermişti. Hiç kuşkusuz bunun temel nedenlerinden biri, herkesin üzerinde birleştiği bir imla kılavuzunun bulunmayışıydı.

Kılavuzlar resmi geçidi. Oysa kılavuz fukarası olduğumuz söylenemezdi. 1928'de Dil Encümeni'nin hazırladığı İmla Lügatı 23 yıl yürürlükte kalmıştı. 1965'te TDK tarafından adıyla birlikte içeriği de değiştirilen "Yeni İmla Klavuzu" ise 12 yıl dayanacak ve 1977'de gündeme "Yeni Yazım Kılavuzu" gelecekti. TDK'nın kılavuzları, sağlamayı düşündüğü imla birliğini yine kendisi bozduğu için çeşitli eleştirilerle karşılaşmış ama bir hayli de yaygınlaşmıştı.

12 Eylül, bütün alanlarda olduğu gibi dil ve imla sahasında da kendi kurumlarını oluşturmayı deneyecek ve 1983 yılında TDK'yı ortadan kaldıracaktı. Bunun yerine kurulan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ise bir süre sonra yeni Türk Dil Kurumu'nu oluşturacaktı. Yeni kurumun ilk iş olarak 1985'te Prof. Hasan Eren imzalı bir İmla Kılavuzu yayımlaması da anlaşılır bir durumdu.

Kılavuzu TDK olanın... Kılavuz ilginçti. İmzasız giriş yazısında kılavuzun bir bilim kurulu tarafından hazırlandığı belirtiliyordu ama kapakta neden Hasan Eren'in isminin bulunduğu da bir türlü anlaşılamıyordu.

Bu arada başka ilgi çekici durumlar da ortaya çıkıyordu. Hasan Eren imzasıyla yayımlanan İmla Kılavuzu'nu hazırlayan bilim kurulu içinde yer alan Doç. Mertol Tulum, bir yıl sonra oldukça farklı bir kılavuz yayımlıyordu: "Yeni İmla Kılavuzu." Bir başka düşündürücü ve garip taraf da şuydu: Doç. Tulum, kendi hazırladığı kılavuzda, bilim kurulu üyesi olarak zikredildiği kılavuzun adını bile anmıyordu...

Aynı kurumun iki üyesinin imla kılavuzlarına, bir süre sonra bir başka kılavuz daha katılacaktı. Eski TDK'nın son genel yazmanı Ömer Asım Aksoy başkanlığındaki bir kurul, "Yeni Yazım Kılavuzu"nu örnek alarak bir başka kılavuz hazırlıyor ve bu eser Adam Yayınları tarafından geçtiğimiz ekim ayı sonlarında "Ana Yazım Kılavuzu" olarak piyasaya veriliyordu.

Böylece, piyasada ciddiye alınır kılavuz sayısı üçe çıkmıştı. Ama sıradan bir meraklı bile, bu üç kılavuzun da birbirinden tamamen farklı ufuklarda kanat çırptığını görüp hayretten küçük dilini...

Hayretten küçük dilimi... Ne yaptınız küçük dilinizi? "Yutayazdım" demek istiyorsunuz belki ama üç kılavuzda da böyle bir kelime yok... Dolayısıyla, bu kelimenin doğrusunu eğrisinden ayırt etme imkânı da yok... Biri resmi, biri yarı-resmi, biri de eski-resmi üç imla kılavuzu, bu soruna cevap vermiyorsa ne yapılabilirdi?

Örnekleri çoğaltmak mümkündü: "Ağırbaşlı, alışveriş, aşevi, içgüvey, gözdağı, kördüğüm" gibi kelimeler Ana Yazım Kılavuzu'nda birleşikken, İmla ve Yeni İmla Kılavuzlarında ayrı yazılıyordu. "Adamakıllı, akbaba, aşçıbaşı, ayakkabı, uçaksavar, yanardağ, yüzyıl" gibi kelimelerde ise tam tersi bir tutum söz konusuydu. Bunlar, Ana Yazım Kılavuzu'nda ayrıyken, diğer kılavuzlarda birleştirilmişlerdi. "Başıbozuk, başhekim, dışişleri, olağanüstü, sağduyu" gibi kelimelerin birleşik yazılmasında Ana Yazım Kılavuzu ile İmla Kılavuzu anlaşırken, Yeni İmla Kılavuzu'nda bunlar ayrı gösteriliyordu.

Düzeltme işareti ve nispet "i"sinin yazımı ise içinden çıkılmaz bir haldeydi. Bu konuda üç kılavuz da birbirinden farklı görüşler sergiliyordu. Anlaşılan, aydınların ve bilim çevrelerinin üzerinde birleşeceği bir kılavuz daha uzun yıllar bir hayal olarak kalacaktı.

Sefa KAPLAN

"Devlet, dile müdahale etmiştir"

Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Hasan Eren, "imla bunalımı" konusunda **Nokta***'nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: Bugün üzerinde ittifak edilen bir imla neden hâlâ mevcut değil?

Eren: Üzerinde ittifak edilecek bir imlanın oluşması için biraz vakit geçmesi gerekiyor.

Nokta: Sizin imzanızla yayımlanan İmla Kılavuzu büyük eleştiri aldı. Eski TDK Başkanı Ömer Asım Aksoy, yerleşmiş bazı kuralları bile yerle bir ettiğinizi yazdı...

Eren: Asım Bey, "Eski kurum mensuplarının ortaya attıkları sistem doğrudur, o sistemden farklı olarak söylenen her şey yanlıştır" düşüncesinden hareket ediyor. Ömer Asım'ın eleştirisinde bu vardır.

Nokta: Yani bir önyargı ile mi hareket ediyor?

Eren: Tabii. Şunu da unutmamak lazım: **Eski kurum mensupları kurum dışında kaldıkları için, yeni gelen kuruluşu beğenmeyeceklerdir. Beğenmemek için de birtakım bahaneler bulmaya, uydurmaya çalışacaklardır. Bunu da göz önünde tutmak lazım.**

Nokta: Sizin yayımladığınız kılavuz genel bir yaygınlık kazandı mı?

Eren: Evet, tabii. Biliyorsunuz son olarak üniversitelerde Altan Bey (Günalp) bir karar çıkardı. "Bütün ÖSYM imtihanlarında TDK'nın çıkardığı kılavuz esas alınacaktır" dedi. Üniversitelerdeki bütün Türkçe okutmanları da bizim kılavuzu tatbik ediyorlar.

Nokta: Kurum bünyesinden Doç. Mertol Tulum da bir kılavuz hazırladı ve bu sizinkiyle bir hayli çelişiyor. Üstelik aynı kurumdasınız. Bunu nasıl izah ediyorsunuz?

Eren: O kendi görüşüne göre hazırlamış... O ayrı bir şey...

Nokta: Sizden farklı olarak ortaya koyduğu kuralları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Eren: Onu kendisine sorun...

Nokta: Şapka (^) işaretinin kullanılması ya da kullanılmaması büyük kargaşalara yol açıyor. Bu sorunu çözümlemek nasıl mümkün olacak?

Eren: Şapkaların kullanılması lazım, olduğu gibi muhafaza etmek lazım. Bu şapkalar özellikle Arapça ve Farsça kelimelerde lazım oluyor.

Nokta: Her kesimden bilim adamı ve aydının katılacağı büyük bir kurultay toplanarak ortak karar alınamaz mı?

Eren: Kuruma karşı eskilerin gösterdiği muhalefet var. Ömer Asım'ın yazılarını şöyle bir dikkatle okumakta fayda var. Onlar, "Benim dediğim böyle idi. Burada böyle denmiyor ve hata ediliyor" diyorlar. Böyle bir kanaatleri var.

Nokta: Peki kurum ittifak halinde mi?

Eren: Elbette, tabii. İlgilenenler arasında ittifak var.

Nokta: Mertol Tulum'un İmla Kılavuzu ittifaka ters değil mi?

Eren: Mertol Bey yapar... Herkes yapabilir...

Nokta: Ama hani ittifak vardı?

Eren: Bilim konularında ittifak... Tabii herkesin kendi görüşü olabilir. Nitekim sizin temas ettiğiniz kongrede de on çeşit fikir ortaya atılabilir.

Nokta: Devletin dile müdahale etmesini nasıl karşılıyorsunuz?

Eren: Devlet, Dil Kurumu'nu kurmuştur. Bu yetkiyi kanun Dil Kurumu'na bırakmıştır.

Nokta: Yani devletin dile müdahalesi gayet normal midir?

Eren: Evet... Devlet, görevi kuruma vermiştir...

Nokta: Yani devlet zaten müdahale etmiştir diyorsunuz?

Eren: Etmiştir... Bundan sonra iş Dil Kurumu'na düşüyor...

SÖYLEŞİ / MEHMET ALTAN

Babıali'de bir "konuk" yazar...

Okurla ilk karşılaşması "Paris Mektupları" ile olmuştu Mehmet Altan'ın. Genç doktora öğrencisinin "gurbet elde" yaşadıklarını, gözlemlediklerini ve duygularını ağabeyi Ahmet Altan'la paylaşmak için yazdığı özel mektuplar önce Hürriyet'te, ardından Cumhuriyet'te yayınlanınca özel olmaktan çıkmış ve Türk basını yeni bir yazar kazanmıştı. Son bir yıldır Güneş gazetesinin "Dönence" köşesinde okuduğumuz Altan, pazartesi gününden itibaren "SÖZ" gazetesi için yazacak. Asıl mesleğinin akademisyenlik olduğunu Babıali'deki yerinin her zaman "konuk"luk olarak kalacağını vurgulayan Altan **Nokta***'nın sorularını yanıtladı:*

Nokta: Elitist bir yazar olarak tanımıyorsunuz. Bunun önemli dezavantajlarını da göze alıyorsunuz herhalde...

Altan: Evet, benim bütün iddiam elitizm üzerine. Elitizm olmadan hayatın keyfi yok. Hele Türkiye gibi kasabalılaşma dönemini yeni aşan bir ülke sözkonusu ise... Bu yol, çok uzun vadede sonuç alınabilecek, ödüllendirilebilecek bir yol. Ama ben hiçbir zaman pek şöhret düşkünü olmadım. Doyumlu, komplekssiz bir insan olduğum için popüler olmak pek ilgilendirmiyor beni. O zaman yaşam motivasyonu olarak geriye bir tek elitizm kalıyor.

Nokta: Yazılarımızda cevabını aradığınız temel sorular neler?

Altan: Türkiye'de cevabını aradığım temel soru hep, ülkenin iç dinamikleri ile dış dinamikleri arasındaki ilişkiler oldu. Tabii, bir başka temel konum, dünyadaki hızlı değişim ve bu değişimin Türkiye'deki yansımaları. Teknolojik gelişim, sosyal yapıları, gelenekleri, görenekleri, fikirleri her şeyi değiştiriyor. Bu teknolojik değişim, kapitalist ve sosyalist sistemi aynı şekilde etkiliyor. ABD ve SSCB kendi kamplarının en ilerici devletleri konumuna geldiler. ABD, kendi kampında asker değil, tüccar devlet istiyor. Sovyetler Birliği ekonominin genel yasalarının ideolojileri aşıp aşmadığını sorguluyor. Elbette Türkiye de bu değişimden etkileniyor. Bizde 80 sonrasında yaşanan en temel değişim, yaşamın statü sahipleri tarafından değil, üretim tarafından yönlendirilmeye başlanması.

Nokta: Sizce aydınlarımız ne kadar algılıyor bu değişimi?

Altan: Aslında ben Türkiye'de aydın kavramının tartışılmasından yanayım. Türkiye, üretimsiz marjinalleri aydın zannediyor. Ülkemizde hiçbir şey toplumun kendi dinamiğinden oluşmamış. "Aydın" da resmi politika olarak oluşturulmuş. Operet devletindeki gibi. "Bu ülkeye aydın lazım" denmiş ve birtakım insanlara bu sıfatlar verilmiş. Bunların, yaşamı belirleyen statü sahipleri ile göbek bağları var elbette. Şimdi, 80 sonrasında yavaş yavaş üretim, yaşamı yönlendirmeye başlayınca, aydınların konumu da yeniden gündeme geliyor. Doğal olarak onlar bu değişimden tedirgin oluyorlar.

Nokta: Politik yazılar da yazacak mısınız? Sizce politika nereye gidiyor dünyada?

Altan: Politikayı daha global düzeyde izlemeyi ve yazmayı seviyorum. Dünyada politikanın geleceğinin hiç de parlak olmadığı açık. Politika, yaşamı toptan ya da mevzi olarak değiştirmek için bir araç. Oysa bugün teknoloji bunu çok hızlı hem de demokratik bir biçimde yapıyor. Politikacılara düşen çoğu kez kenardan bu değişimi izlemek oluyor.

Nokta: Solun durumunu nasıl görüyorsunuz Türkiye'de?

Altan: Bu konu açıldığında bence ilk bakılması gereken şey, Türkiye'nin istihdam yapısı olmalı. Ülkemizde aktif nüfusun yüzde 66'sı bağımsız çalışıyor. Sanayi işçileri, aktif nüfusun yüzde 13'ünü oluşturuyor yalnızca. Aynı oran Mısır'da, Guatemala'da yüzde 20 civarında. Bir başka deyişle, Türkiye'de sosyal sınıflar gelişmemiş, burjuvazi gelişmemiş. Küçük esnaf hâkim. Böyle bir konumda sol, çağdaşlığı temsil edebilir. Zaten Türkiye'deki sol hiç rejimi tartışmıyor, ekonomi-politika tartışıyor. Buna ne kadar "solculuk" denebilir ki?

Mehmet Altan SÖZ'de yazacak

KADİR ÇITAK / NOKTA

Ucuz şarabı çekip sabahlara kadar Requlem'i bitirmeye çalışıyordu, ölüme çeyrek kalmıştı

"AMADEUS" BAŞLIYOR

Wolfgang İstanbul'da

Milos Forman'ın 8 Oscar'lı şaheseri "Amadeus" İstanbul sinemalarında başlıyor... Wolfgang Amadeus Mozart'ı tanımak ve sevmek, çocukları sevmek, çiçekleri sevmek, insanları sevmek gibi bir şey...

Do do re mi do, do mi mi re do... Do do re mi do, do mi mi re do... Kısık, kırık sesiyle yazdırıyordu, zavallı Salieri şaşırmış kalmıştı, gözlerinin altı çökmüş, nefes alamayan, sonsuzluğa ulaşmaya birkaç saati kalmış genç adamın beyninde birdenbire, öylece, olduğu gibi beliriveren olağanüstü sesleri öfkeyle karışık hayranlıkla anlıyor, yazmaya yetişemiyordu....

Otuz altı yaşında yüz otuz altı yıllık yorulmuş bir adamdı bu, onu hiç kimse benim kadar iyi anlayamazdı, müziğini değil, kimliğini, burcu benimki gibi Kova, "yükseleni" benimki gibi Başak'tı da ondan! O intihar kokan sevimsiz Salzburg'un dar sokaklarında, han avlusundan han avlusuna o kar-kış altında gocuğuna sarılmış, perukasının pudrası kar gibi omuzlarında, dantelli gömleğinin geniş yenleri ve parasızlıktan yıllarca yenilenememiş yamru yumru tokalı ayakkabılarıyla gezdirdiği varlığını iliklerimde duyuyordum.

Requiem'in Latince dizeleri, işitilmesi zor fısıltılara dönüşmüştü: Confutatis maledictis, flamis sacribus addictis... Salieri kaz tüyü kalemini mürekkep hokkasına çabuk çabuk batırıyor, yaylıları ayrı, basları ayrı, tenor koroyu ayrı yazıyordu, iri, ağır kadanaların çektiği ürkütücü bir "dillijans" Viyana'ya doğru ilerliyordu, Constanze kocasının yanına dönüyordu, ölmeden yetişebilecek miydi?

Her taraf vıcık vıcık çamurdu. Tabutunu çöp arabası gibi bir şeye tıkmışlardı. Constanze ile eski göz ağrısı, Salieri'nin metresi Katherina Cavalieri ağlaşıyorlardı. Salieri dudakları büzülmüş, her şeye rağmen kederli gözleri iri iri, sessizce arkasından bakıyordu: Tabutu bir çukura atacaklar, üzerine sönmemiş kireç dökeceklerdi... Bütün çağların belki de gelmiş geçmiş en büyük bestecisi toprağa karışıp

kaybolmuştu.

Onu kim öldürmüştü? Otuz yıl kadar sonra umutsuz bir gününde kendi gırtlağını kesmeye kalkıp vaktiyle onu zehirlediğini açıklayan ihtiyar ve yeteneksiz besteci Antonio mu? Yoksa bilir bilmez içip durduğu, böbreklerini ve karaciğerini paramparça eden cıva bileşikleri mi? Yoksa çağdaşlarının öküzlüğü mü? Anlayışsız zenginler, kafasız soylular, nankör sevgililer, kıskanç rakipler, abuk sabuk heriflere paraları yağdırıp Wolfgang gibi bir adamı sürünmeye bırakan çevresi, insan denen o garip canavarlar topluluğu mu? Yani 1791'i tersine çevirip 1971 yapsan, tutup 1987 yapsan ne fark ediyordu?

İlk canına okuyan babası olmuştu. Wolfgang kısacık ömrü boyunca babasını yüreğinde kara bir karnaval maskesi gibi taşıyacaktı, ucuz şarap çekip elma kemirerek yaşadığı son aylarında kapısını üç kere çalan, çil çil altınları avuçlarında su gibi akıtıp ona şu uğursuz ve muhteşem cenaze duasını ısmarlayan kara pelerinli, kara şapkalı, kara maskeli adamı babası mı sanacaktı gerçekten, babasının ruhu mu? Yoksa gelen, müthiş ve keskin yönetmen Milos Forman'ın iddia ettiği gibi bizzat Antonio Salieri nam alçak mıydı? Yok, düpedüz, sahtekâr bir soylunun uşağı, nitekim Wolfgang'a bestelettiği müziği birkaç hafta sonra kendi bestesi gibi bir yerlerde çaldırıyor, sonra da unutulup gidiyor eser... Ama bizim mutsuz ve yorgun çocuğun daha gizemli bir sonu olması gereği beynimizin kıvrımlarını gıdıklıyordu, ille de hüzünlü ve erken ölümlerde bir cinayet tadı arayacaktık, zamanında çok gürültü koparmış, Beethoven'in kafasını kurcalamış, Puşkin'e şiirler yazdırmış, bu konuyu günün birinde Peter Shaffer, oyun yazarlarının en babalarından biri gündeme getirince birdenbire çok unuttuğumuz o yaramaz çocuğu, Wolfgang'ı taparcasına sever olacaktık....

Bir başka Wolfgang'ı hatırlıyordum, Bologna kırlarında koşuşturan yeni yetme bir Wolfgang'ı, iki delikanlıyı birden seven, onlarla el ele tutuşup hiçbir "kötülük" düşünmeden mışıl mışıl uyuyan o kanlı canlı kızcağızı görüyordum... Rahip Martini'nin babacan dostluğunu, Bologna Müzik Akademisi'nin giriş sınavında çuvallayan bizim Wolfgang'ın yüzündeki dehşetli te-

Kimseden çekmedi babası Leopold'dan çektiği kadar

Ve Constanze...

laşı, ilk önce Gottlieb diye konan da sonra babasının, o nursuz Leopold'un Amadeus'a çevirdiği ikinci adının Amadé Amadé diye çağırıldığını... Emek Sineması'ndan çıkıp Taksim'e yürürken güneş açmıştı, Wolfgang'ı sevmenin, çok sevmenin dünyaya daha başka bakmak olduğu , Wolfgang'ı çok sevmenin insanları sevmek olduğu işte ossaat kafama dank etmişti.

Birkaç ay sonra, bir gece sonuna doğru, elimde uzaktan kumanda aleti, Wolfgang'ın Salieri'ye o korkunç Requiem bölümünü, confutatis maledictis'i yazdırdığı şekansı belki onuncu kez baştan alırken aynı ürpertiye kapılacaktım... Vaktiyle üst üste koyduğum görüntüleri, Alev Sezer'in iyi niyetli yetersizliğini, Can Gürzap'ın Yeşilçam tiradlarını, hatta oyunun Penguin baskısının kapağında Paul Scofield'in acılı ve mükemmel yüzünü bile bir kenara bırakmış, Frederic Murray Abraham'ın büzgülü gülümsemesiyle Tom Hulce'ın çatlak kahkahasına takılmıştım...

Çocuk kalmış bir dahiydi o, otuz altı yıllık kısacık ömrü acılar içinde geçmişti

Wolfgang yemek masalarının altında kız kovalıyor, konser sırasında orkestra yönetirken zart zart yelleniyor, amuda kalkıp piyano tıngırdatıyor, eşe dosta belden aşağı mektuplar donatıyor, sonra da oturup dehşetengiz şeyler besteliyordu, beş yaşında bir yandan Marie Antoinette'e asılırken bir yandan konçerto yazan veletten başka ne beklenirdi? Beş günde Linz senfonisini, bir gecede Don Giovanni uvertürünü "attıran", Salieri'nin klavseninden ayaküstü dinlediği beceriksiz denemeyi oracıkta o eşsiz "Non Piu Andrai" aryasına dönüştüren velet, nasıl umutsuzca yorgun, nasıl mutsuz, nasıl sömürülen, nasıl horlanan, nasıl ezilen bir adamdı oysa... Önüne gelenden kazık yiyor, önüne gelene çarpılıyordu.

Şimdi "Amadeus" başlıyor ya, üç adam boyu seyretmek kimbilir nasıl keyifli olacak... Yeniden, yeniden, yeniden, belki yedinci kez yeniden dalmak gitmek benim Wolfgang'ımın dünyasına... Karanlığa gömülüp kulağını yirmi be-

İşte gerçek Salieri!

şinci senfoninin o eşsiz ilk bölümüne, Gece Kraliçesi'nin Aryası'nın çağlayan gibi dökülen tizlerine, yirminci piyano konçertosunun hiç kimsenin ulaşamadığı büyüsüne, Saraydan Kız Kaçırma'nın zilli köslü cümbüşüne, si minör ilahinin insanı neredeyse dinden imandan çıkarıp "ihtida" ettirecek görkemine vermek... Başa sona sara sara turşusu çıkmış, Işıl'ın suluboya tablolarına dönmüş kasetlerde (Işıl'ın kabahati yok, kabahat Beta ile VHS sistemlerini daha da geliştirmeyen caponların), çişin gelince düğmeye basıp durdurduğun ve eve damlamış misafire iki laf yetiştirme arası seyredebildiğin "Amadeus"lara paydos!

Bu Wolfgang öyle bir umman ki arkadaş, daldıkça dalıyorsun, yok efendim Karajan nerelerde çuvallıyor da Lorin Maazel mi bu işten daha iyi anlar Karl Boehm mü, şu yeteneksiz Salieri imparator olacak budaladan yılda binlerce altın götürürken benim Wolfgang'cığım nasıl iki yüz krona talim etmiş, (ilahi fukara, sanki örneklerini yıllardır pek çok görmedin de bunun...), on yedi yaşlarında Beethoven'i dinleyince nasıl "Bu çocuğa dikkat isterim, bu çocuk ileride beni geçecek" demiş, Constanze bunu nasıl boynuzlamış da bizim enayi de Constanze'ye nasıl körkütük âşıkmış... Bunlar malumatfuruşluktur, önemli olan Wolfgang'ı sevmek, onun çocuksu büyüklüğünü, onun akıl almaz mükemmelliğini, onun acılarla, yıkımlarla, sürünmelerle geçen kısacık hayatını sevmek, ona acımak, ona hayran olmak, büyük bir besteciyi, büyük bir insanı tanımak, bilmek, anlamak... Ve onu hiç unutmamak, onu bir kere anlayınca da Wagner eşşeğine de Strauss sahtekârına da bir daha yüz vermemek, ama belki Şevki Bey'i, Hammamizade'yi, Kantemiroğlu'nu da daha bir iyi anlamak, onları da sevmek belki...

Aman görün, ne olur... Klasik müzik sevmeyebilirsiniz, benim bir arkadaşım var. Avukat Necmi, Arthur Hailey okur, sıkı tavla oynar, iyi rakı içer ve Muazzez Abacı dinlerdi, "Amadeus"u gördü Mozart'çı kesildi, ben klasik frenk musikisi sevmem demeyin gidin... Wolfgang'ı tanımak, onun hüzünlü varoluşunun dayanılmaz ağırlığını öğrenmek için, canım çok da cak cuk edecekseniz iki saat hoşça vakit geçirmek için gidin, ama gidin...

★ ★ ★

Hüzünlü adamların hüzünlü adamları anlattığı hüzünlü yazıları ayaküstü yumurtlanmış bir latifeyle bitirmekte saymakla bitmeyecek yararlar vardır! İşte bir tanesi:

Wiener Staatsarchiv, Viyana Devlet Arşivi kitaplığının toz ve küf kokulu mahzenlerinde, uzman araştırmacılar bir kitap bulmuşlar... Sararmış, köşeleri ve kenarları güve yeniği, gotik harflerle dizili eski bir kitapmış bu, 1780'lerde Viyana'da basılmış...

Kitabın adı: "Mein Freund Nadir Nadi."

Yazarı: Wolfgang Amadeus Mozart.

★ ★ ★

Herkesten önce en çok saygıdeğer Nadir Bey'in güleceğinden emin olmak istediğim bu küçük şakadan dolayı bağışlayın... Ve bağışlar bağışlamaz da aman gidin "Amadeus"u görün!

Engin ARDIÇ

BUZ HOKEYİ / YARIM YÜZYIL SONRA YENİDEN

Deplasmanlı Türkiye Buz Hokeyi Ligi

Türkiye'de Cumhuriyet'ten önceki yıllarda oynanan buz hokeyi federasyonlaşma talebiyle yeniden gündemde... Toplam 30 amatör sporcudan oluşan yeni hokeyciler şimdilik malzemelerini kendileri sağlıyor ve tesislerden ücret ödeyerek yararlanabiliyorlar.

Uzun bir ayrılıktan sonra buz hokeyi yeniden aramızda. Çehresini yabancı filmlerden, dış kaynaklı spor programlarından tanıdığımız buz hokeyi, aslında sporumuzun ilk göz ağrılarından. Buz hokeyi, ülkemizde Cumhuriyet'ten önce oynanmaya başlanmış, 1923'te federe olmuş, aynı yıl ligi düzenlenmiş bir spor dalı. Sonraki yıllarda gözden düşen ve faaliyetine son veren hokey, bugünlerde hayata dönmeye çalışıyor. İstanbul'da iki, Ankara'da bir hokey kulübü etkinlikte bulunurken, İzmir ve Bursa'da birer takımın kuruluş çalışmaları sürüyor. İstanbul'da, Korukent ve İstinye tesislerinde çalışan hokeyciler, sınırlı olanaklara karşın gelecekten umutlu.

Buz hokeyi, sıkıştırılmış plastikten yapılan sert bir yuvarlağın, baton adı verilen hokey sopasıyla yönlendirildiği bir tür futbol. Amaç, futbolda olduğu gibi gol. Yirmişer dakikalık üç devre halinde, altışar kişiyle oynanan maçın skorunu "plastik yuvarlağın" filelerle kuçaklaşma sayısı tayin ediyor.

Hokey zor, zor olduğu ölçüde de zevkli bir spor. Çok sayıda becerinin aynı anda harekete geçirilmesi gerekiyor. Öncelikle buz üzerinde denge ve hız becerilerini kazanma zorunluluğu var. Dolayısıyla, buz pateninde yetkinlik hokeyin önkoşulu. Ayrıca, hokey sopasına ve topa hükmedebilmek gerekiyor. Neredeyse Amerikan futboluna denk sertlik de cabası. "Nizami" darbelerle rakibin dengesi bozulabiliyor. Nizami olmayan darbelerin cezası, darbenin sertliğine göre, 2-12 dakika arasında oyun dışı kalmak oluyor.

Hokeyin cazibesi, bu hareketlilikten kaynaklanıyor. Gerçekten de seyri hayli zevkli bir oyun. Yerli hokeycilerimiz öyle çok usta olmasalar da izleyenlere keyifli dakikalar geçirtebiliyorlar.

Hedef futbolda olduğu gibi gol. Ama kaleye giren meşin yuvarlak değil "pack"

ÜMİT KIRDİL / NOKTA

Hokeyciler hazır. Ya federasyon?

Kuzey Amerika ve Doğu Avrupa'nın en popüler sporlarından biri olan buz hokeyi, Türkiye'de de kitle sporu olabilir mi? Kısa vadede zor. Öncelikle, maliyeti yüksek bir spor. Gerek tesis, gerekse malzeme masrafları öyle her kesenin altından kalkabileceği gibi değil.

Korukent tesisi müdürü Armağan Yargıç'ın ifadesine göre, "Buzun korunması, onarımı ve temizliği hayli külfetli bir teknik servis gerektiriyor. Pistin bir günlük elektrik masrafı 150.000 TL civarında." Armağan Yargıç, işletmelerin ancak uzun dönemde kâr edebilecekleri görüşünde . Tepeden tırnağa bir hokey kıyafetinin maliyeti ise 500-600 bin TL civarında. Bu, mütevazı bir kıyafet için geçerli. Birinci sınıf hokey malzemelerinin maliyeti 1.000.000 TL'yi bulabiliyor.

Tesis ve malzeme, tüm amatör sporların olduğu gibi, hokeyin de temel sorunları. Hokeyciler malzemelerini kendileri sağladıkları gibi, tesislerden de ücret karşılığında yararlanabiliyorlar. Artistik patinajcılarla aynı pisti paylaşma zorunluluğu ve talep yoğunluğu nedeniyle önceliğin patinajcılara verilmesi hokeycilerin çalışma sürelerini epey kısaltıyor. Çoğunluğu öğrenci olan Korukent hokeycileri ancak gece geç saatlerde antrenman yapabiliyor.

Korukent hokey takımının antrenmanlarına artistik patinaj antrenörü Kaya Bican nezaret ediyor. Hokey antrenörlüğü kursu görmediğini, Avusturya'da patinaj kursunda bulunduğu sırada hokeyle ilgilendiğini belirten Kaya Bican, gençlerin bu spora giderek daha fazla ilgi gösterdiklerini, iki yıl önce yalnızca dört olan hokeyci sayısının şimdi yirmi olduğunu söylüyor. Bican, devlet desteğiyle bu sporun kısa zamanda kitle sporu boyutlarına ulaşabileceği görüşünde.

Kayak Federasyonu bünyesinde federe olmak üzere başvuruda bulunan hokeyciler, devletin ve sponsor firmaların destek göstermesiyle çok sayıda insanın, çok yönlü ve çok zevkli bir spor yapabilme olanağına kavuşacağını düşünüyorlar. Hokeycilerin faaliyetleri şimdilik haftada bir-iki idman ve iki-üç ayda bir maç yapmakla sınırlı. Uzun vadede umutları önce yerel daha sonra deplasmanlı bir hokey ligi.

Yücel GÖKTÜRK

Bu TRT Allahlık!...

Bu başlığı kaçıncı kez kullandık, hatırlamıyoruz... İnanıyoruz ki, yaşadığımız sürece, hemen her hafta, hatta her gün kullanmayı düşünecek ama, artık sizin keyfinizi kaçırmamak için, tepemiz iyice attıkça, kâğıda dökeceğiz...

Bu TRT allahlık.. Hece hece yazarsak, belki daha etkili olur: AL -LAH- LIK!.

Radyo ve Televizyon, Kitle Haberleşme Araçları listesinin en başında gelirler..

Neyin başında gelirmiş, TRT'ciler:

Kitle HA-BER-LEŞ-ME Araçlarının..

Radyo ve Televizyonun çağdaş adı, Elektronik Basın'dır.

Neymiş TRT'ciler,

Elektronik BA-SIN!.

Her gün de, sürüyle haber bülteni vardır, radyo ve televizyonun.. Ana Haber Bülteni radyoda 19.00, Televizyonda 20.00 olmak üzere..

Açın bakın bakalım, bu "HABERLER" içinde, "SPOR HABERİ" var mı?.. Yoktur..

Maç sonucundan başka şey, TRT Spor Servisi için haber değildir.

Bu adamlar ya geri zekâlı.. Ya yayıncılığı bilmiyor ya habercilik nedir duymamışlar, görmemişler..

Be adamlar, gidin de muhasebeye, kadrolarınıza bakın, maaş alırken.. Kaçınızın adının yanında "muhabir" yazıyor..

Hani habercilik..

Her gün gazeteler, ikişer, üçer, dörder sayfa spor haberleri ile dolu.. TRT'de haber yok..

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı'nın, filanca köyde, feşmekân bey tarafından inşa ettirilmiş ilkokulun kurdelesini kesmesi, görüntülü haber.. Gazetelerin spor sayfalarının manşetlerinden günlerce inmeyen olaylar önünde, TRT "Tıss"..

Salla başını, al maaşını.. Git dünyanın dört yanına.. Koy cebine dövizi.. kurulmayan ses bağlantısı yüzünden, turistik spikerlik yap, yaşa.. Ama habercilik yapma..

★ ★ ★

Fenerbahçeli Hasan'ın çift sarı kart olayı, geçen hafta günlerce Spor Dünyasını sarstı.. TRT görmez, duymaz, bilmez.. Gazeteciler koştular TRT'ye.. Fenerbahçe-Ankaragücü maçının bandını izlemek üzere.. Alınan yanıt, ölüyü öfkeden, mezarından fırlatır..

"-Vallahi belki de silinmiştir.."

Adamlar, arşiv yapmazlar.. Silinip, silinmediğini bile bilmezler.. Bu ne laubalilik, bu ne gayri ciddilik, bu ne meslek ihanetidir.

Arama zahmetine bile katlanmadıkları maç bandı, Türkiye Spor Yazarları Derneği'nde vardır.

Gitsene.. Alsana.. Maçın hakemini de, Hasan'ı da, gazetelerinde maç günü "Sarı Kart" diye yazan gazetecileri, video bantta olay yerinde görülen öbür futbolcuları toplayıp, hepsini birden ekrana getirsene..

Hayır.. O zaman yayıncılık, o zaman habercilik olur.. Oysa bunlar devlet memuru.. Kıymetli popolarını kaldırsalar da, kaldırmasalar da, maaşlarını alıyor, Turgut Bey'i her gece bol keseden ekrana getirmekle de yerlerini garantiliyorlar ya.. Kim takar çağdaş yayıncılığı, haberciliği, elektronik gazeteciliği..

Bu olay Amerika'da olsa, Spor Yazarları Derneğindeki bant, bir günde altın olur, dernek köşeyi dönerdi.. Çünkü ABC, CBS ve NBC adlı televizyon şirketlerinin habercileri bu bandı alıp, dediğimiz programı yapabilmek için Derneğe milyonlarla ölçülen rakamlar önerir, açık artırmaya girerlerdi..

Evet.. Milyonlar.. Çağımızda habercilik pahalı.. Ama insanın en kutsal haklarının başında gelen "Haber Alma Hakkı" için, kimsenin gözü milyonu görmez, Batı'da..

Çağ atlayan Türkiye'de ise, haberciliğin en çağdışı olanı yapılır...

Turgut Bey bir gece otursun, Televizyon Haberlerini seyretsin.. Eğer hâlâ yüzü kızarmadan "Çağ atlıyoruz" diyebiliyorsa helal olsun..

Böylesine çağdışı bir habercilik anlayışı ile çağ atlanıyorsa, Başbakanın geri kalan övünmelerini varın hesap edin.

Çağ ancak kitlelerin, en hızlı, en doğru, en tarafsız şekilde enforme edilmeleri ile atlanır.

Dünyadan haberi olmayan kişileri gökdelende oturtup, uydu aracılığı ile "Tonton Görüntüleri" yayınlamak, çağ atlamak değil, çağ uyutmaktır!.

Hıncal ULUÇ

Putlara hayır

22 Kasım tarihli sayınızda, Putları Yıkalım başlıklı bölümü beğeniyle okudum. Konuyu gündeme getirişinizdeki temel nedene katılıyorum. Yalnız, Yılmaz Güney'le ilgili yayınlanan bölümde, görüşlerini aktaran Sinan Çetin'e bir çift sözüm var.

Çetin, Yılmaz Güney'in proleterya kahramanı olmak uğruna, olağanüstü bir sinemacı olma şansını yitirdiğini söylüyor ve ekliyor: "Güney, ülkenin üzerinde esen politik rüzgâra kapılmıştır." Güney'in filmlerinin "güncel politik kavramlarla yük olması" kadar doğal bir şey var mı? Güney'in kendi ülkesinin politik gerçeğini gözardı ederek, Tanzanya'nın politik sorunlarını irdeleyen bir film yapmasını kimse beklemiyordu herhalde. Anlaşılan Çetin, politikadan hoşlanmıyor, politikadan arındırılmış bir sinema özlüyor. Prenses, "bu ülkenin üzerinde esen politik rüzgâra kapılmış" Eylülist bir film değil midir?

"Putlara hayır", ama "çamur atmaya"da hayır.

Ümit SÖNMEZ-ANKARA

Aşk ve sevgi

"Sol aşkı keşfediyor" başlığınıza, artık "Sol Aşkı Keşfetti" diye yazabilirsiniz. Ülkemizin bulunduğu konum, yaşadıklarımız, deneyimlerimiz, yaşayacaklarımız önemli konular. 70 ve 80 arası yıllardaki sevgiyi, aşkı, örgütsel işleyiş mekanizmalarını olumsuz boyutlarında ele alan yazınızı okuduk. Sorumluları, yöneticileri umacı havasına sokan, iki insanın sevgisini olumlamayan, "vur emri" bile veren örgütleri ele alan yazınız, taraflı bir yapıya sahip.

Sol, yaşamın her alanını bilimsel bilgiler ışığında yorumlar, değerlendirir ve yaşar. Aile, akraba, arkadaşlık, dostluk sevgisi, kısacası insanlık sevgisi, hayvan, bitki sevgisi solun önemli yanlarından biridir... Sol, "paylaşımın en yüksek aşamasına aşk denilir" tanımından hareket eder.

Işık KAYNAK-İSTANBUL

"Kahpe" Kardeşim

Derginizi her zaman severek okuyan bir gencim. İşlediğiniz konulardan dolayı sizi kutlamak istiyorum. Gerçekten de birçok olayın aydınlanmasında, sizin yazılarınız birer projektör görevi görmüştür.

Dido Sotiriyu geçtimiz günlerde Türkiye'deydi

Son sayınızda, "Kahpe" Yunan Kardeşim yazısını okurken, doğrusu çok etkilendim. Yıllar yılı ekilen kin tohumlarına, şovenist kışkırtmalara karşın, iki ülke halkları arasındaki kardeşlik ve dostluğa dair umutlu olmak ne güzel.

Yelda AYDIN/İZMİR

Olumlu örnekler eksik

"Sol Aşkı Keşfediyor" başlıklı kapak konunuz, kapitalizmin aşkı öldürdüğü noktasını yeterince işlemiyor. Başka bazı eksikler yanında, olumlu örnekler de eksik. Yakalanan çok güzel bir konu ve daha güzel işlemek mümkündü.

Ayrıca, resmim altında yapılan bir yanlış da, anlam değişikliğine yol açıyor. Ben, "sosyalist ahlak yeterince yargılanmadı" demedim. Konuşmam içinde, benzeri iki cümlem var. Sosyalist ahlak yeterince sorgulanmadı, kapitalist ahlak yeterince yargılanmadı. Bir dizgi hatası yapılmış sanırım. Düzeltmeniz ricasıyla.

Ahmet AKA-İSTANBUL

Açıklama

Nokta'nın son sayısında yer alan Nâzım Hikmet'in kardeşi Samiye Hanım'ın yemekli toplantısıyla ilgili haberde yanlış anlamalara neden olabilecek bazı değerlendirmeler var. Bunları maddeler halinde sıralıyorum.

1- M. A. Aybar, Nâzım Hikmet'in teyzesinin oğludur. Çocuklukları beraber geçmiştir.

2- Aybar'ın Paşakapısı Cezaevi'nde yatma nedeni, N. Hikmet'i kurtarma kampanyası ile ilgili olmayıp, Cumhurbaşkanı İ. İnönü'ye hakaretle ilgilidir.

3- Aybar, Nâzım'ı kurtarma kampanyasına o sırada cezaevinde olduğu için katılamamıştır.

Uğur CANKOÇAK-İSTANBUL

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık: 15.000 TL.
1 yıllık: 29.900 TL.

Abone bedellerinin 128 139 no'lu Nokta Süreli Yayınlar A.Ş.
Posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıllık-uçak postasıyla)
Avrupa ve Ortadoğu: 75 ABD Doları
ABD ve Uzakdoğu: 127 ABD Doları
Abone bedellerinin Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no'lu hesaba transferini rica ederiz.

Eksik sayılar için adres:
Klodfarer Caddesi No 25
Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 1050 TL.

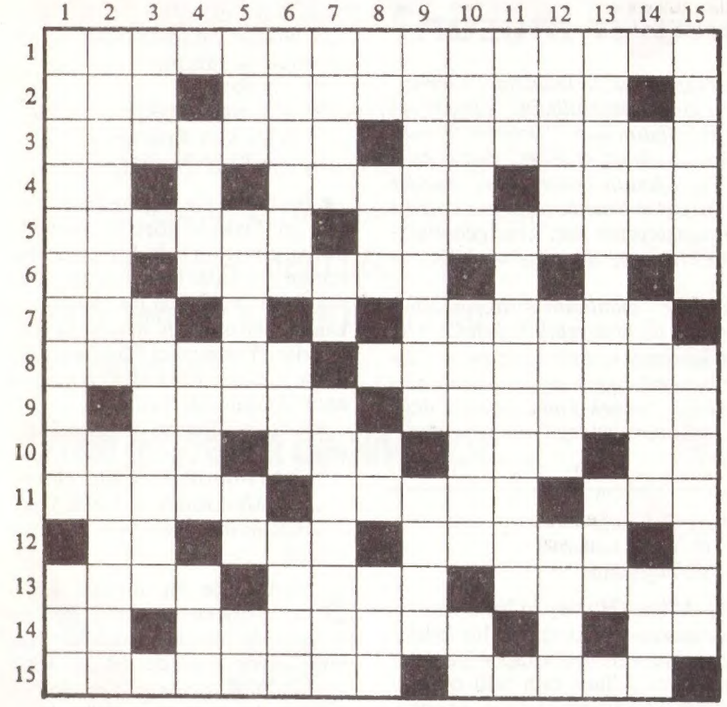

SOLDAN SAĞA: 1. 1905-1979 yılları arasında yaşamış, Osmanlı belgelerini iktisat tarihi açısından araştırıp değerlendirmiş, bu çalışmalarıyla Türkiye'de iktisat tarihi biliminin kurucularından olmuş ünlü bilim adamımız. **2.** Doğu Anadolu'da bir ırmak-Kanın yürekten vücudun her yanına gitmesini sağlayan damar. **3.** XX. yüzyıl başlarında kullanılan bir zırhlı tipi-Tanrı'nın peygambere vahiy indirdiğini kabul etmeyen, Tanrı'nın insan dünyasında soyutlanmış bir varlık olduğunu savunan görüş. **4.** İlave-Kuzey Kutbu'na yakın yerlerde yaşayan ve yumuşak tüyleri için avlanan bir kuş-Olduğundan büyük gösterme, abartma. **5.** Çok ince yufka ve kremayla yapılan bir tür pasta-Osmanlı devletinde "vakanüvis" unvanını alan ilk kişi olup, 1648-1682 yılları arasındaki olayları kapsayan vakayinamesiyle tanınmış XVII. yüzyıl devlet adamı ve vakanüvis. **6.** İpucu-Kargaşa, başıboşluk. **7.** Ünlü besteci ve orkestra şefi **Cemal Reşit**'in soyadı-Bir çeşit yarış teknesi. **8.** Tembellik-Kars ve yöresinde yaşayan Türkmen kökenli bir halk. **9.** İçine et ya da peynir konarak yapılan bir çeşit sigaraböreği-Bazı gemilerde baş bodoslamasından omurgaya kadar uzanan ve cıvadra donanımına desteklik etmek amacıyla konulan ekleme. **10.** Asya'da bir göl-Şöhret-Gelgit olayında denizin kabarması-Japon lirik dramı. **11.** Tıp dilinde uyluk kemiğine verilen ad-Taşa tutarak öldürme-Denize uzanan dar ve alçak kara parçası. **12.** Bir nota-SSCB'de 1921-1928 yılları arasında uygulanan ekonomi politikasına verilen ad-İslamda bir mezhep mensubu. **13.** İçinde tohum ya da krizalit bulunan koruncak-Okur-"Fırsat, kıvam" anlamında kullanılan argo sözcük. **14. Yahya Kemal**'in hece ölçüsüyle yazdığı tek şiiri-1632-1677 yılları arasında yaşamış, Descartes'in düşüncelerini son derece geometrik bir şekle sokmuş ve en uç noktaya vardırılmış bir panteizmi savunmuş ünlü Hollandalı filozof-Kamer. **15.** Ruh hastası-Çöl bölgelerinde yaşayan bir sürüngen türü.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. 1923-1981 yılları arasında yaşamış **Dünya Kaçtı Gözüme, Çiçekleri Yemeyin, Yalnızlık Paylaşılmaz, Benden Sonra Mutluluk** gibi şiir kitaplarıyla tanınmış Türk ozanı-Doğu Anadolu'da bir dağ ve geçit. **2.** Bir çeşit ince pamuklu kumaş-Bir atom ya da molekülden ötekine bir ya da daha çok elektronların geçişi olayı. **3.** Eskrimde bir karşılaşma türü-Gece denizde oluşan parıltı. **4.** Argoda "vurgun" anlamında kullanılan sözcük-Uzun tüylü bir süs köpeği-Kimi mantarlarda üreme organı. **5-** Kaba bir seslenme sözü - Tedbir - Radon elementinin simgesi - İtalya'da bir ırmak **6-** Gerçekleştirilmesi olanaksız tasar ya da düşünce-Gizli yer, köşe bucak-Takım. **7.** Eskiden Karagöz oynatılan kahvelere verilen ad-Bir nota-Aynı adlı delikli plakalarla yapılan ensiz bir dokuma türü. **8.** Fransiyum elementinin simgesi-Açığa vurulmuş, ortaya dökülmüş-Kuzu sesi-Motorlu taşıtlarda direksiyon ile tekerlek arasında bağlantıyı sağlayan mil. **9.** Ünlü bir kadın piyanistimiz-Yapılmasında sakınca olmayan. **10.** Üç bentten oluşan bir Batı şiiri türü-Dul kadınlar anlamında eski bir sözcük-Bir spor takımının gözde oyuncusu. **11.** Gözleri görmeyen- Tahayyül etmek. **12.** Hıristiyan din adamı-Bağıt-Balıkçı kayıklarının balıkları çevirmek için denize fırdolayı ağ salmaları. **13.** Kasımpatı-Kimi üflemeli çalgılarda titreşerek ses çıkaran ince metal yaprak. **14.** Islak-Zonguldak yöresine özgü bir halk oyunu-Temiz. **15.** SSCB'de bir ırmak-**Acı para, Azap Ortakları, İmparator** gibi romanlarıyla tanınmış günümüz Türk yazarı.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	R	U	D	O	L	F	■	E	L	L	İ	N	G	■	E
2	U	T	A	R	İ	T	■	S	A	U	N	A	■	U	R
3	H	■	V	A	R	İ	S	■	S	S	■	V	A	L	E
4	S	A	A	T	■	Z	■	A	T	A	S	A	G	U	N
5	A	F	R	O	D	İ	Z	Y	A	K	■	R	■	N	E
6	T	A	■	R	U	■	A	Z	■	A	L	İ	B	E	Y
7	İ	L	K	Y	A	R	D	I	M	■	U	N	■	K	Ü
8	■	L	■	O	Y	■	İ	T	İ	L	A	■	L	E	B
9	F	A	O	■	E	E	G	■	K	U	N	D	A	■	O
10	A	M	Y	A	N	T	■	A	S	■	D	İ	M	A	Ğ
11	R	A	N	D	■	A	G	R	E	M	A	N	■	İ	L
12	A	K	A	R	E	T	■	İ	F	A	■	K	U	D	U
13	D	■	Ş	İ	N	İ	K	■	E	N	F	■	R	A	■
14	A	D	■	Y	E	Z	İ	T	■	G	A	L	A	T	A
15	Y	O	G	A	■	M	N	E	M	O	S	İ	N	■	N

Ölür müsün, öldürülür müsün?

Öldüren öldürene, öten ötene... Önce Francis Bacon kullanmış 'ötenazi' yani "Çare kalmayınca hastayı tatlı tatlı öldürebilirsin" görüşünün Yunanca'sını. Laf Bacon'un ama evveliyatı Eflatun'dan. "Bedence ve ruhça sağlam olamayanları, doğru öbür dünyaya öteleyeceksin" demiş hazret, "devlet" üzerine çeşitlemelerinde. Ee, Eflatun böyle öterse, naziler de bütün dünyanın ağzına "öteler". Başlamışlar insanlar öteleme üzerine çeşitlemeler öttürmeye, kimi can çekişeni öteleyelim der, kimi genetiğinden hoşlanmadığını ötelemek ister. Kişiselciler, toplumcular az daha birbirini öteleyecekler.

Blaise Pascal'ın "Her seçim bir vazgeçiştir" cümlesini tornistan edersek öteleme kavramındaki antidemokratikliği de öteleyebiliriz belki: "Her vazgeçiş bir seçimdir". Seçim ise insanın en temel ve bölünmez hakkı, değil mi? Hayatından vazgeçebilmeyi kişinin kendi özgür seçimi olarak görmek, ölüm cezasının kaldırılması için kavga vermek kadar önemli değil midir? Yaşam seçimi de yaşamın kendisi gibi bir test değil midir, aşağıdaki sorularımızda irdeleyelim, der misiniz?

1 Ötelemenin de geleneği var. Japonya'daki bu geleneğe göre dişi dökülen yaşlıları bizzat çocukları bir dağa götürür ve ölüme bırakırlarmış. Yönetmen Shoei Imamura'nın çevirdiği film, adını bu dağdan alıyor. Öykünün sahibi ise Fukazawa. Dağı anımsayabilecek misiniz?

a) Narayama
b) Kaf dağı
c) Yaranamama
d) Fujiyama

2 Aldous Huxley'in hızla kurgularına yaklaştığımız bir bilim-kurgusu var. Bu kitapta insanlar vakitleri gelince tatlı tatlı ölmeye yatarlar. Yaşamak isteyip de yaşayamadıkları bütün hayalleriyle dolu odalarda. Bu öteleme çeşidinin romanının adı neydi, acaba?

a) Küçük Kazanır
b) İnsanlar Yaşadıkça
c) Yeni Cesur Dünya
d) Ay Battı

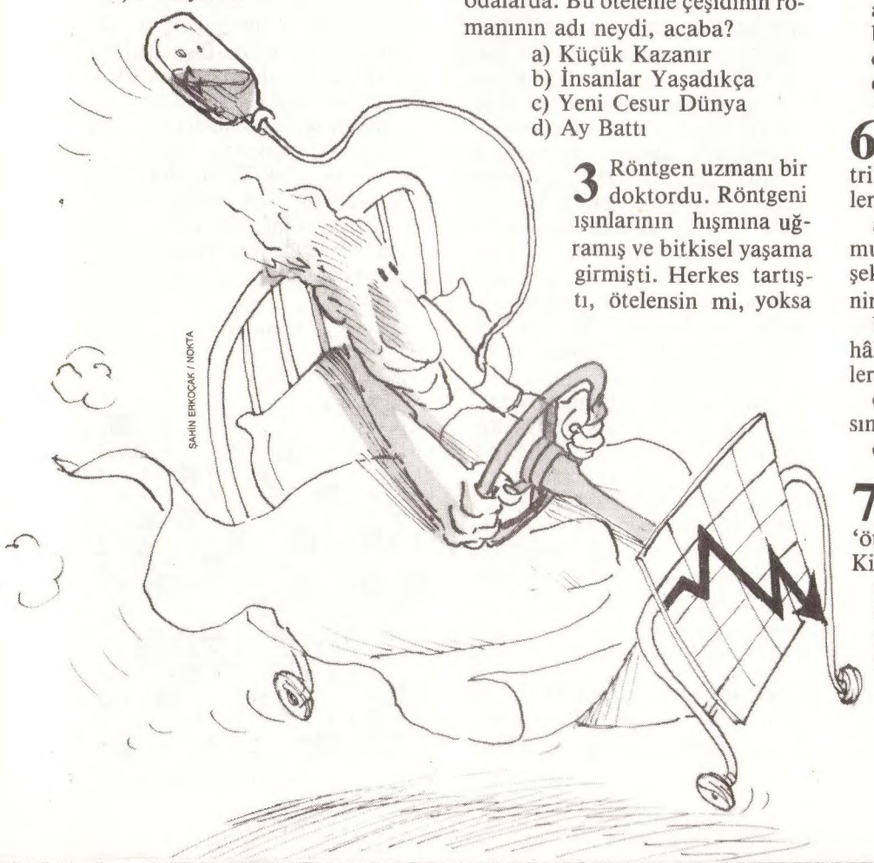

3 Röntgen uzmanı bir doktordu. Röntgeni ışınlarının hışmına uğramış ve bitkisel yaşama girmişti. Herkes tartışıtı, ötelensin mi, yoksa yaşatılsın mı diye. Çok uzun süre bitkisel yaşamda kaldı. Anımsayabilecek misiniz?

a) Alp Reel
b) Mehmet Ali Ağca
c) Hans von Roentgen
d) Geoffrey Peepingtom

4 Bir film daha ve yine bilim-kurgu. Öyküye göre 21. yüzyılda nüfus kontrolü için bir çare bulmuşlar. İnsanlar birbirlerini avlayarak vakit geçirirken bir yandan da kendi öldürümlerini heyecanla bekliyorlar. Yönetmeni Elio Petri. Bu ilginç öteleme filmindeki iki fıstığı anımsayabilecek misiniz?

a)Ursula Undress ve Elsa Martinelli
b)Jane Mansfield ve Kim Novak
c)Jennifer Jones ve Doris Day
d)Katherine Mansfield ve Pier Angeli

5 Türkiye'de bir ötenazi adası var. Köpekleri o adaya götürüp bırakıyorlar. Aç bilaç köpekler birbirini yiyor o adada. İstanbul yakınındaki Kızıladalar'dan Sivriada'ya da bu ad verilmiş. Bilebilecek misiniz?

a) Kos
b) Istanköy
c) Yassıada
d) Hayırsızada

6 Kedi köpek ötelemesinde köpeklere ada bulunamazsa elektrik şoku yöntemi kullanılır. Kedilere hangi yöntem uygulanır?

a) Kloroformla ıslatılmış bir pamuk parçasının yerleştirildiği çan şeklinde bir kabın içinde ötelenirler.
b) Arjantine sürülürler. Orada hâlâ naziler varmış ve sabun deneyleri yapıyorlarmış da.
c) Her kedi öldüren çocuğu bir sınavdan geçti kabul ediyorlarmış.
d) Farelere AIDS aşılıyorlarmış.

7 Uygar cesaretine hayran olunan bir sanatçı var. Penisine 'ötenazi' uyguladı ve kadın oldu. Kim?

a) Anatole France
b) Bülent Ersoy
c) Boy George
d) Elton Jones.

Ahmet Turhan Altıner

Yanıtlar: 1) **a,** 2) **c),** 3) **a,** 4) **a,** 5) **d,** 6) **a,** 7) **b.**

Türkiye'de margarinin adı.

Özen gösteren anneler gün boyu enerji harcayan çocukları için 34 yıldır SANA'yı seçiyor. Üstün kaliteli, besleyici, sütlü, vitaminli SANA, özen gösteren annelerin tercihi sonucu Türkiye'de margarinin adı olmuştur.

Özen gösteren anneler için...

Sana

özen gösteren anneler için...

KUTU KUTU / Salih MEMECAN

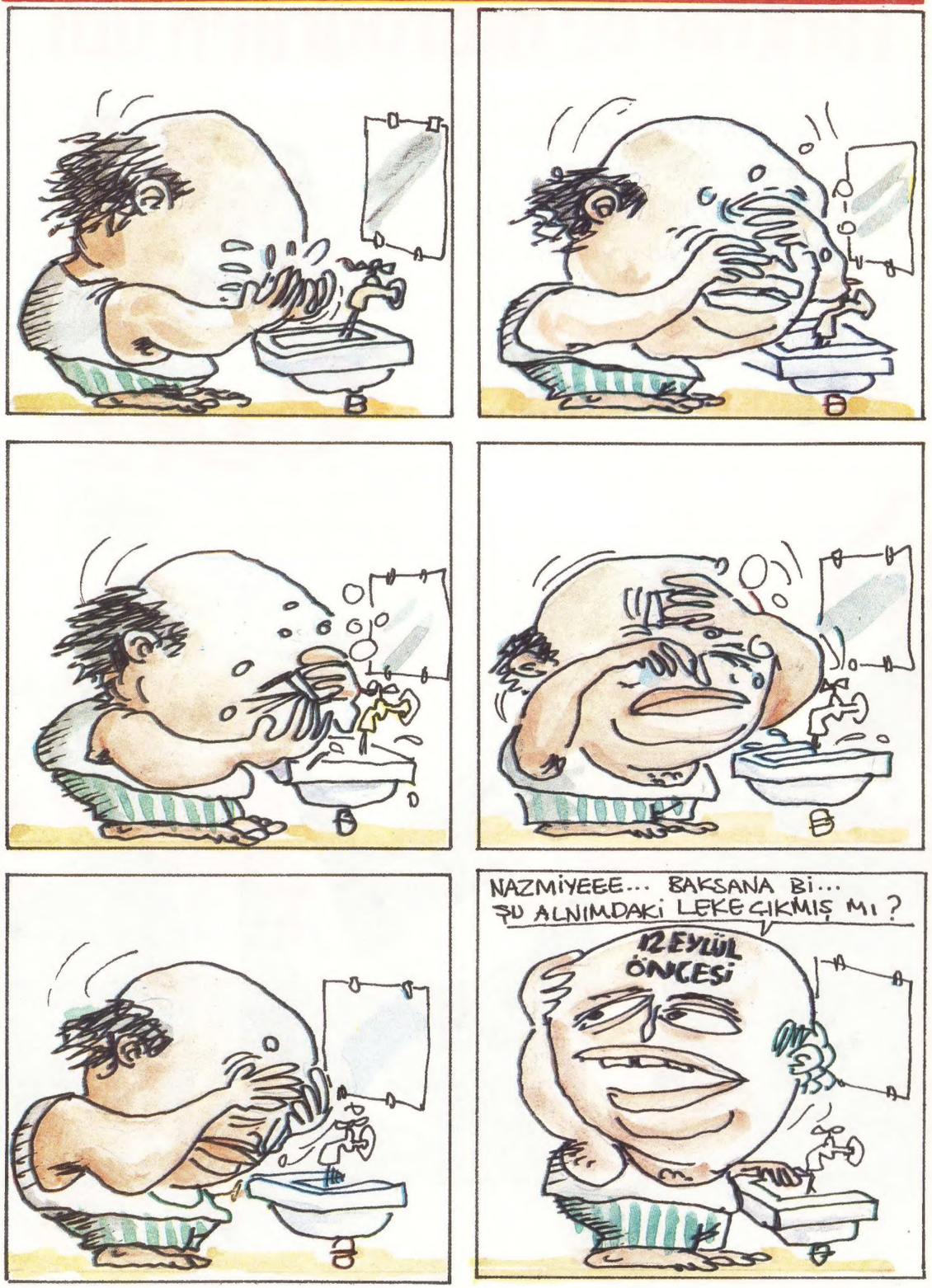

Yeni yılda bilgisayara geçmek isteyen işletmelere bir soru:

VESTEL HQ

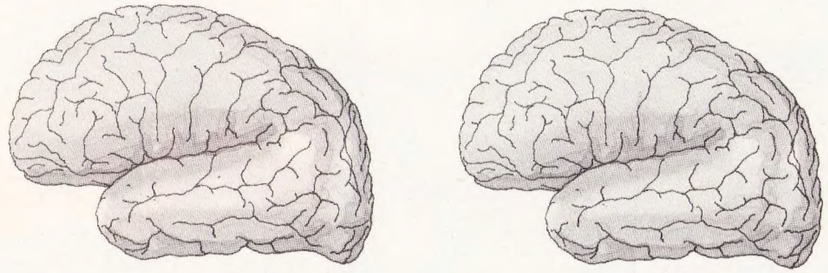

Hangi beyin?

Bu iki beyin arasında görünüşte bir fark yok...Çünkü beyinleri birbirinden ayıran, görünüşleri değil, verimleridir.

Elektronik beyinlerde de durum böyledir. Bilgisayarlar biçim olarak birbirlerine benzerler ama, nitelikleri, verimleri farklıdır.

Örneğin, bir VESTEL 286-AT iş bilgisayarı... Türkiye'nin, bilgisayar üretebilen öncü elektronik kuruluşu VESTEL tarafından üretilir. % 100 IBM uyumludur. MS-DOS işletim sisteminin yanı sıra, dünyanın en güncel işletim sistemi THEOS* avantajıyla birlikte 16 terminalle direkt bağlantı imkânı verir. VESTEL markalı tüm bilgisayarlar gibi **eşsiz servis, yedek parça desteğine sahip ve 1 yıl garantilidir.**

Yeni yılda bilgisayara geçerken nitelikleri üstün, verimi yüksek olan "büyük beyin"i seçin... bir VESTEL 286-AT iş bilgisayarı ile, işletmenize yeni ufuklar açın.

VESTEL

"İleri teknolojiden üstün ürünler"

*VESTEL, "THEOS" Çok Kullanıcılı İşletim Sistemi'nin (Multiuser Operating System) Türkiye Genel Distribütörü'dür.

"THEOS", Theos Software Corp. tescilli markasıdır.

VESTEL bugün, Genelkurmay Savunma Araştırma Dairesi, Gazi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi gibi kuruluşların yanı sıra, 100'ü aşkın büyük işletmede kullanılan 11 ayrı iş bilgisayarı üretir:

6000 serisi	6001 6011 6021 6021-A	4.77 MHz hız, 360 KB disket (5 1/4 inch) 216 KB ana bellek (640 KB'a yükseltilebilir) 10-20 MB hard disk, seri + paralel çıkış
6300 serisi	6301 6311 6321	4.77-10 MHz hız (seçmeli), 360 KB disket (5 1/4 inch) 640 KB ana bellek, 10-20 MB hard disk seri + paralel çıkış
286-AT	7001 7011 7021 7041	8-10 MHz hız (seçmeli), 1 MB ana bellek 1.2 MB veya 360 KB disket (seçmeli) 10-130 MB arası hard disk (seçmeli) 2 seri + 1 paralel çıkış

Vestel bir Polly Peck International PLC kuruluşudur

VESTEL İŞ BİLGİSAYARI YETKİLİ SATICILARI

İ S T A N B U L: Informa Elektronik Bilgi İşlem İletişim Ticaret ve San. Ltd. Şti. Tel: (1) 359 25 55 • **Servo Bilgi İşlem Pazarlama Organizasyon Tic. A.Ş.** Tel: (1) 151 15 15 (50 hat) • **Bilser Bilgisayar Yönetim Servisi** Tel: (1) 167 08 16 - 172 06 64 • **Bentaş Endüstri Muhendislik ve Tic. A.Ş.** Tel: (1) 141 00 05 - 147 58 40 • **Bebim Bilgisayar Eğitim Merkezi** Tel: (1) 561 01 58 - 561 24 44 • **Bilden** Tel: (1) 143 03 49 • **A N K A R A: Biem Bilişim Hizmetleri ve Araştırma Tic. Ltd. Şti.** Tel: (4) 126 44 03 - 126 77 43 • **Eta Elektronik Tasarım ve Tic. A.Ş.** Tel: (4) 134 20 10 - 131 97 94 - 133 36 52 • **A D A N A: Nosi Bilgisayar Ltd. Şti.** Tel: (711) 40 326 33 384 - 47 479 • **B U R S A: Monitör Digital Teknik** Tel: (24) 14 50 24 • **K A Y S E R İ: Serdar Elektronik** Tel: (351) 17 039 • **D E N İ Z L İ: Sözer Dış Ticaret A.Ş.** Tel: (621) 16 091 • **İ Z M İ R: Giltaş Genel Pazarlama ve Ticaret A.Ş.** Tel: (51) 22 69 66 - 22 69 67 • **Sözer Dış Ticaret A.Ş.** Tel: (51) 14 87 53 - 14 98 78 • **Analiz Bilgisayar ve Tic. Ltd. Şti.** Tel: (51) 22 41 84 • **Data Bilgisayar Sistemler San. ve Tic. A.Ş.** Tel: (51) 13 55 75